

1204_Az_Qiyabi_Yekun imtahan testinin sualları**Fənn : 1204 Ekologiya**

1 Xəzər dənizi buxarlanma nəticəsində ildə nə qədər su itirir?

- ☐ 1000 km³
- ☐ 800 km³
- ☒ 375 km³
- ☐ 500 km³
- ☐ 150 km³

2 Xəzər dənizində qazıma işləri zamanı sutka ərzində dənizə axıdılan çirkab suların həcmi nə qədərdir?

- ☐ 150 – 200 m³
- ☒ 40 m³
- ☐ 50-100 m³
- ☐ 100-150 m³
- ☐ 200-300 m³

3 Xəzər dənizində su səviyyəsinin dəyişməsində əsas səbəbi hansı amil hesab olunur?

- ☐ Buxarlanmanın çox olması
- ☐ Antropogen amillər
- ☒ Akademik M.A. Şilovun – geoloji nəzəriyyə amili
- ☐ Hidroidlim amili
- ☐ Kosmik amillər

4 Göllərin çirklənməsinin qarşısını almaq üçün hansı işlər görülməlidir?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ Göllərin qurudulmasını mümkün qədər həyata keçirtmək
- ☒ Göllərə axıdılan çirkab suların miqdarını maksimum azaltmaq
- ☐ Göllərə axıdılan çirkab sularının təmizləyici qurğulardan keçirilməsi
- ☐ Göllərə kəskin iyli maddələrlə çirklənməmiş suların axıdılmasını qanunla qadağan etmək

5 Azərbaycandakı göllərin sayı nə qədərdir?

- ☐ 50
- ☒ 250
- ☐ 120
- ☐ 500
- ☐ 200

6 Su anbarlarının çirklənməsinin qarşısının alınması üçün nələr etmək lazımdır?

- ☐ Təmizləyici qurğulardan keçməyən suların su anbarlarına tökülməsinə görə cərimə etmək
- ☐ təmizləyici qurğuların təkmilləşdirilməsi
- ☐ Texnoloji proseslərdə su sərfini azaltmaq
- ☒ Sənaye, kommunal-məişət müəssisələri, kənd təsərrüfat məhsullarının emal müəssisələrindən atılan çirkab suları təmizləyici qurğularda təmizlədikdən sonra su anbarlarına atmaq lazımdır.
- ☐ Təmizləyici qurğularda işlədilən kimyəvi reagentlərin miqdarını azaltmaq

7 Dünyada açıq dənizə çıxışı olan 140 dövlətdən neçə dövlətdə neft və qaz çıxarılır?

- ☐ 90 dövlətdə
- ☐ 70 dövlətdə
- ☒ 100 dövlətdə

- ☐ 50 dövlətdə
- ☐ 180 dövlətdə

8 Təbii suların əsas çirklənmə göstəriciləri nədir?

- ☐ Suda bağırsaq bakteriyalarının olması
- ☐ Suda amonyakın nitratların, nitritlərin, neft və neft məhsullarının, sintetik səthi aktiv maddələrin ağır metalların olması
- ☐ Oksigen biokimyəvi göstəricisinin çox olması
- ☒ Suda həll olmuş oksigen miqdarının çox olması
- ☐ Suda mikroorqanizmlərin olması

9 Dünya ölkələri üzrə il ərzində adambaşına düşən suyun miqdarı nə qədər olduqda bu göstərici kritik hədəf hesab olunur.

- ☐ 100 m³
- ☒ 1000 m³
- ☐ 800 m³
- ☐ 600 m³
- ☐ 1400 m³

10 Dünyada işlədilən suların neçə faizi su hövzələrinə qaytarılmazsa, bu ekoloji təhlükə hesab olunur?

- ☐ 25% - i
- ☒ 10% - i
- ☐ 50% - i
- ☐ 80% - i
- ☐ 40%- i

11 Sənayedə ən çox su sərfiyyatı hansı ölkənin payına düşür?

- ☐ Fransanın
- ☒ ABŞ – in
- ☐ Avstraliyanın
- ☐ Çin-in
- ☐ Rusiyanın

12 Torpağın münbitliyinin dövriyyədən çıxması nədən asılıdır?

- ☐ Məhsuldarlığın aşağı düşməsindən;
- ☐ Hər hektardan gələn gəlirdən;
- ☒ dəyən zərərdən
- ☐ Məhsulların satış qiymətindən
- ☐ Çirklənən torpağın sahəsindən;

13 Meşələrin çirklənmə sahəsi nə ilə uzlaşır?

- ☐ Meşələrdə ağacların diametrindən.
- ☐ Ağacların boyundan;
- ☐ Meşələrin rütubət göstəricilərindən;
- ☐ Meşələrin tərkibindən;
- ☒ Meşə təsərrüfatına dəyən zərərlə

14 Meşələrin böyümə sürəti ilə müşə təsərrüfatına dəyən zərər arasında hansı asılılıq var?

- ☐ Meşələrin çirklənmə sahəsindən
- ☐ Ağacların məhsuldarlığının aşağı düşməsindən;
- ☐ Meşələrdə ağacların xəstələnməsindən;
- ☐ meşələrdə sanitariya kəsmədən;

☒ asılı olmadığından

15 Çirkləndirici maddələrin həcmi nəyə təsir edir?

- ☐ Məhsulun həcmi.
- ☒ Çirklənmədən bitkiçiliyə dəyən zərərə
- ☐ Torpağın münbitliyi;
- ☐ Məhsulun maya dəyəri;
- ☐ İqlim

16 Təsərrüfat sahələrinə dəyən zərərin cəmi nə deməkdir?

- ☒ Təsərrüfat sahələrinə dəyən zərərlərin cəmi kimi
- ☐ təsərrüfata dəyən zərər
- ☐ Kənd təsərrüfatına dəyən zərər kimi;
- ☐ Sənayəyə dəyən zərər kimi;
- ☐ Sənaye və kənd təsərrüfatına dəyən zərərlərin cəmi kimi;

17 Çirklənmədən dəyən zərər hansı üsulla hesablanır?

- ☐ tarixi,coğrafi,ənənəvi
- ☐ müxtəlif metodlar
- ☐ statistik,riyazi
- ☐ genetik,lokal,iqtisadi
- ☒ birbaşa,emprik,analitik

18 Bitkiçiliyə dəyən zərər nədən asılıdır?

- ☐ Heyvandarlıq sahəsində məhsuldarlığın aşağı düşməsindən;
- ☒ məhsuldarlığın aşağı düşməsindən
- ☐ Məhsulun satış qiymətindən;
- ☐ Heyvandarlıq təsərrüfatlarının sayından;
- ☐ Heyvandarlıq məhsullarının həcmindən

19 Dünyada şirin suyun ən çox işləndiyi sahə hansıdır?

- ☐ yaşıllaşdırma sahələri
- ☐ Kommunal və məişət sahələri
- ☒ kənd təsərrüfatında suvarma
- ☐ sənaye sahələri
- ☐ Elektrik enerjisi istehsalı sahələri

20 Heyvandarlıqda məhsuldarlığın aşağı düşməsi nədən asılıdır?

- ☐ Bitkiçiliyə dəyən zərərdən.
- ☐ Heyvandarlıq sahəsinin inkişaf səviyyəsindən;
- ☒ Heyvandarlığa dəyən zərərdən
- ☐ Çirklənən torpağın sahəsindən;
- ☐ Yem bazasının azalmasından;

21 Emprik üsul nədir?

- ☐ iqtisadi göstəricidir
- ☒ çirklənmədən dəyən zərər hesablanır
- ☐ təbii resurs potensialıdır
- ☐ ətraf mühitin mühafizə tədbirləri
- ☐ ölçü vahididir

22 Atmosferin çirklənməsindən dəyən zərərə təsir edir:

- ☐ Havanın təzyiqi.
- ☐ Havada olan tozun həcmi.
- ☐ Havada olan su buxarının həcmi.
- ☐ Havanın kimyəvi tərkibi.
- ☒ Zərərli maddələrin nisbi təhlükə əmsalı.

23 Su hövzələrinin çirklənməsindən dəyən zərər asılıdır:

- ☐ Suyun kimyəvi tərkibindən.
- ☐ Su modulundan;
- ☐ Su sərfindən;
- ☒ Zərərli maddələrin nisbi təhlükə əmsalından.
- ☐ Yağıntılardan

24 Çirklənmədən bitkiçiliyə dəyən zərər asılıdır:

- ☐ Torpağın münbitliyindən.
- ☒ Çirklənmə sahəsindən.
- ☐ Əkin sahələrindən.
- ☐ Məhsulun maya dəyərindən.
- ☐ Məhsulun daşınma xərcindən.

25 Torpağın dövriyyədən çıxmasından dəyən zərər asılı deyil:

- ☐ Çirklənən torpağın sahəsindən;
- ☒ Torpağın münbitliyindən;
- ☐ Məhsulların satış qiymətindən
- ☐ Məhsuldarlığın aşağı düşməsindən;
- ☐ Hər hektardan gələn gəlirdən;

26 Torpağın dövriyyədən çıxmasından dəyən zərər asılıdır:

- ☐ Heyvanların məhsuldarlığından
- ☒ Hər hektardan gələn gəlirdən.
- ☐ Bitkilərin növündən.
- ☐ Torpağın münbitliyindən.
- ☐ Bitkilərin məhsuldarlığından.

27 Meşə təsərrüfatına dəyən zərər asılı deyil:

- ☐ Meşələrin çirklənmə sahəsindən.
- ☐ Ağacların məhsuldarlığının aşağı düşməsindən;
- ☐ Meşələrdə ağacların xəstələnməsindən;
- ☐ meşələrdə sanitariya kəsmədən;
- ☒ Meşələrin böyümə sürətindən;

28 Heyvandarlığa dəyən zərər asılı deyil:

- ☐ Heyvandarlıq məhsullarının həcmindən.
- ☐ Məhsulun satış qiymətindən;
- ☐ Heyvandarlıq təsərrüfatlarının sayından;
- ☐ Heyvandarlıq sahəsində məhsuldarlığın aşağı düşməsindən;
- ☒ Bitkiçiliyə dəyən zərərdən;

29 Heyvandarlığa dəyən zərər asılıdır:

- ☐ Bitkiçiliyə dəyən zərərdən.
- ☐ Heyvandarlıq sahəsinin inkişaf səviyyəsindən;
- ☒ Heyvandarlıq sahəsində məhsuldarlığın aşağı düşməsindən

- ☐ Çirklənən torpağın sahəsindən;
- ☐ Yem bazasının azalmasından;

30 Çirklənmədən bitkiçiliyə dəyən zərərə təsir edir:

- ☐ Məhsulun həcmi.
- ☒ Çirkləndirici maddələrin həcmi;
- ☐ Torpağın münbitliyi;
- ☐ Məhsulun maya dəyəri;
- ☐ İqlim;

31 Təsərrüfata dəyən zərər neçə hesablanır:

- ☒ Təsərrüfat sahələrinə dəyən zərərlərin cəmi kimi.
- ☐ Sənayəyə dəyən zərər kimi;
- ☐ Kənd təsərrüfatına dəyən zərər kimi;
- ☐ Nəqliyyata dəyən zərər kimi;
- ☐ Sənaye və kənd təsərrüfatına dəyən zərərlərin cəmi kimi;

32 Çirklənmədən dəyən zərər hesablanır:

- ☐ Təcrübi
- ☐ Dolayı
- ☐ Tropik
- ☒ Empirik
- ☐ İqlim

33 Çirklənmədən dəyən zərər bu üsulla hesablanır:

- ☐ Təcrübə
- ☒ Birbaşa
- ☐ Dolayı
- ☐ Genetik
- ☐ Laboratoriya

34 Dünyada şirin su ehtiyatlarının ən çox hissəsi hansı qitədə yerləşir?

- ☒ Antraktidada
- ☐ Asiyada
- ☐ Afrikada
- ☐ Avropada
- ☐ Avstraliyada

35 Çirkab suların sorbsiya üsulu ilə təmizlənməsi necə aparılır?

- ☐ Çirkabların sorbentdə həll olunaraq təmizlənməsi ilə
- ☐ Sorbentin su ilə kimyəvi reaksiyaya girməsi ilə
- ☒ Çirkabların sorbentin səthinə hopdurulması
- ☐ çirkabların sorbent təsiri ilə parçalanması ilə
- ☐ Çirkabların sorbentlə udulması ilə

36 Sututarlarla atılan çirkab sularda mineral qalıq nə qədər olmalıdır?

- ☐ 1500 mq/e
- ☐ 2000 mq/e
- ☐ 3000 mq/e
- ☒ 1000 mq/ e
- ☐ 2500 mq/e

37 Mexaniki qarışıqlarla çirklənmiş sular necə təmizlənir?

- ☐ Yandırılmaqla
- ☐ Bioloji
- ☐ Kimyəvi təmizləmə üsulları ilə
- ☒ Suların cənlərdə durultması, çökdürülməsi və süzgəcdən süzülməsi üsulları ilə mexaniki qarışıqlardan təmizlənir.
- ☐ Elektro - kimyəvi üsullarla

38 Tərkibində yüksək miqdarda turşu və qələvi olan çirkab suların təmizlənməsi necə aparılır?

- ☐ Suların çökdürülməsi üsulu ilə
- ☐ Kimyəvi koagulyasiya üsulu ilə
- ☒ Neytrallaşdırıcı reagentlərlə
- ☐ Qələvilərin əlavə edilməsi ilə
- ☐ Mexaniki süzgəclərdən keçirmə üsulu ilə

39 Çirkab suların minerallaşdırılması nədir?

- ☐ Çirkab sulardan duzların həll olunmasını həyata keçirilən
- ☐ Çirkab sulardakı qarışıq maddələrin təmizlənməsi
- ☒ Təmizlənmiş sulardan duzların çıxarılması
- ☐ Çirkab sulardakı mexaniki qarışıqların tam təmizlənməsi
- ☐ Çirkab sulardan duzların qismən çıxarılması

40 Çirkab suların mexaniki təmizlənməsi necə aparılır?

- ☐ Neytrallaşdırma üsulunun tətbiqi ilə
- ☐ Şaquli Su çənlərində süzgəclərdən keçirtmə ilə
- ☒ Hidrosiklonlarda mərkəzdənqaçma qüvvəsi təsiri ilə
- ☐ Çökdürülmə üsulu ilə
- ☐ Horizontal tutarlarda süzmə ilə

41 Çirkab sulardakı ən kiçik hissəciklərin təmizlənmə üsulu hansı üsullardır?

- ☐ kimyəvi üsul.
- ☐ çökdürülmə üsulu
- ☐ Sızan qum layları üsulu
- ☒ Diatomit süzgəclər üsulu
- ☐ kiçik diametli süzgəclərdən süzmə üsulu

42 Cənubi Xəzərdə Ölü zona sahil suları hansı şəhərlərin sahillərində yerləşir?

- ☐ İran ərazisindəki Ənzəli, Sari, Qorqan sahil suları
- ☐ Astara, Lənkəran sahil suları
- ☒ Bakı, Türkmənbaşı və Çərəkən sahil suları
- ☐ Lənkəran, Salyan, Neftçala sahilləri
- ☐ Ələt, Pirallahı sahil suları

43 Çirkab sularda bakterial çirklənmə hansı üsullarla aradan qaldırılır?

- ☐ Suların bakterial çirklənmədən təmizlənməsi süzmə üsulu ilə aradan qaldırılır.
- ☒ Çirkab suların bakterial çirklənməsi zərərsizləşdirmə - dezinfeksiya üsulu ilə aparılır
- ☐ Çirkab sulara bakterial çirklənmədən təmizlənməsi mexaniki təmizləmə üsulu ilə aparılır
- ☐ Suların bakterial çirklənmədən təmizlənməsi fiziki təmizlənmə üsulu ilə aparılır
- ☐ Çirkab suların bakterial çirklənmədən təmizlənməsi aerasiya üsulu ilə aradan qaldırılır

44 Sənaye müəssisələrində istifadə olunan su hansı keyfiyyətlərə malik olmalıdır?

- ☐ turşuluq dərəcəsi $\text{pH } 5 \leq 20$ olmalıdır.

- ☒ İstehsal olunan məhsulun keyfiyyətinə mənfi təsir etməməlidir.
- ☐ Çirklənmiş su olmamalıdır
- ☐ Yüksək minerallılığa malik olmalıdır
- ☐ duzlu su olmamalıdır.

45 Suyun orqanoleptik keyfiyyət göstəriciləri hansılardır?

- ☐ suyun göy rəngdə olması, dadının şit olması
- ☐ duzluluğu, yaşıl rəngə çalması, iy verməsi
- ☒ iyi, dadı, rəngi, şəffaflığı
- ☐ Rəngi, bulanıqlığı, dadı, iyi
- ☐ turşuluğu, duzsuzluğu, rənginin bulanıq olması

46 Müasir istilik elektrik stansiyalarında stansiyada soyutma prosesində işlədilmiş suyun temperaturunu azaltmaq üçün nə etmək lazımdır?

- ☐ Suyun soyudularaq məişətdə istifadə olunması
- ☒ Soyuducu qurğularda suyun soyudulması
- ☐ İsti suyun kanal və sututarlarda soyudulması
- ☐ İsti suyun məişətdə istifadə edilməsi
- ☐ Suyun qonşu müəssisələrlə istifadəyə verilməsi

47 İstilik elektrik stansiyalarında soyutma prosesində istifadə olunan suyun yenidən hövzəyə qaytarılması suyun hansı çirklənməsi adlanır?

- ☐ təbii
- ☒ termiki
- ☐ Kimyəvi
- ☐ fiziki
- ☐ mexaniki

48 Çirkab suların biokimyəvi üsullarla təmizlənməsindən sonrakı zərərsizləşdirilməsi üçün hansı qazdan istifadə olunur?

- ☐ Metan qazından
- ☒ Xlor qazından
- ☐ Oksigen qazından
- ☐ Azot qazından
- ☐ Karbon qazından

49 BMT – nin 1991- ci ildə Braziliyanın Rio-de-Janeyro şəhərində Dünya ölkələri hökumət başçılarının iştirakı ilə keçirdiyi ətraf mühit və inkişaf adlı konfransında qarşıya qoyulan əsas məsələ nədən ibarət olmuşdur?

- ☐ Çirkab sulardan istifadənin qadağan olunması
- ☒ Hər bir dövlətin öz ölkə əhalisini təmizlənmiş içməli su ilə təmin etmə öhdəçiliyinin qəbul edilməsi
- ☐ Müasir su təmizləyici qurğuların yaradılması
- ☐ Atmosferin çirklənməsinin qarşısının alınması
- ☐ Litosferin çirklənməsinin qarşısının alınması

50 Çirkab suların biokimyəvi üsullarla təmizlənməsinin təbii üsullarla təmizlənməyə nisbət üstünlükləri nədən ibarətdir?

- ☐ Biokimyəvi təmizlənmənin göllərdə həyata keçirilməsinin mümkünlüyü.
- ☐ Çirkab suların tərkibində xəstəlik törədən mikrobların qalmasında
- ☒ Torpağın məhsuldarlığının artmasında
- ☐ Su ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunması
- ☐ Çirkab suların zərərsizləşdirilməsinin həyata keçirilməsi

51 Çirkab suların flotasiya üsulu ilə təmizlənməsi necə həyata keçirilir?

- ☐ Sudakı çirkləndirici maddələrin pıxtalaşdırılması
- ☐ Sudakı çirkləndirici maddələrin kimyəvi reaksiyalara uğradılması ilə
- ☒ Sudakı çirkləndirici maddələrin suyun səthinə qaldırılması ilə
- ☐ Çirkab suların süzgəclərdən keçirilməsi ilə
- ☐ Çirkab sulardakı çirkləndirici maddələrin suyun dibinə çökdürülməsi ilə

52 Su hövzələrində zəhərli maddələrin nisbi təhlükəlilik əmsalı nədən asılıdır?

- ☐ Su modulundan;
- ☐ Yağıntılardan
- ☐ Suyun kimyəvi tərkibindən
- ☒ çirklənmədən dəyən zərərdən
- ☐ Su sərfindən;

53 Hansı variantda heyvandarlıq məhsulu aşağı düşür?

- ☐ Otlaq sahələrindən.
- ☐ Bitkilərin məhsuldarlığından.
- ☐ Mexanizasiyadan
- ☒ zərər dəyəndə
- ☐ Əkin sahələrindən.

54 Çirklənmə ilə bitkiçilik arasında asılılıq nədən ibarətdir?

- ☐ Torpağın münbitliyindən.
- ☐ Məhsulun maya dəyərindən.
- ☐ Əkin sahələrindən.
- ☒ bitkiçiliyə dəyən zərərdən
- ☐ Məhsulun daşınma xərcindən.

55 Meşə təsərrüfatına dəyən zərər asılıdır:

- ☐ Meşələrdə ağacların diametrindən.
- ☒ Meşələrin çirklənmə sahəsindən;
- ☐ Meşələrin tərkibindən;
- ☐ Meşələrin rütubət göstəricilərindən;
- ☐ Ağacların boyundan;

56 Cənubi Xəzərdə Ölü zona adlanan sahil sularında çirklənmə dərəcəsi nə qədərdir?

- ☐ 20-30 mq/e
- ☐ 10-15 mq/e
- ☒ 1,26 – 3,83 mq /e
- ☐ 8 – 10 mq /e
- ☐ 5-8 mq/e

57 Bakı buxtasında torpağın neftlə doyma dərinliyi nə qədərdir?

- ☐ 30 metr
- ☐ 15 metr
- ☐ 25 metr
- ☒ 5-7 metr
- ☐ 20 metr

58 Her hektardan gələn gəlirlə torpağın dövriyyədən çıxması arasında asılılıq nədən ibarətdir?

- ☐ Bitkilərin məhsuldarlığından.

- ☐ Bitkilərin növündən.
- ☐ Torpağın münbitliyindən.
- ☒ dəyən zərərdən
- ☐ Heyvanların məhsuldarlığından

59 Atmosferin çirklənməsindən dəyən zərər asılıdır?

- ☒ Havaya atılan zərərli maddələrin həcmindən.
- ☐ Havanın təzyiqindən.
- ☐ Havada olan tozun həmindən.
- ☐ Havanın kimyəvi tərkibindən.
- ☐ Havanın tərkibində olan su buxarlarının həcmindən.

60 Heyvandarlığa dəyən zərər asılıdır:

- ☐ Mexanizasiyadan.
- ☒ Heyvanlarda məhsulun aşağı düşməsindən.
- ☐ Otlaq sahələrindən.
- ☐ Bitkilərin məhsuldarlığından.
- ☐ Əkin sahələrindən.

61 Birbaşa üsulla nə hesablanır?

- ☐ sosial ödənişlər
- ☐ vergi ödənişlər
- ☒ çirklənmədən dəyən zərər
- ☐ iqtisadi qiymətləndirmə
- ☐ sosial problemlər

62 Su hövzələrinin çirklənməsindən dəyən zərəyə təsir edir:

- ☐ Suyun kimyəvi tərkibi.
- ☐ Su sərfi.
- ☒ Çirkab suların həcmi.
- ☐ Yağıntıların miqdarı.
- ☐ Yağıntıların tərkibi.

63 Təbii suların əsas çirkləndirmə mənbələri hansı istehsal sahələridir?

- ☐ Yeyinti sənayesi müəssisələri
- ☒ Qara və əlvan metallurgiya, kimya, neft, qaz, daş kömür, sellüloz, kağız sənayesi müəssisələri, kənd təsərrüfatı məhsulları emalı və məişət müəssisələri
- ☐ Energetika sənayesi
- ☐ Toxuculuq və trikotaj sənayesi
- ☐ Maşınqayırma sənayesi müəssisələri

64 Neçənci ildə harada ozon dağıdıcı maddələrin (ODM) istehsalının dayandırılması haqqında protokol imzalandı?

- ☐ 2005-ci ildə Parisdə
- ☐ 1999-cu ildə Vyanada
- ☐ 2000-ci ildə Stokholunda
- ☒ 1997-ci ildə Monrealda
- ☐ 2002-ci ildə Londonda

65 Atmosferdə əsasən necə smeq hadisəsi müşahidə olunur?

- ☐ mürəkkəb və sad smeq
- ☐ adı və mürəkkəb smeq

- ☒ adı və fotokimyəvi smeq
- ☐ xlorlu və karbonlu smeq
- ☐ bəxarlı və karbonlu smeq

66 Tullantı qazların adsorbsiya üsulu ilə təmizləməsində adsorbent olaraq hansı maddələrdən istifadə edilir?

- ☐ gildən, seolitdən, alunitdən
- ☒ aktivləşdirilmiş kömürdən, seolitdən, selikageldən
- ☐ daş kömürdən, misdən, azbestdən
- ☐ dənizdən, qumdan, gildən
- ☐ kərpicdən, qumdan, pambıqdan

67 Atmosferi çirkləndirən əsas mənbələr hansılardır?

- ☐ neftçıxarma sənayesi, dəmir yolu, quşçuluq
- ☐ dəmir yolu, quşçuluq, tikinti təsərrüfatları
- ☐ məişət, kommunal, heyvandarlıq təsərrüfatları
- ☒ sənaye müəssisələri, nəqliyyat vasitələri, kənd təsərrüfatları
- ☐ əkinçilik, məişət, nəqliyyat təsərrüfatları

68 Hansı təbəqə günəşin ultrabənövşəyi radiasiyasının böyük bir qismini udaraq, yer kürəsində canlı orqanizmləri radiasiyanın məhvedici təsirindən qoruyur?

- ☐ bulud təbəqəsi
- ☐ mezosfer təbəqəsi
- ☐ troposfer təbəqəsi
- ☒ ozon təbəqəsi
- ☐ kosmik təbəqə

69 Qaz halda olan sənaye tullantılarını təmizləmək üçün hansı üsullardan istifadə olunur?

- ☒ fiziki və kimyəvi üsullardan
- ☐ avsorbsiya və adsorbsiya üsullarından
- ☐ elektrik və elektromexanik üsullardan
- ☐ mexaniki və kimyəvi üsullardan
- ☐ fiziki və optik üsullardan

70 Neçənci ildə və harada 56 ölkənin hökumətləri ozon qatını dağıdan xlor-flüor üzvi birləşmələrin və digər ozon dağıdıcı maddələrin (ODM) istehsalını 2 dəfə azaltmaq haqqında protokol imzaladılar?

- ☒ 1987-ci ildə, Monrealda
- ☐ 1995-ci ildə Moskvada
- ☐ 1950-ci ildə, Parisdə
- ☐ 1900-cü ildə, Londonda
- ☐ 2000-ci ildə Berlində

71 Atmosferin çirklənməsinin qarşısını almaq məqsədilə iri sənaye şəhərlərində bir sıra tədbirlər həyata keçirilir. Hansı cavab düzgün deyil?

- ☐ sənaye istehsal tullantılarının yeni texnoloji proseslərin tətbiqi
- ☐ sirkəndirici müəssisələrin təbii şəraiti nəzərə alaraq şəhər ətrafında yerləşdirilməsi
- ☐ çirkləndiricilərin neytrallaşdırılması və zərərsizləşdirilməsi
- ☐ atmosfərə buraxılan sirkəndiricilərin ümumi miqdarının azaldılması
- ☒ iri sənaye müəssisələrinin tikilməsi

72 Neçənci ildə Azərbaycan ozondağıdıcı maddələrin istifadəsindən mərhələlər üzrə çıxarılmasına dair Vyana konvensiyasını, Monreal protokolu ratifikasiya etdi.

- ☐ 1999-cü ildə

- ☐ 1995-ci ildə
- ☒ 1996-ci ildə
- ☐ 1993-cü ildə
- ☐ 1998-ci ildə

73 Tullantı qazları zəhərli maddələrdən təmizləmək üçün hansı qurğulardan istifadə edilir

- ☐ elektromaqnit qurğularından
- ☐ elektrik qurğularından
- ☒ toztutucu qurğulardan
- ☐ qaztəmizləyici qurğulardan
- ☐ fırlanma qurğularından

74 Hansı üsul ilə tullantı qazları təmizlədikdə heç bir kimyəvi reaksiy getmir, zəhərli qazlar müxtəlif yollarla tutulur?

- ☐ kimyəvi üsulla təmizləmədə
- ☐ rezonans üsulu ilə təmizləmədə
- ☐ optik üsulla təmizləmədə
- ☐ elektrokimyəvi üsulla təmizləmədə
- ☒ fiziki üsulla təmizləmədə

75 Ozon qatının azalmasına hansı maddələr daha çox təsir göstərirlər?

- ☐ ammoniyak və karbon birləşmələri
- ☒ xlor-flüon üzvi birləşmələri və ODM
- ☐ Ca birləşmələri və ODM
- ☐ Na birləşmələri və neft məhsulları
- ☐ Fe birləşmələri və üzvi sintez maddələri

76 Tullantı qazların tərkibində olan faydalı qarışıqları ayırmaq üçün hansı kimyəvi təmizləmə üsulundan istifadə edilir?

- ☒ katalik təmizləmə üsulundan
- ☐ absorbsiya üsulundan
- ☐ qravtasiya üsulundan
- ☐ termiki üsuldan
- ☐ adsorbsiya üsulundan

77 Böyük həcmdə olan tullantı qazları toz və yağ dumanlarında təmizləmək üçün hansı toztutuculardan istifadə olunur?

- ☐ mexaniki toztutucularından
- ☐ yağ tutucularından
- ☐ nimçəli toztutuculardan
- ☐ taxma məsaməli toztutucularından
- ☒ elektrik filtrlı toztutucularından

78 Tullantı qazların fiziki üsulla təmizlənməsində filtrdə qazın tutulması toztutucularından hansı halda olan tozlar tutulur?

- ☐ həll olmuş şəkildə olan
- ☐ buxar halında olan
- ☒ dispers halda olan
- ☐ oksidləşmiş halda olan
- ☐ aerosol halında olan

79 Hal-hazırda avtomobil nəqliyyatından atmosfərə ötürülən zəhərli qazların qarşısını almaq üçün hansı tədbirlər görülür. Hansı cavab düzgün deyil?

- ☐ neytralizatorlardan istifadə etmək
- ☒ avtomobillərin sayını artırmaq
- ☐ avtomobillərin saz işləməsini təmin etmək
- ☐ maye yanacaqdan qaz yanacağına keçmək
- ☐ benzin yanacağını dizel yanacağı ilə əvəz etmək

80 Tərkibində karbohidrogenlər olan tullantı qazları katalitik təmizləmə üsulu ilə təmizləyən zaman hansı katalizatorlardan istifadə edilir?

- ☐ şüşə, qum və kömürdən
- ☐ ağac, azbest və pambıqdan
- ☐ kömür, gil və metallardan
- ☒ metal, yarımkəçirici və duzlardan
- ☐ rezin, kauçuk və plastmasdan

81 Ozon ilk dəfə kim tərəfindən kəşf edilmişdir?

- ☐ Faradey tərəfindən
- ☐ Lomonosov tərəfindən
- ☒ Marum tərəfindən
- ☐ Darvin tərəfindən
- ☐ Landau tərəfindən

82 Avtomobil nəqliyyatı tərəfindən atmosferin çirklənməsinin qarşısını almaq-la hansı növ smogun əmələ gəlməsinin qarşısını almaq olar?

- ☒ fotokimyəvi smog
- ☐ turşulu smog
- ☐ tosgenli smog
- ☐ adi smog
- ☐ qələvi smog

83 Atmosfer çirkləndiricilərini neçə qrupa ayırırlar?

- ☐ qumlu və tozlu çirkləndiricilər
- ☒ ilkin və ikinci dərəcəli çirkləndiricilər
- ☐ birinci və ikinci dərəcəli çirkləndiricilər
- ☐ turşulu və qələvili çirkləndiricilər
- ☐ tozlu və aerozollu çirkləndiricilər

84 Atmosferi çirkləndirən aerozollar içərisində hansı birləşmə xüsusi yer tutur?

- ☐ kükürlü birləşmə
- ☐ natriumlu birləşmə
- ☐ karbonlu birləşmə
- ☐ azotlu birləşmə
- ☒ qurğuşunlu birləşmə

85 Hansı müəssisələr atmosferi aerozolla çirkləndirən əsas mənbələr hesab olunur?

- ☐ yeyinti müəssisələri
- ☒ metallurgiya müəssisələri
- ☐ neft emalı müəssisələri
- ☐ kimya müəssisələri
- ☐ elektrik enerjisi istehsal edən müəssisələr

86 Havada asılı halda olan bərk və maye hissəciklərlə atmosferin çirklənməsi necə adlanır?

- ☐ duzlu çirklənmə adlanır

- ☐ turşulu çiklənmə adlanır
- ☒ aerosol çiklənmə adlanır
- ☐ qələvili çiklənmə adlanır
- ☐ buxarlı çiklənmə adlanır

87 Havada qazların, bərk və maye halında olan müxtəlif maddələrin, həmçinin radioaktiv maddələrin canlı oqanizmlərin həyat şəraitinə mənfi təsir edə biləcək miqdarda olmasına nə deyilir?

- ☐ litosfer çiklənməsi deyilir
- ☐ ozon qatının çiklənməsi deyilir
- ☐ suyun çiklənməsi deyilir
- ☒ atmosfer çiklənməsi deyilir
- ☐ suyun çiklənməsi deyilir

88 Azot atmosfer havasının neçə faizini təşkil edir?

- ☒ 78- 80%-ni
- ☐ 75- 77%-ni
- ☐ 58- 60%-ni
- ☐ 70- 72%-ni
- ☐ 70- 72%-ni

89 Yer kürəsini əhatə edən müxtəlif qaz qatlarından ibarət olan müəyyən qalın-lıqlı təbəqə necə adlanır?

- ☐ biosfer adlanır
- ☐ ozonosfer adlanır
- ☐ hidrosfer adlanır
- ☒ atmosfer adlanır
- ☐ litosfer adlanır

90 Tullantı qazları təmizləmək üçün hansı kimyəvi üsullardan istifadə edilir?

- ☐ mexaniki, bioloji yandırma təmizləmə üsullarından
- ☐ termiki, bioloji çökdürmə təmizləmə üsullarından
- ☒ absorbsiya, adsorbsiya, katalitik təmizləmə üsullarından
- ☐ bioloji, fiziki, mexaniki təmizləmə üsullarından
- ☐ yandırma, buxarlandırma, bioloji təmizləmə üsullarından

91 Sabit şəkildə atmosfer havasının tərkib hissəsini əsasən hansı qazlar təşkil edir?

- ☐ NO, Cl₂, C_xH_x, CO₂, He, Ar, O₂ və s.
- ☐ H₂, CO, CO₂, NO, N₂O, Cl, Ar və s.
- ☐ O₃, SO₃, H₂, CO, NO_x, CO₂ və s.
- ☐ Fe, Al, Zn, Hg, Co₂, CO, NO₂ və s.
- ☒ N₂, O₂, CO₂, NO₂, Cr₂, He, Ar və s.

92 Temperaturun dəyişməsinə görə atmosfer neçə təbəqəyə bölünür?

- ☐ ozonosfer, hidrosfer, aerosfer, biosfer, termosfer
- ☒ trorosfer, strotosfer, mezosfer, termosfer, ekzosfer
- ☐ troposfer, ekzosfer, ionosfer, noosfer, biosfer
- ☐ stratosfer, ozonosfer, ekzosfer, biosfer, noosfer
- ☐ noosfer, biosfer, mezosfer, troposfer, ionosfer

93 Oksigen atmosfer havasının necə faizini təşkil edir?

- ☐ 23, 5%-ni
- ☐ 17, 3%-ni
- ☐ 18, 9%-ni

- ☒ 20, 95%-ni
☐ 70, 0,5%-ni

94 Atmosferi çirkləndirən ikinci dərəcəli tullantılar hansı proseslər nəticəsində törənən maddələrdir?

- ☒ fiziki-kimyəvi proseslərdən
☐ kimyəvi-akustik proseslərdən
☐ fotokimyəvi-mexaniki proseslərdən
☐ mexaniki-kimyəvi proseslərdən
☐ optik-akustik proseslərdən

95 Bütün sənaye şəhərlərində havanın çox çirklənməsi nəticəsində hansı hadisə baş verir?

- ☐ yanğın hadisəsi
☐ buzlaşma hadisəsi
☐ işıqlanma hadisəsi
☒ smog hadisəsi
☐ buxarlanma hadisəsi

96 Sənaye şəhərlərində yer səthindən 200-300 m hündürlükdə temperatur inversiya-sının yaranması nəticəsində hansı növ smog yaranır?

- ☐ tosgen smogu
☒ adi smog
☐ London smogu
☐ fotokimyəvi smog
☐ Los-Anceles smogu

97 Avtomobilin tullantısı olan işlənmiş qazların tərkibindəki N_2O və CO qazları ilə günəş şüalarının təsiri ilə fotokimyəvi reaksiyaya daxil olması nəticəsində hansı növ smog hadisəsi yaranır?

- ☐ qələvi smog
☐ turşulu smog
☐ tosgen smogu
☐ adi smog
☒ fotokimyəvi smog

98 Tullantı qazların tərkibində zərərli qazların konsentrasiyası az olduqda o hansı metodla təmizlənir?

- ☐ piroliz metodu ilə
☐ termiki metodla
☐ fiziki metodla
☒ kimyəvi metodlarla
☐ mexaniki metodla

99 Quru mexaniki toztutucularda tozların çökməsi hansı prinsiplərə əsaslanan toztutucularda təmizlənir?

- ☐ qravitasiya, rəqsetmə, fırlanma
☒ qravitasiya, mərkəzdənqaçma, ətalət
☐ mərkəzdənqaçma, fırlanma, irəliləmə
☐ fırlanma, rəqs etmə, itələmə
☐ qravitasiya, ağırlıq, yerdəyişmə

100 Ekoloji minimum ilə ekoloji maksimum arasındakı diapazon dəyanətlik həddi hansı qanuna aiddir?

- ☐ bitkilərin varlığı qanunu
☐ abiotik və biotik faktorlar
☐ minimum qanunu
☐ antropogen təsir qanunu

☒ tolerant qanunu

101 Minimum qanununun əsas mahiyyəti nədir?

- ☐ kənd təsərrüfatının ekstensiv inkişafı
- ☐ bitkilərin inkişafı üçün mineralların tətbiqi
- ☒ bitkilərin inkişafı elementlərin cüzi miqdarı ilə limitləşdirilir
- ☐ bitki və heyvan növlərinin artırılması yolları
- ☐ heyvandarlığın intensiv inkişafı

102 Orqanizmlərin birinin digərinin həyat fəaliyyətinə təsiri hansı faktordur?

- ☐ faktor deyil
- ☒ ətraf mühitin biotik faktoru
- ☐ antropogen faktoru
- ☐ mühitin abiotik faktoru
- ☐ xarici mühitə alışma faktoru

103 Canlı orqanizmlərin neçə faizi sudan ibarətdir?

- ☐ 50-55%
- ☒ 50-80%
- ☐ 20-30%
- ☐ 10-15%
- ☐ 30-40%

104 Ekoloji faktor nəyə deyilir?

- ☐ ətraf mühitin çirklənməsi
- ☐ istehsalat təsir göstərən amillər
- ☒ canlı orqanizmlərə təsir edən hər hansı bir mühit
- ☐ canlı orqanizmlərin qarşılıqlı əlaqəsi
- ☐ biosferin vəziyyəti

105 1840-cı ildə L.Libix ekologiyanın hansı qanununu yaratmışdır ki, hələ də o, öz əhəmiyyətini itirməmişdir?

- ☐ növlərin əmələ gəlməsi qanunu
- ☐ Neytrallaşma qanunu
- ☒ Minimum qanunu
- ☐ Maksimum qanunu
- ☐ fiziki təsirlər qanunu

106 Müasir mərhələdə ekologiyanın inkişafı, canlı aləmin hansı qanunlarını öyrənməyi tələb edir?

- ☐ bioekoloji müxtəlifliyi
- ☐ tədqiqatların birgə aparılmasını
- ☐ global problemlərin həlli istiqamətlərini
- ☐ ETT-nin nəaliyyətlərinin tətbiqini
- ☒ canlı aləmin sistemli əlaqəsi və fəaliyyətini

107 Ekologiya tarixinin 3-cü mərhələsi hansı dövrü əhatə edir?

- ☒ XX əsrin 50-ci illərindən bugünə qədər
- ☐ XIX əsrin 2-ci yarısı
- ☐ XIX əsrin əvvəlləri
- ☐ XX əsrin 50-ci illərinə qədər
- ☐ XVIII – XIX əsrlər

108 Biosferin noosferə çevrilməsi təlimini hansı alim irəli sürmüşdü?

- ☐ fransız alimləri
- ☐ A.P.Vinoqradov
- ☒ V.İ.Vernadski
- ☐ D.P.Marş
- ☐ alman alimləri

109 Yer üzərində abiotik faktorlardan olan günəş şüasının əhəmiyyətinə aiddir:

- ☐ əhəmiyyəti yoxdur
- ☐ elmin inkişafını təmin edir
- ☒ fotosintez prosesini yaradır
- ☐ təbiətin proseslərinə mane olur
- ☐ istilik enerjisi mənbəyi deyil

110 İkinci dövrü faktorlara daxildir:

- ☐ cansız təbiət faktoru
- ☐ cəmiyyətlə təbiətin münasibəti
- ☐ orqanizmlərin qarşılıqlı əlaqəsi
- ☒ temperatur, nəmlik, atmosfer çöküntüləri
- ☐ çirklənmə əmsalı

111 Birinci dövrü faktorlara daxildir:

- ☒ yerin fırlanması, gündəlik işıq dəyişməsi
- ☐ sirkulyasiya prosesi
- ☐ atmosferin vəziyyəti
- ☐ su hövzələrinin təsiri
- ☐ texnogen faktorlar

112 Ekoloji faktorlara daxil deyil:

- ☐ canlı təbiət faktoru
- ☐ biotik
- ☐ abiotik
- ☒ sistemli əlaqə
- ☐ antropogen

113 Ekoloji faktorlar neçə kateqoriyaya bölünür?

- ☐ altı
- ☐ iki
- ☒ üç
- ☐ dörd
- ☐ beş

114 İlk dəfə ekologiya elmini biologiyadan müstəqil bir sahə kimi ayıran və ona ekologiya adını verən kim olmuşdur?

- ☐ Q.Visotski
- ☒ Ernest Hekkel
- ☐ K.Rulye
- ☐ A.Veketov
- ☐ Q.Morozov

115 Ekologiyanın inkişafının 2-ci mərhələsi hansı dövrü əhatə edir?

- ☐ XX əsrin əvvəlləri
- ☒ XIX əsrin 60-cı, XX əsrin 50-ci illərinə qədər
- ☐ XIX əsrin 60-cı illərinə qədər
- ☐ XVII əsrin sonu XIX əsrin əvvəlləri
- ☐ XX əsrin 50-ci illərindən XX əsrin sonuna qədər

116 XIX əsrin əvvəllərində meydana gəlmiş hansı sahə ekoloji təfəkkürün sonrakı inkişafı sayılır?

- ☒ biocoğrafiya
- ☐ kartoqrafiya
- ☐ geologiya
- ☐ geomorfologiya
- ☐ zoologiya

117 Ekoloji təsirlərin təsnifatında hansı qruplar ayrılır?

- ☐ sistematik və biotik
- ☐ populyativ və analoji
- ☐ fundamental və sadə
- ☒ abiotik və biotik
- ☐ dağıdıcı və toplayıcı

118 Biosfer nədir?

- ☐ torpaq və atmosferdə canlı aləmin mövcud olduğu sahədir
- ☒ canlı orqanizmlərin özünün və izinin olduğu sahədir
- ☐ bitki örtüyünün mövcud olduğu sahədir
- ☐ heyvanat aləminin mövcud olduğu sahədir
- ☐ hidrosferdə canlı orqanizmlərin yaşadığı sahədir

119 Müasir dövrdə ekologiya qarşısında duran vəzifələrdən biridir?

- ☒ ekoloji sistemlərin dayanıqlığı nəzəriyyəsini işləmək
- ☐ ekoloji anlamın araşdırılması
- ☐ ekoloji qanunlara tabeçilik
- ☐ ekoloji amillərin tətbiqi
- ☐ ekoloji sistemlərin mövcudluğu qanununu işləmək

120 Yer kürəsinin quru sahəsinin 97% hansı təsirlərə məruz qalmışdır?

- ☐ fiziki
- ☐ kimyəvi
- ☐ təbii
- ☐ texnogen
- ☒ antropogen

121 Ekologiyanın əsas vəzifəsinə nə daxildir?

- ☒ enerji və materiyanın qarşılıqlı təsirinin açılması
- ☐ mühitin çirklənməsinin qarşısını almaq
- ☐ ərazilərin mənimsənilməsi
- ☐ ekosistemlərin quruluşu
- ☐ ekologiya sahəsində araşdırmalar aparmaq

122 Ekologiyanın predmetinin daxilində hansı proses əsas yer tutur?

- ☐ ətraf mühitin çirklənməsi
- ☐ materiyanın varlığı
- ☒ enerji və üzvi maddələrin transformasiyası

- ☐ təkamüllün növləri
- ☐ ekoloji hadisələrin varlığı

123 Canlı orqanizmlərlə təbii mühit arasında mövcud əlaqələrin birliyi nəyi təşkil edir?

- ☐ ekologiyanın vahidliyini
- ☒ ekologiyanın predmetini
- ☐ ekologiyanın məqsədini
- ☐ ekologiyanın amillərini
- ☐ ekologiyanın vəzifəsini

124 Ekologiyanın əsas tədqiqat obyekti nədir?

- ☐ atmosfer
- ☐ ekoloji marketing
- ☒ ekoloji sistem
- ☐ flora və fauna
- ☐ ekoloji lizinq

125 Müasir ekologiyanın quruluşuna daxil deyil:

- ☐ tətbiqi ekologiya
- ☐ insan ekologiyası
- ☒ riyazi ekologiya
- ☐ bioekologiya
- ☐ sosial ekologiya

126 Antropogen təsirlər ətraf mühitə hansı təsirlərdən qüvvətlənmişdir?

- ☐ əhalinin artmasından
- ☐ elmin inkişafından
- ☐ ərazilərin daha çox mənimsənilməsindən
- ☐ istehlakın çoxalmasından
- ☒ ETT nəaliyyətlərinin tətbiqindən

127 Rusiya ekoloqu A.S.Danilevski ekologiyaya hansı anlamı verir?

- ☒ ekoloji sistemdə struktur və funksiya
- ☐ ekoloji tənzimləmə
- ☐ ekoloji faktormar
- ☐ ekoloji qanunauyğunluğu
- ☐ ekoloji dəyərlər

128 Ekologiya elmi nəyi öyrənir?

- ☐ canlı aləmin vəziyyətini
- ☐ mühitin çirklənməsini
- ☒ canlı orqanizmlər ilə mühit arasındakı əlaqələri
- ☐ canlı orqanizmlərlə resurslar arasındakı əlaqəni
- ☐ təbii resursların yerləşməsini

129 Ekologiya termini mənşəyinə görə hansı mənəli sözlərdən əmələ gəlmişdir?

- ☐ mənə daşımır
- ☐ loqos – elm, oykos – təbiət
- ☒ oykos – ev, loqos - elm
- ☐ ekol – yaşayış, loqos – təlim
- ☐ loqos – təlim, oykos - mühit

130 İnsanlar özləri üçün gərəkli olan məhsulları nəyin hesabına əldə edirlər?

- ☒ təbiətin
- ☐ istehlakın
- ☐ atmosferin
- ☐ cəmiyyətin
- ☐ istehsalın

131 1869-cu ildə Ekologiya nı elmlər sırasına daxil edən kim olmuşdur?

- ☐ A.A.Qriqoryev
- ☐ Ç.Darvin
- ☐ A.S.Danilevski
- ☒ Ernest Hekkel
- ☐ V.İ.Vernadski

132 Ekologiya sözü hansı məşəlidir?

- ☐ rus
- ☒ yunan
- ☐ alman
- ☐ türk
- ☐ ingilis

133 Ekologiya elmi hansı sahələrə bölünür ?

- ☐ elmi və təcrübi
- ☐ informatika, kibernetika
- ☒ nəzəri və tətbiqi
- ☐ riyazi - metodoloji
- ☐ kimyəvi və fiziki

134 Ekologiyanın əsas məqsədi nədən ibarətdir?

- ☐ nəzarət sisteminin formalaşması
- ☐ təbii və antropogen senozların möhkəmliyi
- ☐ ekoloji təhlükəsizliyin təmini
- ☒ ekoloji sistemin təbii mühitlə əlaqəsini aşkar etmək
- ☐ biosferdə hadisələrə nəzarət

135 Müasir dövrdə ekologiya qarşısında duran vəzifələrdən biridir?

- ☒ ekoloji sistemlərin dayanıqlığı nəzəriyyəsini işləmək
- ☐ ekoloji anlamın araşdırılması
- ☐ ekoloji qanunlara tabeçilik
- ☐ ekoloji amillərin tətbiqi
- ☐ ekoloji sistemlərin mövcudluğu qanununu işləmək

136 Ekologiyanın əsas vəzifəsinə nə daxildir?

- ☒ enerji və materiyanın qarşılıqlı təsirinin açılması
- ☐ mühitin çirklənməsinin qarşısını almaq
- ☐ ərazilərin mənimsənilməsi
- ☐ ekosistemlərin quruluşu
- ☐ ekologiya sahəsində araşdırmalar aparmaq

137 Bu mərhələdə hansı ölkənin alimləri daha çox fəaliyyət göstərmişdir ?

- ☐ İsveçin

- ☐ İngiltərənin
- ☐ Almaniyanın
- ☒ Rusiyanın
- ☐ Fransanın

138 Ekologiyanın predmetinin daxilində hansı proses əsas yer tutur?

- ☐ ətraf mühitin çirklənməsi
- ☐ təkamülün növləri
- ☒ enerji və üzvi maddələrin transformasiyası
- ☐ materiyanın varlığı
- ☐ ekoloji hadisələrin varlığı

139 Canlı orqanizmlərlə təbii mühit arasında mövcud əlaqələrin birliyi nəyi təşkil edir?

- ☐ ekologiyanın amillərini
- ☐ ekologiyanın vəzifəsini
- ☒ ekologiyanın predmetini
- ☐ ekologiyanın məqsədini
- ☐ ekologiyanın vahidliyini

140 İnsanların istehsalat və məişət fəaliyyəti nəticəsində ətraf mühitə edilən təsir necə adlanır?

- ☐ sənaye və məişət tullantıları
- ☐ biosferin dəyişilməsi
- ☐ ətraf mühitin abiotik faktoru
- ☐ ətraf mühitin biotik faktoru
- ☒ ətraf mühitin antropogen faktoru

141 Tolerantlığın ekologiyanın tədqiqatlarının aparılması neçənci ildən başlanmışdır?

- ☐ 2000-ci ildən
- ☐ 1925-ci ildən
- ☐ 1890-cı ildən
- ☐ 1868-ci ildən
- ☒ 1910-cu ildən

142 Canlıların təbiətə vurduqları ziyan haqqında ilk dəfə kimlər məlumat vermişdir?

- ☐ T.Faberin və Q.Qlogerin
- ☐ S.Kraşennikov
- ☐ Pallasın və Lipeyxin
- ☐ Aleksandr Humbolt
- ☒ J.Lamark və T.Maltus

143 Ekologiyanın bütöv bir sistem kimi təşəkkül tapması hansı dövrə təsadüf edir?

- ☐ XXI əsrin əvvəlləri
- ☒ XIX əsrin sonu XX əsrin əvvəli
- ☐ XVI əsrin sonu
- ☐ XVII əsrin sonu XVIII əsrin əvvəli
- ☐ XX əsrin sonu

144 Ekologiyanın inkişaf tarixi neçə mərhələyə bölünür?

- ☐ tarixi birdir
- ☒ 3 mərhələyə
- ☐ 2 mərhələyə
- ☐ 5 mərhələyə

☐ 6 mərhələyə

145 1798-ci ildə T.Maltus hansı konsepsiyayı yaratmışdır?

- ☒ populyasiyanın eksponent tənliyini
- ☐ canlı aləmin təbii qanunlarını
- ☐ ətraf mühitə təsir amillərini
- ☐ ekosistemin quruluşunu
- ☐ biocoğrafiyanın meydana gəlməsini

146 Ekologiyanın bir elm kimi formalaşması, təşəkkül tapması hansı mərhələyə aid edilir?

- ☐ 2 və 3 mərhələyə
- ☐ 3-cü mərhələyə
- ☒ 1-ci mərhələyə
- ☐ 2-ci mərhələyə
- ☐ 1 və 2 mərhələyə

147 Ekologiyanın əsas tədqiqat obyekti nədir?

- ☐ tarixi ekologiya
- ☐ ekologiyanın elmiyi
- ☐ texniki ekologiya
- ☐ coğrafi ekologiya
- ☒ insan ekologiyası

148 Su hövzələrinin abiotik faktoru nəyə təsir edir?

- ☐ canlıların sahə əlaqələrini formalaşdırır
- ☐ çürümə prosesini sürətləndirir
- ☐ bakteriyaların yaranmasına kömək edir
- ☒ bakteriyaların, planktonların fotosintez prosesinə
- ☐ atmosferin istilik rejimini tənzimləyir

149 Tolerant qanunu nə vaxt və kim tərəfindən irəli sürülmüşdür?

- ☒ 1910-cu ildə V.Şelferd
- ☐ 1958-ci ildə V.Pimental
- ☐ 1980-cı ildə A.Monçadski
- ☐ 1840-cı ildə U.Libex
- ☐ 1967-ci ildə K.Mrakov

150 1840-cı ildə U.Libix tərəfindən hansı qanun irəli sürülmüşdür?

- ☐ proporsionallıq qanunu
- ☐ planlı inkişaf qanunu
- ☒ minimum qanunu
- ☐ maksimum qanunu
- ☐ səviyyənin bərabərləşdirilməsi qanunu

151 Sənaye, kənd təsərrüfatı, dağ-mədən və s.-də göstərilən fəaliyyət dedikdə nə nəzərdə tutulur?

- ☒ istehsalat fəaliyyəti
- ☐ ətraf mühitin sənaye tullantıları ilə çirklənməsi
- ☐ texniki, texnoloji fəaliyyət
- ☐ istehlak fəaliyyəti
- ☐ insanların yaşma tərz

152 Torpağın pozulması nədir?

- ☐ torpaqda pozulma halları olmur
- ☐ torpağın quruluşunun dəyişməsidir
- ☒ torpağın üst qatının təsərrüfat üçün yararsız hala düşməsidir
- ☐ məhsuldarlığın artırılmasıdır
- ☐ insan fəaliyyətinin məhdudlaşdırılmasıdır

153 Hansı mənbələr litosferi çirkləndirir?

- ☐ nadir metallar emalı və kimya sənayesi
- ☐ kimya müəssisələri, neft emalı müəssisələri
- ☒ sənaye müəssisələri, kənd təsərrüfatı sahələri
- ☐ metallurgiya və neft-qaz sənayesi
- ☐ energetika və balıqçılıq

154 2-3 sm qalınlığında torpağın əmələ gəlməsi üçün neçə il vaxt tələb olunur?

- ☐ 100-200 il
- ☐ 50-100 il
- ☒ 200-1000
- ☐ 20-40 il
- ☐ 200- 500 il

155 Şoran torpaqlarda humusun miqdarı neçə faiz olur?

- ☐ 2%-ə qədər
- ☒ 1%-ə qədər
- ☐ 9%-ə qədər
- ☐ 7%-ə qədər
- ☐ 5%-ə qədər

156 Azərbaycanda relyefin xüsusiyyətlərindən asılı olaraq torpaqlarının neçə yarım tip var?

- ☐ 10 yarım tipi var
- ☐ 20 yarım tipi var
- ☐ 30 yarım tipi var
- ☐ 50 yarım tipi var
- ☒ 60 yarım tipi var

157 Hazırda dünyada əkin sahələri neçə mln. km² təşkil edir?

- ☐ 25 mln. km²
- ☐ 10 mln. km²
- ☒ 15 mln. km²
- ☐ 20 mln. km²
- ☐ 5 mln. km²

158 Qurunun sahəsi buzlaqlarla birlikdə neçə mln. km² təşkil edir?

- ☐ 139 mln. km² -dir
- ☐ 169 mln. km² -dir
- ☐ 109 mln. km² -dir
- ☒ 149 mln. km² -dir
- ☐ 151 mln. km² -dir

159 Gilin su keçirmə qabiliyyəti qumdan necə dəfə azdır?

- ☐ 2000 dəfə
- ☐ 3000 dəfə
- ☐ 3200 dəfə

- ☐ 6200 dəfə
☒ 6000 dəfə

160 Materiklərdə yer qabığının qalınlığı nə qədərdir?

- ☒ 35-40 km.
☐ 20-30 km
☐ 30-40 km
☐ 10-20 km
☐ 70-80 km

161 Yer qabığında yuxarıdan üç qat ayrılır. Çökmə, qranit və bazalt. Bu qatlardan hansı okeanlarda olmur?

- ☐ bazalt-çökmə
☐ qranit-bazalt
☒ qranit
☐ qranit-çökmə
☐ çökmə

162 Litosferin qalınlığı qeyri müəyyən hədlərdə dəyişir. Aşağıdakı göstəricilərdən hansı həqiqətə uyğundur?

- ☐ 40-120 km
☐ 30-150 km
☐ 50-150 km
☒ 50-200 km
☐ 50-100 km

163 Ali bitkilərin torpaqəmələgəlmədə rolu kim tərəfindən aşkara çıxarılmışdır?

- ☐ E.Hekkel tərəfindən
☐ Y.İ.Vernadski tərəfindən
☐ H.Zərdahi tərəfindən
☐ Y.N.Mişuistin tərəfindən
☒ V.R.Vilyams tərəfindən

164 Aşağıdakı elmi yeniliklərdən hansı Həsənbəy Zərdəbiyə məxsusdur?

- ☐ O torpaq əmələgətirən amillərə insan fəaliyyətini də daxil etmişdir
☐ 1884-cü ildə ilk dəfə olaraq əsas 5 faktorun torpaqəmələgəlmə prosesində rolunu göstərmişdir: torpaqəmələgətirən suxurlar, bitki və heyvan orqanizmləri, iqlim, relyet ərazinin geoloji yaşı.
☐ Onun fikrincə torpaq təbii törəmədir
☒ 1875-1876-cı illərdə ilk dəfə olaraq öz əsərlərində əsas 4 faktorun torpaqəmələgəlmə prosesində rolunu göstərmişdir: ona suxur, bitki və canlı orqanizmlər, iqlim və insanın təsərrüfat fəaliyyəti
☐ Onun fikrincə torpaq beş amilin təsirindən yaranmışdır: torpaqəmələgətirən suxurlar, bitki və heyvan orqanizmləri, iqlim, relyef və zaman

165 Torpaqşünaslıq elminin banisi N.N.Dokuçayevin təliminə əsasən torpaq bitki və heyvan orqanizmlərinin, iqlimin, relyetin və ərazinin geoloji yaşının qarşılıqlı təsiri nəticəsində yaranmışdır. N.N.Dokuçayevə görə torpaq nədir?

- ☐ torpaq iqlimin təsirindən yaranmış təbii törəmədir
☐ torpaq yerin humusla zəngin qatıdır
☐ torpaq bitkilərin qida mənbəyidir
☐ torpaq yer səthinin üst qatıdır
☒ torpaq ərazinin geoloji yaşının qarşılıqlı təsirindən yaranmış təbii törəmədir

166 Torpaqşünaslıq elminin banisi kimdir ?

- ☐ E.Hekkel
☐ C.Darvin

- ☐ Həsənbəy Zərdabi
- ☐ V.R.Vilyams
- ☒ N.N.Dokuçayev

167 Litosferi ən çox hansı sənaye tullantıları çirkləndirir?

- ☐ məişət sənaye tullantıları
- ☐ neft sənayesi tullantıları
- ☐ avtomobil sənayesi tullantıları
- ☒ dağ mədən və dağ kimya sənayesi tullantıları
- ☐ İES-nin tullantıları

168 Aşağıdakı amillərdən hansı torpaqəmələgəlmə prosesində iştirak etmir?

- ☐ relyef torpaq əmələgətirən amil kimi
- ☐ iqlim torpaq əmələgətirən amil kimi
- ☒ ozonosferin torpaq əmələgətirən amil kimi
- ☐ anna suxur torpaq əmələgətirən amil kimi
- ☐ orqanizmlər torpaq əmələgətirən amil kimi

169 Fotokimyəvi prosesin getməsi üçün əsas kimyəvi komponent hansıdır?

- ☐ sulfat turşusu
- ☐ karbon 4-oksidi
- ☐ nitrat turşusu
- ☐ dəm qazı
- ☒ azot 2-oksidi

170 Şəhərlərdə ekoloji təhlükəsizliyin təminatı və ətraf aləmin mühafizəsinin təşkili üçün respublikanın regional siyasətinə daxildir:

- ☐ yeni hövzələrin mənimlənməsi
- ☐ cərimələrin ödənilməsi
- ☐ ekspertiza işinin təşkili
- ☐ qazma işlərinin aparılması
- ☒ təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə

171 Şəhərlərdə ümumi çirkləndiricilərin neçə faizi avtomobil nəqliyyatının hesabınadır?

- ☐ 90%
- ☐ 40-50%
- ☒ 60-80%
- ☐ 35-40%
- ☐ 20-20%

172 İri şəhərlərdə çirklənmə dərəcəsini artıran səbəblərdən hesab edilir:

- ☒ nəqliyyat vasitələri
- ☐ istirahət zonaları
- ☐ mədəni abidələr
- ☐ transmilli otellər
- ☐ şosse yolları

173 Şəhər mühitini çirkləndirən mənbələrdən biridir:

- ☐ yaşıllıqlar
- ☒ səs-küy
- ☐ metropolitenlər
- ☐ teleqraf xətləri

- ☐ yaşayış massivləri

174 Zəhərli maddələrin atmosfərə atılmasının səbəblərindən biridir:

- ☐ kənd təsərrüfatının intensivləşməsi
☒ ekoloji cəhətdən təhlükəli texnologiyadan istifadə
☐ sənaye məhsullarının təkrar emalı
☐ mineral kübrələrdən istifadə
☐ əkin sahələrinin azaldılması

175 Smoqların hansı mənfi təsiri vardır?

- ☐ zəhərli maddələrin atmosfərə düşməsinə mane olur
☐ iqlim dəyişmələri yaradır
☒ ultrabənövşəyi şüaların yer səthinə düşməsinə mane olur
☐ kooperativləşmə prosesini ləngidir
☐ təbii şərait və sərvətlərin yerləşməsinə təsir edir

176 Məişət tullantıları obyektləri hansı zonaya aid edilir?

- ☐ istehsalat zonalarına
☐ yaşayış zonalarına
☐ ictimai fəaliyyət zonasına
☐ istirahət zonasına
☒ xüsusi təyinat zonasına

177 Tikinti zonaları növlərinə aid deyil:

- ☐ xüsusi təyinat zonaları
☐ istehsalat zonası
☐ ictimai fəaliyyət zonası
☐ yaşayış zonası
☒ əhalinin yerləşmə zonası

178 Şəhərsalma fəaliyyəti nəyin əsasında təşkil olunur?

- ☒ mövcud qanunvericilik əsasında
☐ şəhərin yerləşdiyi ərazi əsasında
☐ istehsalın həcminə görə
☐ əhalinin sayına uyğun
☐ təbii şəraitə uyğun

179 İri şəhərlərdə əhalinin əsas tələbatı hansı məhsullardır?

- ☐ təmiz havaya
☒ ərzaq və suya
☐ nəqliyyat vasitələrinə
☐ sənaye məhsullarına
☐ kommunikasiya xidmətinə

180 Azərbaycan Respublikasında yürüdülmən ekoloji siyasətin əsas məqsədinə daxil deyil:

- ☐ təbii sərvətlərdən səmərəli istifadə
☒ aqrar sənaye kompleksi payının azaldılması
☐ iqtisadi potensialın qorunması
☐ gələcək nəsillərin ehtiyacının təmin edilməsi
☐ əmək potensialının qorunması

181 İstehsalat zonaları zonasına aid deyil:

- ☒ təhsil
- ☐ sanitar qoruyucu
- ☐ nəqliyyat
- ☐ kommunal
- ☐ mühəndis

182 Şəhər tikintilərinin aparılması zamanı məhdudlaşdırılan sahələrə aid deyil:

- ☐ mürəkkəb təbii iqlim şəraiti sahələri
- ☐ xüsusi təbii qoruq sahələri
- ☐ mədəni abidələr, şəhər ətrafı qoruq zonaları
- ☒ əhəlinin yaşayış yerləri
- ☐ ekoloji təhlükəli zonalar

183 Şəhərlərdə sənaye tullantıları ilə çirklənmənin əsas səbəblərindən biridir:

- ☐ sənayenin xammalla təchizatı
- ☐ əhəlinin tələbatının çox olması
- ☐ çox sənaye məhsulu istehsal edilməsi
- ☐ yaşıllıq zonalarının çox olması
- ☒ hakim küləklərin istiqaməti və gücünün nəzərə alınmaması

184 Bir və ya bir neçə mərkəzi şəhərin ətrafında kiçik qəsəbələrin yerləşməsi nə adlanır?

- ☒ aqlomerasiya və ya konurbasiya
- ☐ miqrasiya mərkəzləri
- ☐ urbanizasiya
- ☐ meqalopolis
- ☐ geokimyəvi əyalətlər

185 Şəhər əhalisinin geokimyəvi strukturu əhaliyə hansı təsiri göstərir?

- ☐ kommunal təminatına
- ☐ yaşayış səviyyəsinə
- ☐ yaş göstəricisinə
- ☐ təbii artımına
- ☒ sağlamlığına

186 İri şəhərlərdə ekoloji vəziyyətin gərginliyi nə ilə əlaqədardır?

- ☐ elmi səviyyənin aşağı olması
- ☐ əhəlinin miqrasiyası
- ☒ əhəlinin sıxlığı
- ☐ əhəlinin təbii artımı
- ☐ aqlomerasiyası

187 Müasir şəhərlər əhəli məskəni olmaqla, daha hansı xüsusiyyətə malikdir ?

- ☒ ətraf mühitə təsir edən sistemdir
- ☐ əhəlinin təbii artımı sürətlənir
- ☐ kommunal sistem yaradır
- ☐ sənaye məhsulu istehsalını tənzimləyir
- ☐ əhəli başqa ölkələrə gedir

188 Dünya üzrə şəhər əhalisinin ümumi artımının neçə faizi İEOÖ-in payına düşür?

- ☐ 30%
- ☒ 80%
- ☐ 60%

- ☐ 50%
- ☐ 20%

189 Urbanizasiyanın tempi hansı qrup ölkələrdə daha sürətlə gedir?

- ☐ ABŞ,Kanada və Yaponiyada
- ☐ Avropa ölkələrində
- ☐ yeni sənayeləşmiş ölkələrdə
- ☐ inkişaf etmiş ölkələrdə
- ☒ inkişadfa olan ölkələrdə

190 Urbanizasiya prosesinin intensivlik göstəricilərinə aid deyil:

- ☐ elmi,maarif
- ☐ sosial,əhaliyə xidmət
- ☒ siyasi
- ☐ iqtisadi inkişaf
- ☐ mədəni

191 Urbanizasiya prosesi ilə demoqrafik artım arasında mütənasiblik necədir?

- ☐ əhalinin mütləq artımı zəifdir
- ☐ demoqrafik artım yüksəkdir
- ☐ urbanizasiya nisbətən zəifdir
- ☒ urbanizasiya sürətlə inkişaf edir
- ☐ əhalinin təbii artımı

192 Urbanizasiya prosesi əhali məskunlaşmasına necə təsir edir?

- ☐ iqlimə müsbət təsir edir
- ☒ həyat tərzini formalaşdırır
- ☐ kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalını artırır
- ☐ işçi qüvvəsini azaldır
- ☐ yayılmasına mənfi təsir edir

193 əhalinin şəhərlərdə məskunlaşması nə adlanır?

- ☒ urbanizasiya
- ☐ meqalopolis
- ☐ miqrasiya
- ☐ aqlomerasiya
- ☐ yalançı urbanizasiya

194 əhali artımının yaratdığı problemlərə aid deyil:

- ☐ ekoloji
- ☒ təhsil
- ☐ xammal
- ☐ ərzaq
- ☐ enerji

195 əhalinin sayının artıb azalması hansı siyasətdə tənzimlənir?

- ☐ ölkənin əhaliyə münasibəti ilə
- ☐ əhalinin elmi səviyyəsi ilə
- ☒ dövlətin demoqrafik siyasəti ilə
- ☐ dövlətin iqtisadi siyasəti ilə
- ☐ demoqrafik partlayışda

196 Bizim eranın əvvəlində dünya əhalisinin sayı nə qədər olmuşdur ?

- ☒ 175 mln.nəfər
- ☐ 200 mln. nəfər
- ☐ 85mln.nəfər
- ☐ 100 mln. nəfər
- ☐ 150 mln.nəfər

197 ətraf mühitin ekoloji vəziyyəti ilə əhali arasında asılılıq necə baş verir?

- ☐ şəhərlərdə əhali artır
- ☐ əhalinin milli tərkibi pozulur
- ☐ etnik tərkib dəyişir
- ☒ əhalinin sayı dəyişir
- ☐ əhalinin elmi səviyyəsi azalır

198 əhalinin sayının dəyişməsinə təsir edən amillərdən hesab olunur:

- ☐ əhalinin istehlakçı olması
- ☐ qadın,kişi nisbəti
- ☐ şəhər,kənd əhalisinin nisbəti
- ☐ əmək ehtiyatlarının dəyişməsi
- ☒ müharibələr,aclıq epidemiyaları və s.

199 əhali ilə istehsal arasındakı uyğunluq:

- ☐ əhali şəbəkəsinin sıxlığıdır
- ☐ əhali istehsalın xammalıdır
- ☐ dinamik inkişafıdır
- ☐ istehsalın əsas fondudur
- ☒ məhsuldar qüvvələrin aparıcı sahəsidir

200 Urbanizasiya səviyyəsi aşağı olan regionlardan şəhər əhalisi 20%-dən az olanları harada yerləşir?

- ☐ Latın Amerikasında
- ☐ Cənub-Şərqi Asiyada
- ☐ Avropada
- ☐ Asiyada
- ☒ Afrikada

201 Urbanizasiya səviyyəsinə görə dünya ölkələri neçə qrupa bölünür?

- ☐ 5 qrupa
- ☐ 4 qrupa
- ☐ 2 qrupa
- ☐ 6 qrupa
- ☒ 3 qrupa

202 Dünyada şəhərlərin inkişafında hansı proses daha sürətlə inkişaf edir?

- ☐ nəhəng şəhərlər
- ☒ meqalopolislər
- ☐ aqlomerasiyalar
- ☐ kiçik şəhərlər
- ☐ iri şəhərlər

203 əhalinin doğum və ölüm göstəricilərinin fərqi nəyi müəyyən edir?

- ☐ nisbi artımını

- ☒ əhalinin dinamikasını
- ☐ əhalinin sıxlığını
- ☐ əhalinin miqrasiyasını
- ☐ mütləq artımını

204 Dünyada olduqca yoxsul yaşayan əhalinin təqribi sayı nə qədərdir?

- ☐ 2 milyard nəfər
- ☐ 500 milyon nəfər
- ☒ 1 milyarddan çox
- ☐ 100 milyon nəfər
- ☐ 200 milyon nəfər

205 Dünyanın neçə ölkəsində orqanik(ekoloji təmiz) kənd təsərrüfatı inkişaf etmişdir?

- ☐ bütün ölkələr
- ☐ 150 ölkəsinə qədər
- ☒ 100 ölkəsindən çoxu
- ☐ 50 ölkəsi
- ☐ 200 ölkəsi

206 əhalinin ərzaq probleminin həlli hansı tədbirlərin həyata keçirilməsini tələb edir?

- ☐ ərzağın çoxsahəli olması
- ☐ sənaye məhsulu istehsalının inkişafı
- ☐ kooperativləşmə prosesinin mövcudluğu
- ☐ təmərküzləşmə prosesinin aktivliyi
- ☒ aqrar sektorun davamlı inkişafı

207 Dünyada əhalinin sağlamlıq problemini yaradan səbəblərdən biridir:

- ☐ qidanın çatışmamazlığı
- ☐ həkim personalının olmaması
- ☐ çətin müalicə olunan xəstəliklərin artması
- ☐ iqtisadi inkişafın zəifliyi
- ☒ İEO ilə İEOÖ səviyyəsindəki uyğunsuzluq

208 XXI əsrin I yarısında İ.İ.Meçnikovun hansı nəzəriyyəsi meydana gəldi ?

- ☐ əhali-səhiyyə nəzəriyyəsi
- ☒ immunitet nəzəriyyəsi
- ☐ sosioloji tədqiqatlar
- ☐ əhali nəzəriyyəsi
- ☐ sağlamlıq nəzəriyyəsi

209 əhalinin sağlamlıq problemi hansı mahiyyətə malikdir?

- ☐ ətraf mühitin çirklənməsidir
- ☐ dövlət siyasətidir
- ☒ qlobal xarakterlidir
- ☐ adi problemlər sırasındadır
- ☐ elmi araşdırmadır

210 İnsan orqanizminin təbii mühitə çətinliklə adaptasiya olunmasının əsas səbəbi nədir?

- ☒ təbii ekosistemlərin dəyişməsi
- ☐ insan orqanizminin mürəkkəbliyi
- ☐ təbii şəraitin stabilliyi
- ☐ təbii sərvətlərin zənginliyi

- ☐ təbii mühitə antropogen təsirlər

211 ərzaq probleminin yaranmasına səbəb nədir?

- ☒ İEOÖ-də kənd təsərrüfatının zəif inkişafı
☐ elmin təsərrüfat sahələrində zəif tətbiqi
☐ kənd təsərrüfatında ekstensivlik
☐ İEOÖ-də torpaq fondunun az olması
☐ su resurslarının çatışmamazlığı

212 ərzaq problemi hansı səbəbdən yaranır?

- ☐ əhali sıxlığının azlığı
☒ təminatın lazımi səviyyədə olmaması
☐ səhrələşmə prosesinin aktivliyi
☐ dünya torpaqlarının yararsız olması
☐ əhalinin sayının çox olması

213 Şəhərlərin özünə məxsus xüsusiyyətinə aid deyil:

- ☐ suyun dövrəni pozulur
☒ su təminatı yüksəkdir
☐ atmosferin şəffaflığı aşağı olur
☐ biokimyəvi əyalətdir
☐ hava normadan artıq qızır

214 London smogu hansı prosesdən yaranır?

- ☐ ölkələrin qarşılıqlı integrasiyasından
☒ toz hissəcikləri ilə kimyəvi inqredientlərin qarışığından
☐ insan fəaliyyətindən
☐ atmosferdə müxtəlif maddələrin qarışığından
☐ elmi-texniki tərəqqinin naaliyyətlərindən

215 Aşağıdakılardan hansı ekoloji ekspertizanın mexanizminə daxil deyil?

- ☐ modernləşdirmə məqsədi ilə fəaliyyət göstərən müəssisələrin ekoloji ekspertizası.
☐ dövlət ekoloji tələb və normativlərin yerinə yetirildiyi halda istismarına icazənin verilməsi
☒ meşənin kəsilməsi üçün nəzərdə tutulan sahənin seçilməsi.
☐ kompleks elmi-tədqiqat işlərindən ibarət təsərrüfat layihələrinin ekoloji ekspertizası
☐ modernləşdirmə məqsədi ilə fəaliyyət göstərən müəssisələrin ekoloji ekspertizası.

216 Monitoringin obyektini dedikdə aşağıdakılardan hansı nəzərdə tutulur?

- ☐ atmosfer, kriosfera
☐ yerüstü sular, okeanlar.
☐ atmosfer, yeraltı sular.
☒ atmosfer, yer üstü sular, okeanlar, dənizlər, yeraltı sular, kriosfera.
☐ okeanlar və dənizlər.

217 Qlobal monitoring sistemi nədir?

- ☐ cavabların hamısı doğrudur.
☐ litosfer qatında baş verən proseslərə nəzarət etmək.
☐ yer kürəsinin atmosferində baş verən proseslərə nəzarət etmək.
☒ dünyada baş verən proseslərə və yer kürəsinin biosferində bütün ekoloji komponentlərə nəzarətlə yanaşı ekstremal vəziyyətlərin yaranacağı barədə xəbərdarlıq etmək.
☐ materiklərin su hövzələrində baş verən proseslərə nəzarət etmək.

218 Sel, Vulkan, Zəlzələ, quraqlıq, torpağın eroziyası və s. hansı monitoring sisteminə aid edilir?

- ☐ bioloji monitorinq
- ☐ məsafə monitorinqi
- ☒ Fiziki monitorinq
- ☐ kimyəvi monitorinq
- ☐ bioloji monitorinq

219 Genetik modifikasiya olunmuş bitki növlərinin xüsusiyyətlərinə aid deyil:

- ☐ daha yüksək və aşağı temperatura davamlılıq
- ☐ ziyanvericilərə qarşı yüksək davamlılıq
- ☐ il ərzində bir neçə dəfə məhsul vermək
- ☐ yüksək və stabil məhsuldarlıq
- ☒ mineral kübrələrdən istifadə etməmək

220 Aşağıdakılardan hansı kompleks ekoloji monitorinqin vəzifələrinə daxildir?

- ☐ yaranmış neqativ halların ləğv və ya təsirinin azaldılması üçün tədbirlər hazırlamaq.
- ☐ ekoloji və yaşayış sahələrinin müayinəsinin keçirilməsi.
- ☐ göstərilən sahələrdə baş vermiş dəyişikliklərin səbəbinin müəyyən edilməsi və qiymətləndirilməsi.
- ☐ ekoloji sistemin və insanların məskunlaşma sahələrinin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi.
- ☒ qarşılıqlı tərəflərin qanəedici qərarlar qəbul etməyə yönəlmiş məsləhətləşmələri.

221 Şəhər əhatəsində göstərilən zonaların yerləşdirilməsi hansı təşkilatlar tərəfindən müəyyən edilir?

- ☐ maliyyə orqanları
- ☐ dövlət icra komitələri
- ☐ nazirliklər
- ☒ respublika icra və yerli idarəetmə orqanları
- ☐ könüllü əhali qurumları

222 Fotokimyəvi smoqun yaranma səbəbi nədir?

- ☐ fotokimyəvi smoq əmələ gəlmir
- ☐ zərərli maddələrin konsentrasiyasından
- ☒ kimyəvi reaksiya ilə havanın təkrar çirklənməsi
- ☐ bərk maddələrlə kristalların qarşılıqlı təsiri
- ☐ nəqliyyat vasitələrinin təsirindən

223 Alyaska smoqunun yaranma səbəbi nədir?

- ☐ atmosferdə müxtəlif qazların qarışığından
- ☐ təmərküzləşmə prosesinin aktivliyindən
- ☐ ətraf mühitə antropogen təsirlərdən
- ☐ sənaye müəssisələrinin qəzaya uğramasından
- ☒ havanın mənfi temperaturu ilə günəş radiasiyasının təsirindən

224 ətraf mühit,təbii şərait və sosial mühit,keyfiyyət kriteriyaları nəyi müəyyən edir?

- ☐ kəmiyyət göstəricilərini
- ☐ sosial vəziyyəti
- ☐ mühitin təmizliyini
- ☒ insan sağlamlığını
- ☐ keyfiyyət göstəricilərini

225 Çirkləndirici mənbələrinin monitorinqi dedikdə başa düşülür:

- ☒ yerini dəyişməyən, bir nöqtədə yerləşən mənbəyin, hərəkətdə olan nəqliyyat vasitələrinin və müəyyən bir sahənin
- ☐ bir nöqtədə yerləşən mənbənin.

- ☐ müəyyən bir sahənin.
- ☐ Hərəkətdə olan nəqliyyat vasitələrinin.
- ☐ yerini dəyişməyən mənbəyin monitorinqi

226 Ekoloji siyasətin prioritet istiqamətlərindən biridir:

- ☐ biri deyil
- ☐ ETT nəaliyyətlərinə yiyələnmək]
- ☐ yeni texnologiyaların mənimsənilməsi
- ☐ əhalinin işlə təmin olunması
- ☒ sağlam ekoloji mühitin yaranması

227 Tullantı suları nəyə deyilir?

- ☒ gil,yağlı maddələr,kimyəvi reagentlər,qazılmış suxurlar ilə çirklənmiş sular.
- ☐ yeraltı təbii istilik mənbələri
- ☐ müxtəlif boru birləşmələrindən,siyirtmə və kippəclərdən sızan su
- ☐ yer üzərinə neftin təbii olaraq öz-özünə axması nəticəsində yığılan maye
- ☐ qaynar sular,buxar və ya buxar-su qarışığı

228 İctimai fəaliyyət zonasına daxil deyil:

- ☐ maliyyə iş mərkəzləri
- ☐ təhsil
- ☒ kənd təsərrüfatı
- ☐ ticarət
- ☐ elmi-tədqiqat

229 əhalinin təbii artımı nədir?

- ☒ doğulanlarla ölənlərin say fərqi
- ☐ urbanizasiya prosesi
- ☐ əhalinin yerləşməsi
- ☐ əhalinin mütləq artım
- ☐ doğulan əhalinin sayı

230 Monitoring sistemi siniflərinə ayrılır:

- ☐ aparıldığı yerə görə.
- ☒ təsir amilinə, çirkləndirici mənbələrə, miqyasına görə.
- ☐ çirkləndirici mənbələrə görə.
- ☐ təsir amilinə görə.
- ☐ miqyasına görə

231 İmpakt monitoring sistemi hansı sahələri əhatə edir?

- ☐ dəniz və okean sularını
- ☒ xüsusi təhlükəli zonaları
- ☐ kənd təsərrüfatı zonalarını
- ☐ sənaye müəssisələrini
- ☐ elmi araşdırmaları

232 Baza monitoring sistemi zamanı nələr nəzərə alınır?

- ☐ fiziki təsir amilləri
- ☐ çirklənmə dərəcəsi
- ☒ regional antropogen təsirlər
- ☐ urbanizasiya səviyyəsi
- ☐ kimyəvi tullantılar

233 Fiziki monitoring dedikdə başa düşülür:

- ☐ ətraf mühitə təsir edən müxtəlif kimyəvi proseslərə nəzarət.
- ☒ ətraf mühitə təsir edən fiziki proseslərə nəzarət.
- ☐ litosferdə gedən proseslərə nəzarət.
- ☐ ətraf mühitdə gedən bioloji proseslərə nəzarət.
- ☐ insan orqanizmində gedən proseslərə nəzarət.

234 İmpakt monitoring sistemi nədir?

- ☐ Antropogen təsirlərə məruz qalan xüsusi təhlükəli zonaların monitoringi.
- ☐ lokal antropogen təsirlərə məruz qalmayan zonaların monitoringi.
- ☒ regional və lokal antropogen təsirlərə məruz qalan xüsusi təhlükəli
- ☐ regional antropogen təsirlərə məruz qalan zonaların monitoringi.
- ☐ Lokal antropogen təsirlərə məruz qalan təhlükəsiz zonaların monitoringi.

235 Aşağıdakı cavablardan hansı doğrudur?

- ☐ cavabların hamısı doğrudur.
- ☐ kimyəvi çirkləndiricilərin təsiri ilə məşğul olur.
- ☐ bir neçə antropogen mənbəyin təsiri ilə məşğul olur.
- ☒ lokal monitoring sistemi konkret antropogen mənbəyin təsiri ilə məşğul olur.
- ☐ təbii çirkləndirici mənbələrin təsiri ilə məşğul olur.

236 Regional monitoring sistemi nəzarəti həyata keçirir:

- ☐ dünyada gedən proseslərə.
- ☐ hər hansı bir şəhər daxilində gedən proseslərə.
- ☐ inzibati rayon daxilində gedən proseslərə.
- ☐ hər hansı bir ölkə daxilində gedən proseslərə.
- ☒ hər hansı bir region daxilində gedən proseslərə.

237 Milli monitoring sistemi dedikdə başa düşülür:

- ☐ şəhərdaxilində aparılan monitoring.
- ☒ ölkə miqyasında aparılan monitoring.
- ☐ bir neçə ölkədə aparılan monitoring.
- ☐ beynəlxalq miqyasda aparılan monitoring.
- ☐ materikdə aparılan monitoring.

238 Baza monitoring sistemi nədir?

- ☒ regional antropogen təsirlər nəzərə alınmaqla təbiətdə baş verən hallara nəzarət etmək
- ☐ hidrosferdə baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- ☐ faunada baş verən hallara nəzarət etmək.
- ☐ bitki aləmində baş verən hallara nəzarət etmək.
- ☐ litosferdə baş verən proseslərə nəzarət etmək.

239 Aşağıdakı cavablardan hansı düzgün deyil?

- ☐ sənaye müəssisələrinin çirkləndirilməsi başa düşülür.
- ☐ müxtəlif təbii təsir amilləri başa düşülür.
- ☒ müxtəlif kimyəvi çirkləndirici, müxtəlif təbii və fiziki təsir amilləri başa düşülür.
- ☐ monitoringin təsir amili dedikdə müxtəlif kimyəvi çirkləndiricilərin təsiri başa düşülür.
- ☐ müxtəlif fiziki təsir amilləri başa düşülür.

240 ətraf mühitin monitoringi nədir?

- ☐ demoqrafik proseslərə nəzarət sistemidir.

- ☐ ətraf mühitin hazırkı vəziyyətinin qiymətləndirilməsidir
- ☐ ətraf mühitin qısa müddətli-müşahidə sistemidir.
- ☒ uzun müddətli müşahidə sistemi olub, ətraf mühitin hazırkı vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və onun dəyişməsi istiqamətinin proqnozlaşdırılması.
- ☐ onun dəyişmə istiqamətinin proqnozlaşdırılmasıdır.

241 Monitoringin təsir amili dedikdə başa düşülür:

- ☐ fiziki təsir amilləri.
- ☐ təbii təsir amilləri.
- ☐ kimyəvi çirkləndirici maddələr.
- ☐ müxtəlif çirkləndirici maddələr.
- ☒ müxtəlif kimyəvi çirkləndirici, müxtəlif təbii və fiziki təsir amilləri

242 Ekoloji pasport hansı müddətdə etibarlıdır?.

- ☐ 6 ay müddətinə
- ☐ 3 il müddətinə
- ☒ 1 il müddətinə
- ☐ 2 il müddətinə.
- ☐ 5 il müddətinə

243 Təsərrüfat fəaliyyətinin ekoloji ekspertizası:

- ☐ iqtisadi siyasətin əsasıdır.
- ☐ ekoloji maarifləndirmə vasitəsidir.
- ☐ ekoloji təhsilin bir formasıdır.
- ☒ dövlət ekoloji nəzarətinin əsas funksiyalarından biridir.
- ☐ demoqrafik siyasətin tərkib hissəsidir.

244 Ekoloji ekspertizanın əsas prinsipləri hansılardır?

- ☐ enerjiyə qənaət, müstəqillik, imperativ, aşkarlıq.
- ☐ imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət.
- ☐ müstəqillik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət, riskin azaldılması.
- ☒ imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, müstəqillik, komplekslik
- ☐ peşəkarlıq, müstəqillik, aşkarlıq, imperativ.

245 ətraf mühitin ekspertizası hansı hallarda keçirilməlidir?

- ☐ ekoloji fəlakət baş verdikdə.
- ☐ milli valyuta dəyərini itirdikdə.
- ☐ ölkədə iqtisadi islahatlar aparıldıqda.
- ☐ iqtisadiyyatda böhran baş verdikdə.
- ☒ təsərrüfat, layihə və planları reallaşmaqdan əvvəl.

246 Müəssisənin Ekoloji pasport hansı müddətə tərtib olunur?

- ☐ müddətsizdir
- ☐ 5 il
- ☒ 1 il
- ☐ 3 il
- ☐ 2 il

247 2000ci ildə Berlində keçirilmiş Urban-XXI beynəlxalq konfransda proqnozlaşdırılmışdır:

- ☐ əhalinin təhsil problemi
- ☐ əhalinin sayının azalması
- ☒ əhalinin çox hissəsinin şəhərlərdə yaşayacağı

- ☐ əhalinin çox hissəsinin aqlomerasiyalarda cəmlənəcəyi
- ☐ əhalinin sağlamlıq problemi

248 Smoq hadisəsinin çox yarandığı məkan haradır?

- ☐ səhrələşmə prosesi
- ☐ kənd təsərrüfatı regionları
- ☒ şəhər atmosferi
- ☐ yerin üst hissəsi
- ☐ meşə zonası

249 Ümumi çirkləndiricilərin neçə faizi avtomobil nəqliyyatının payına düşür?

- ☐ 60-70%
- ☒ 40-50%
- ☐ 20-25%
- ☐ 10-20%
- ☐ 30-35%

250 Müstəqillik prinsip ekoloji fəaliyyətin hansı sahəsinə aiddir?

- ☐ ekoloji maraqlara
- ☐ ekoloji auditə
- ☐ ekoloji tənzimləməyə
- ☐ ekoloji monitorinqə
- ☒ ekoloji ekspertizaya

251 Aşağıdakı cavablardan hansı ekoloji pasportda öz əksini tapmamışdır?

- ☐ çirkab sularının təmizlənmə mexanizmi, tullantıların keyfiyyət və kəmiyyət göstəriciləri.
- ☐ müəssisə haqqında ümumi məlumat və istifadə olunan texnologiya.
- ☒ ətraf mühitə səmərəli təsir etmək üçün təklif və tövsiyələr.
- ☐ istifadə olunan ehtiyatın kəmiyyət, keyfiyyət göstəriciləri.
- ☐ əsas məhsullar istehsalının texnoloji sxemi, havaya atılan tullantıların təmizlənmə sxemləri.

252 Aşağıdakılar hansı monitorinqin praktiki istiqamətlərinə aid deyil?

- ☒ əhalinin miqrasiyasının nizamlanması.
- ☐ çirkləndiricilərin təsirindən ətraf mühitdə yarana biləcək vəziyyətin proqnozu.
- ☐ ətraf mühitin faktiki vəziyyəti və çirklənmə səviyyəsini qiymətləndirmək.
- ☐ ətraf mühitin vəziyyətinə və ona təsir edən amillərə nəzarət etmək.
- ☐ bu vəziyyətin qiymətləndirilməsi.

253 Biosferin özünü tənzimləmə xüsusiyyəti necə adlanır?

- ☐ Klimatologiya
- ☐ Ekoloji böhran.
- ☒ Homeostazm
- ☐ Noosfer
- ☐ Konvergensiya

254 Təbiətdə maddələrin böyük (geoloji) dövrəni necə baş verir?

- ☐ Günəş enerjisi ilə Yer radioaktiv maddələrinin qarşılıqlı əlaqəsi nəticəsində baş verir
- ☐ Günəş enerjisi ilə maqmatik süxurların qarşılıqlı əlaqəsilə baş verir
- ☐ Günəş enerjisi ilə Yer səth enerjisinin qarşılıqlı təsiri ilə baş verir
- ☒ Günəş enerjisi ilə Yer dərinlik enerjisinin qarşılıqlı təsiri ilə
- ☐ Günəş enerjisi ilə çökmə süxurların qarşılıqlı əlaqəsilə baş verir

255 Biosferdə maddələrin kiçik (biogeokimyəvi) dövrünü necə tamamlanır?

- ☐ Hidrosfer və atmosfer daxilində tamamlanır
- ☐ Yalnız hidrosfer daxilində tamamlanır
- ☐ Yalnız atmosfer daxilində tamamlanır
- ☒ Yalnız biosfer daxilində tamamlanır
- ☐ Yalnız litosfer daxilində tamamlanır

256 Qlobal ekoloji problemlərin həlli üçün tələb olunur? 1. Hərbi xərclərin azadılması hesabına iqtisadiyyatın inkişaf etdirilməsi. 2. Qlobal təhlükəsiz texnologiyaların tətbiqi nəticəsində iqtisadiyyatın stabilliyinin təmini, 3. Kənd təsərrüfatının kimyalaşdırılması, 4. Ekoloji sahə üzrə beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsi, 5. Təbii resursların ekstensiv mənimsənilməsi.

- ☐ 1,3,5
- ☐ 3,4,
- ☐ 2,3,4
- ☒ 1,2,4
- ☐ 2,4,5

257 Abşeron yarımadasında gündəlik radiasiya fonu dəyişilir

- ☒ 6-18 mkr/saat
- ☐ 3-15 mkr/saat
- ☐ 10-12 mkr/saat
- ☐ 5-10 mkr/saat
- ☐ 6-8 mkr/saat

258 Radiasiya nədir?

- ☐ doğru cavab yoxdu
- ☐ ağır metalldan ayrılan şualardır
- ☒ radioaktiv maddələrdən ayrılan ionlaşdırıcı şualardır
- ☐ günəşdən gələn şua enerjisi
- ☐ makroelementlərdən ayrılan şualardır

259 Ekoloji təhlükəsizlik sahəsində dövlətin vəzifələrinə daxildir? 1. dövlət nəzarəti, 2. dövlət siyasəti, 3. informasiya təminatı və proqnozlaşdırmaq, 4. dövlət standartları və normativlərin tətbiqi, 5. auditin aparılması, 6. beynəlxalq hüququ təminat

- ☐ 2,5,6
- ☐ 4,5,6
- ☐ 2,3,5
- ☐ 1,2,3
- ☒ 1,2,4

260 Antropogen və təbii təsirlər nəticəsində ətraf mühitin dağılma təhlükəsi ilə əvvəlcədən mənfi ekoloji dəyişikliklərdə səhiyyədən və bu səbəbdən insanın və cəmiyyətin həyatı vacib maraqlarına təhlükə yaradan vəziyyət adlanır?

- ☐ kataklizm
- ☒ təhlükəli ekoloji vəziyyət
- ☐ təhlükəli krizis vəziyyəti
- ☐ təhlükəli böhran vəziyyəti
- ☐ təhlükəli hal

261 Ekologiyanın əsas funksional vahidi adlanır?

- ☐ populyasiya
- ☐ biosenoz

- ☐ ekotop
☒ ekosistem
☐ biosfer

262 Ekosistemdə fosforun əsas mənbəyi hesab olunur?

- ☐ torpağın humus qatı
☒ dağ süxurları və digər çöküntülər
☐ kimyəvi süxurlar
☐ metamorfik süxurlar
☐ dəniz və çay suları

263 Ekosistemdə azotun mənbəyi aşağıdakılardır?

- ☐ doğru cavab yoxdur
☐ litosfer və dünya okeanı
☐ hidrosfer və bakteriyalar
☒ atmosfer və üzvi maddələrin çürüməsi
☐ bitki və heyvanat aləmi

264 Ekosistemdə oksigenin dövrəni əlaqədardır?

- ☐ doğru cavab yoxdur
☐ atmosfer və hidrosferlə
☐ ozon və hidrogenlə
☐ kimyəvi birləşmələrin xarakteri ilə
☒ fotosintez və tənəffüslə

265 Həyat üçün lazım olan enerjini almaq üçün orqanizmin üzvi maddələri oksidləşəcək CO₂ və H₂O yaradır. Bu proses necə adlanır ?

- ☐ tənəffüs
☒ nəfəsalma
☐ ayrılma
☐ birləşmə
☐ nəfəsvermə

266 Biosferdə kükürd qazının (SO₂) çoxluğu səbəb olur?

- ☒ turş yağışlara
☐ qirovun yaranmasına
☐ buludun yaranmasına
☐ leysan tipli yağıntılara
☐ dumanın əmələ gəlməsinə

267 Karbon qazının atmosferə normadan artıq atılması səbəb olur?

- ☐ doğru cavab yoxdur
☐ dövretmə sisteminin pozulmasına
☒ «parnik» effektinin yaranmasına
☐ oksigen miqdarının azalmasına
☐ qlobal soyuqlaşmaya

268 İnsan və cəmiyyətin həyatı vacib maraqlarına, ətraf mühitə antropogen və təbii təsirlər nəticəsində təhlükə yaranan vəziyyətə deyilir?

- ☐ ekoloji yük
☐ ekoloji böhran
☒ ekoloji təhlükə

- ☐ ekoloji təhlükəsizlik
- ☐ ekoloji qəza

269 Noosfera termini hansı mənada işlənir?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ həyat tərz, əxlaq, mədəniyyət
- ☒ ağıl, düşüncə, idrak
- ☐ yaşayış mühiti, məskun sahəsi
- ☐ dövrəş tərz, mədəniyyət

270 Biosferin özünü tənzimləmə xüsusiyyəti adlanır?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ antrorostazm
- ☐ biostazm
- ☒ homeostazm
- ☐ neostazm

271 Enerjinin bir trofiki səviyyədən digərinə qəbulu edilən qida enerjisinin 10 % -ni təşkil edir. Bu ekologiyada necə adlandırılır?

- ☐ əlli faiz qaydası
- ☐ 100 faiz qaydası
- ☒ on faiz qaydası
- ☐ bir faiz qaydası
- ☐ iyirmi faiz qaydası

272 Yüksək dərəcədə formalaşmış ekosistemdə çoxluğu təşkil edən növlər adlandırılır?

- ☐ strukturlu və proporsional
- ☐ neytralizm və dayanaqlı
- ☐ komensalizm və konsument
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☒ dominant və edifikator

273 Biogeosenoz və ekosistemi bir birindən fərqləndirən amil?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ trofik faktordur
- ☒ zaman faktorudur
- ☐ məkan faktorudur
- ☐ dövrü sistem faktorudur

274 Biosferdə biokimyəvi dövretmə ayrılır?]

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☒ qazəkilli maddələrin dövretməsi və çökmə dövrü
- ☐ mexaniki və üzvü dövretmə
- ☐ kimyəvi və fiziki dövretmə
- ☐ geoloji və fiziki dövretmə

275 Neobiosfer adlanır?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ bitkilərin mövcud olduğu sahə
- ☒ hazırda canlı orqanizmlərin mövcud olduğu sahə
- ☐ canlıların keçmişində mövcud olduğu sahə
- ☐ heyvanların mövcud olduğu sahə

276 Noosfera anlayışını elmə gətirənlərdir?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ Nesbit və Eburdin
- ☐ Odum və Rulye
- ☐ Vernandski və Naumov
- ☒ Toyer de Şarden və Lerua

277 Konkret ərazidə bioloji növün sərbəst cütləşib öz sayını tənzim edə bilərək, coğrafi, ekoloji və etoloji sədlər ilə bir-birindən az-çox ayrılan fərdlər qrupuna deyilir?

- ☐ biogenoz
- ☐ biotik faktor
- ☐ növ
- ☒ populyasiya
- ☐ biosenoz

278 ən böyük və davamlı ekosistem?

- ☐ atmosferdir
- ☐ hidrosferdir
- ☐ coğrafi mühitdir
- ☐ geosferdir
- ☒ biosferdir

279 Ekosistemi təşkil edən bloklar aşağıdakılardır?

- ☐ doğru cavab yoxdu
- ☐ produsent və dayanaqlı
- ☐ redusent və dövrü
- ☒ biosenoz və biotop
- ☐ təbii və antropogen

280 Ekosistemin inkişafına təsir edən dinamika adlanır?

- ☐ mövsümü dinamika
- ☐ dəyişkən dinamika
- ☒ istiqamətlənmiş dinamika
- ☐ sutkalıq dinamika
- ☐ dövrü dinamika

281 Ekosistemdə heyvanlar tərəfindən yaradılan trofiki (qida) səviyyə adlanır ?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ forik və ya parazitizm
- ☐ simbioz və ya fabrik
- ☒ heterotrof və ya konsument
- ☐ rəqabət və ya forik

282 Ekosistemdə bitkilər tərəfindən yaradılan trofiki (qida) səviyyə adlanır?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ simbioz və ya forik
- ☐ parazitizm və ya fabrik
- ☐ rəqabət və ya kommensalizm
- ☒ avtotrof və ya produsent

283 Ekosistemdə trofik əlaqə adlanır?

- ☐ yalnız heyvan növlərinin əlaqəsi
- ☐ müxtəlif məkandan istifadə əlaqəsi
- ☐ yalnız bitkilərin məskunlaşdığı ərazi
- ☒ eyni məkandan yaşayış üçün istifadə əlaqəsi
- ☐ doğru cavab yoxdur

284 Ekosistemin dinamikı növləridir?

- ☒ sutkalıq və dövrü
- ☐ təkrar və dəyişkən
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ sadə və mürəkkəb
- ☐ istiqamətlənmiş və sadə

285 Təhlükəli ekoloji vəziyyətin yaranması və inkişafın qarşısının alınması və onların nəticələrinin aradan qaldırılması üzrə tədbirlər sistemi adlanır?

- ☐ doğru cavab yoxdu
- ☐ ekoloji təhlükəli vəziyyət
- ☒ ekoloji təhlükəsizliyin təmini
- ☐ ekoloji durumun sağlamlaşdırılması
- ☐ ekoloji yük

286 İnsanın və cəmiyyətin həyatı vactb maraqlarının, ətraf mühitin ona antropogen və təbii təsirlər nəticəsində yaranan təhlükələrdən qorunmasının təmini adlanır ?

- ☐ ekoloji krizis
- ☐ ekoloji fəlakət
- ☐ ekoloji təhlükə
- ☒ ekoloji təhlükəsizlik
- ☐ ekoloji vəziyyət

287 Ekosistemin inkişaf dinamikası, ekosistemin və ya biosenozun dəyişməsi ilə nəticələnir ki, bu proses adlandırılır?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☒ suksessiya
- ☐ konsument
- ☐ produsent
- ☐ fərik

288 Qlobal ekoloji problemlərə aiddir? 1.ətraf mühitin çirklənməsi, 2.atmosferin tozla çirklənməsi, 3. iqlim dəyişkənliyi, 4. yeraltı suların çirklənməsi, 5.ozon təbəqəsinin dağılma təhlükəsi. 6. Xəzər dənizinin problemləri

- ☐ 2,5,6
- ☐ 1,2,3
- ☐ 2,3,4
- ☐ 1,4,6
- ☒ 1,3,5

289 İndiki zamanda təbiət və cəmiyyətin birgə fəaliyyəti mərhələsində, ətraf mühitin mühafizəsinin təmini üzrə, ekoloji tələbatla cəmiyyətin təbii resurslardan istifadəsinə olan maraqları arasında uyğunsuzluqdan, iqtisadiyyatla ekologiya arasında yaranan ziddiyyət adlanır?

- ☒ ekoloji böhran
- ☐ ekoloji maraq
- ☐ ekoloji hal
- ☐ ekoloji vəziyyət

☐ ekoloji tarazlıq

290 Təbii radiasiya mənbələrinə aiddir? 1. günəş şuaları, 2.nüvə silahları, 3. bəzi kimyəvi elementlər. 4.rentgen şuaları. 5, süxurlar və mədən suları, 6. atom elenktrik siansiyaları

- ☐ 1,4,6
☒ 1,3,5
☐ 2,3,4
☐ 1,2,5
☐ 3,4,6

291 Təbii elektromaqnit şüalanma mənbələridir? 1.Elektrik və maqnit sahələri, 2. dalğa ötürücülər. 3.günəş və qalaktikadan gələn radioşüalanma. 4. müxtəlif qurğuların şuaları. 5.atmosferin elektrikliyi. 6. lampalı generatorlar

- ☒ 1,3,5
☐ 3,4,5
☐ 2,3,4
☐ 1,2,4
☐ 4,5,6

292 əhalinin radiasiya təhlükəsizliyi haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu qəbul edilmişdir

- ☐ 2008-ci ildə
☒ 1997-ci ildə
☐ 1995-ci ildə
☐ 1990-ci ildə
☐ 2000-ci ildə

293 Antropogen radiasiya mənbələrinə aiddir 1.AES-lər, 2.Radioaktiv kimyəvi elementlər, 3.nüvə silahları, 4.Günəş şuaları,5.Rentgen şuaları, 6. Təbii süxurlar

- ☐ 4,5,6
☐ 2,4,5
☐ 1,2,3
☒ 1,3,5
☐ 3,4,6

294 Həyat üçün istifadə olunan, biosferdə dövr edən kimyəvi elementlərin və qeyri-üzvü birləşmələrin hərəkəti adlanır?

- ☐ doğru cavab yoxdur
☒ biogen elementlərin dövretməsi
☐ mikroelementlərin dövr etməsi
☐ birləşmələrin dövr etməsi
☐ geokimyəvi birləşmələrin dövretməsi

295 Biosferdə maddələrin dövretməsi ayrılır?

- ☐ doğru cavab yoxdur
☐ biokimyəvi və hidroloji
☐ təbii və antropogen
☒ qeoloji və bioloji
☐ kimyəvi və geokimyəvi

296 Paleobiosfer və ya ağ biosfer adlanır?

- ☐ doğru cavab yoxdur
☐ fauna və floranın yayıldığı sahə

- ☒ qədimdə canlı orqanizmlərin yaşadığı sahə
- ☐ Hal-hazırda canlıların mövcud olduğu sahə
- ☐ biosferdə canlıların mövcud olduğu sahə.

297 Biosfer təliminin yaradıcısı kimdir?

- ☐ Dokuçayev
- ☐ Odum
- ☐ Naumov
- ☐ İzrael
- ☒ Vernadski

298 Biosfer anlayışını elmi ədəbiyyata ilk dəfə kim və neçənci ildə gətirmişdir?

- ☐ Dokuçayev, 1898-ci ildə
- ☐ Vernadski, 1861-ci ildə
- ☒ Zyuss, 1875-ci ildə
- ☐ Lamark, 1870-ci ildə
- ☐ Odum, 1860-ci ildə

299 Biosferdə maddələrin dövretməsi xarakterizə olunur?

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ dövr bucağı və məsafəsi ilə
- ☒ dövretmə sürəti və dövr vaxtı ilə
- ☐ dövretmə istiqaməti və ya azimutu ilə
- ☐ dövretmə elementləri və birləşmələri ilə

300 Maddələr və enerji mübadiləsinin qarşılıqlı baş verdiyi, canlı aləmə onların məskunlaşdığı iühit arasında olan birgə fəaliyyət adlanır?

- ☐ biotik struktur
- ☐ coğrafi mühit
- ☒ ekoloji sistem
- ☐ bioqeoşenologiya
- ☐ təbii mühit

301 Ekosistem anlayışını ilk dəfə kim təklif etmişdir?

- ☐ L.Libix
- ☒ A.Tensli
- ☐ C.Xarçinski
- ☐ K.Uatt
- ☐ Y.Odum

302 Ekoloji sistemlər yaranma səbəblərinə görə bölünür?

- ☐ uzunömürlü və dayanıqlı
- ☒ təbii və antropogen
- ☐ süni və mədəni
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ davamlı və dəyişkən

303 Ekolojiyada elementar vahid nədir?

- ☐ həyat dalğasıdır
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ biokütlədir
- ☐ biotik birlikdir

☒ fərdin populyasiyasıdır

304 Populyasiyanın əsas xüsusiyyətlərindən biridir?

- ☐ uzunömürlü populyasiya olması
- ☒ fərdlərin sayının dinamikası və tənzimlənmə mexanizmi
- ☐ populyasiyanın modifikasiya olması və ya dəyişməsi
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ populyasiyanın inkişafının iqlim şəraitindən asılılığı

305 Aşağıdakılardan hansı sığorta hadisəsinə aid deyil?

- ☐ çirklənmiş ərazinin təmizlənməsi və oranın abadlaşdırılması üçün məsrəflər.
- ☐ əmlakın korlanması və məhv olunması üzündən dəyən zərərin kompensasiyası.
- ☒ müəssisə işçilərinin əmək haqqlarının ödənilməsi ilə əlaqədar olan məsrəflər.
- ☐ ilkin təhqiqatlar və məhkəmə prosesləri ilə əlaqədar məsrəflər.
- ☐ ətraf mühitdə həyat şəraitinin pisləşməsi ilə əlaqədar dəyən ziyan.

306 Büdcədən ayrılan vəsaitin digər maliyyələşmə mənbələrindən üstünlüyü nədir?

- ☐ vəsaitin başqa məqsədlərə xərclənməsi.
- ☐ vəsaitin azlığı
- ☐ vəsaitin çoxluğu
- ☒ vəsaitin davamlılığı
- ☐ vəsaitin təyinatı üzrə xərclənməsi.

307 Aşağıdakılardan hansı təbiəti mühafizə tədbirlərinə yönəldilən vəsaitin əsas mənbəyi hesab edilir?

- ☐ kommersiya bankları.
- ☐ yerli büdcələr.
- ☐ nazirlik və komitələrin vəsaitləri.
- ☐ müəssisələrin öz vəsaitləri.
- ☒ dövlət büdcəsi.

308 Qabaqcadan qarşısı alınma bilməyən ekoloji hadisələrin əmələ gəlməsi necə adlanır?

- ☐ iqtisadi risk
- ☒ ekoloji risk
- ☐ maddi risk
- ☐ əmək riski
- ☐ sosial risk

309 Müəssisədə istifadə olunan resurslar və onların ətraf mühitə təsiri hansı texniki-normativ sənəddə göstərilir?

- ☒ ekoloji pasportunda
- ☐ vətəndaş pasportunda
- ☐ şəhər pasportunda
- ☐ avadanlıqların pasportunda
- ☐ dəzgahların pasportunda

310 Ekoloji riskin göstəricisinə daxil deyil:

- ☐ təhlükəli amillərin yaranması ehtimalı
- ☐ itkinin miqdarı
- ☒ itkinin kəmiyyət və keyfiyyət göstəriciləri
- ☐ itkinin yaranması ehtimalının qeyri-müəyyənliyi
- ☐ itkinin miqdarının qeyri-müəyyənliyi

311 Aşağıdakı ifadələrdən hansı ekoloji riskin əsas kəmiyyət göstəricilərinə aid deyil?

- ☒ Ətraf mühitin qorunması
- ☐ İtki termini
- ☐ Sosial zərər
- ☐ Sosial-iqtisadi ziyan
- ☐ İqtisadi ziyan

312 Faktiki və mümkün ola bilən sosial və iqtisadi zərər ekoloji riskin hansı göstəricisidir?

- ☐ Ekoloji ziyan göstəricisidir
- ☒ İtki göstəricisidir
- ☐ Sosial zərər göstəricisidir
- ☐ Sosial – iqtisadi ziyan göstəricisidir
- ☐ İqtisadi ziyan göstəricisidir

313 Bir qəzada həlak olmuş insanların sayı ilə bu qəzanın ehtimalı arasındakı nisbəti riskin hansı kateqoriyasıdır?

- ☒ Sosial risk
- ☐ Fərdi risk
- ☐ Sıfır və məqbul risk
- ☐ Ekoloji risk
- ☐ Məqbul risk

314 Ekoloji menecmentin funksiyalarından biri aşağıdakıdır:

- ☐ balanslaşdırma;
- ☐ ekoloji ekspertiza.
- ☐ ekoloji siyasət;
- ☐ ekoloji öhdəlik;
- ☒ planlaşdırma;

315 Ekoloji menecment konsepsiyasında mühüm rol oynayan funksiya:

- ☐ yerləşdirmədir;
- ☐ səmərəlilikdir.
- ☐ tullantıların utilizasiyasıdır;
- ☒ idarəetmədir;
- ☐ təhlükəsizlikdir;

316 Ekoloji menecmentin əsasını təşkil edir:

- ☐ ektrapolyasiya, kartoqrafik;
- ☐ qiymətləndirmə, təhlil;
- ☐ kartoqrafik, balans.
- ☐ planlaşdırma, proqnozlaşdırma və monitoring;
- ☒ balans, nəzarət, uçot və audit;

317 Ekoloji menecmentin məqsədi:

- ☐ təbiəti mühafizə problemlərinin həlli üçün menecmentdən istifadə maraqlarını artırmaqdır;
- ☐ müəssisə və təşkilatlarda təbiəti mühafizə fəaliyyətini yaxşılaşdırmaqdır.
- ☒ idarəetmədə iqtisadi və ekoloji maraqları təmin etmək və təhlükəsiz əmək şəraiti yaratmaqdır;
- ☐ təbiətdən səmərəli istifadə və resurs qoruyucu fəaliyyətdə beynəlxalq və milli aktların tələblərinə əməl etməkdir;
- ☐ hüquqi və fiziki şəxslərin təbiətdən istifadə fəaliyyətində hüquqlarını təmin etməkdir;

318 Ekoloji menecmentin funksiyalarına aid deyil:

- ☐ planlaşdırma ;
- ☐ ekoloji marketing;
- ☒ balanslaşdırma.
- ☐ uçot və nəzarət;
- ☐ tənzimlənmə;

319 Ekoloji menecment nədir?

- ☒ təbii resurslardan istifadədə ekoloji-iqtisadi problemlərin idarə olunmasını öyrənən elm sahəsidir;
- ☐ cəmiyyətin idarə olunmasını özündə birləşdirən bir sahədir;
- ☐ faydalı qazıntıların hasilatı, emalı və istifadəsini təmin edən sahədir.
- ☐ təbiətdən istifadə tədbirlərinin uçotu və nəzarətini təmin edən elm sahəsidir.
- ☐ təsərrüfatın inkişafını və planlaşdırılmasını təmin edən sahədir;

320 Milli monitoring sistemi dedikdə başa düşülür:

- ☐ bir neçə ölkədə aparılan monitoring.
- ☐ şəhər daxilində aparılan monitoring.
- ☐ materikdə aparılan monitoring.
- ☒ ölkə miqyasında aparılan monitoring.
- ☐ beynəlxalq miqyasda aparılan monitoring.

321 Baza monitoring sistemi nədir?

- ☐ bitki aləmində baş verən hallara nəzarət etmək.
- ☒ regional antropogen təsirlər nəzərə alınmaqla təbiətdə baş verən hallara nəzarət etmək.
- ☐ litosferdə baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- ☐ hidrosferdə baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- ☐ faunada baş verən hallara nəzarət etmək.

322 Monitoring sistemi siniflərinə ayrılır:

- ☒ təsir amilinə, çirkləndirici mənbələrə, miqyasına görə.
- ☐ aparıldığı yerə görə.
- ☐ miqyasına görə
- ☐ çirkləndirici mənbələrə görə.
- ☐ təsir amilinə görə.

323 Ekoloji monitoring həyata keçirilərkən üstünlük hansı üsula verilir?

- ☐ Fitometrik üsullara
- ☐ Kimyəvi üsullara
- ☐ Bioloji üsullara
- ☐ Fotometrik üsullara
- ☒ Distansion üsullara

324 Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi hansı istiqamətlər üzrə monitoring apara bilər? Hansı cavab düzgün deyil?

- ☐ Atmosferdə
- ☐ Səth sularında
- ☐ Su hövzələrində
- ☒ Torpaq ehtiyatları üzərində
- ☐ Təbii ehtiyatlar üzərində

325 Kompleks ekoloji monitoring sistemi konkret olaraq aşağıdakı məsələlərlə məşğul olur. Hansı cavab düzgün deyil?

- ☒ Bioindikatorlar vasitəsilə aparılan monitoring

- ☐ Ayrılmış nəzarət obyektinin müayinəsi
- ☐ Nəzarət obyektinə üçün informasiya modelinin seçilməsi
- ☐ Ölçmə işlərinin planlaşdırılması
- ☐ Nəzarət obyektinin seçilməsi

326 Ekoloji sığortanın mahiyyətini aydınlaşdırmaq üçün hansı anlayışları, prinsipləri və məlumatları bilmək lazımdır? Hansı cavab düzgün deyil?

- ☐ Sığorta tarifi
- ☒ Əmtənin dəyəri
- ☐ Sığorta, sığorta hadisəsi
- ☐ Sığorta riski
- ☐ Sığorta məbləği, sığorta haqqı

327 Hər hansı bir şəxs və ya təşkilatın pulla ölçülə bilən mənfəətinə müxtəlif təhlükələr nəticəsində dəyə biləcək zərərlərin qarşısını müəyyən haqq müqabilində almaq məqsədilə hazırlanan müqavilə nədir?

- ☐ Sığorta məbləği
- ☐ Sığorta riski
- ☐ Sığorta tarifi
- ☐ Sığorta haqqı
- ☒ Sığorta

328 Sığortaçıya dəymiş zərəri ödəmək imkanı yaradan taktiki hadisə nə adlanır?

- ☐ Sığorta haqqı
- ☐ Sığorta
- ☒ Sığorta hadisəsi
- ☐ Sığorta riski
- ☐ Sığorta məbləği

329 Sığorta hadisəsinin baş vermə ehtimalı nə adlanır?

- ☐ Sığorta haqqı
- ☒ Sığorta riski
- ☐ Sığorta
- ☐ Sığorta hadisəsi
- ☐ Sığorta məbləği

330 Qanuna və sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığortalının sığortaçıya verməli olduğu pul necə adlanır?

- ☐ Sığorta
- ☒ Sığorta haqqı
- ☐ Sığorta hadisəsi
- ☐ Sığorta tarifi
- ☐ Sığorta məbləği

331 Sığorta tarifi nədir?

- ☐ sığortanın illik həcmidir
- ☒ qiymətə uyğun sığorta faizi dərəcəsidir
- ☐ belə termin yoxdur
- ☐ sığorta riskinin dərəcəsi
- ☐ sığorta fondunun yığılmasıdır

332 Ekoloji sığorta nəyə xidmət edir?

- ☐ təbii resurslardan istifadəyə
- ☒ ətraf mühitə, insanların sağlamlığına ziyan vuran məsuliyyəti artırmağa

- ☐ ümumi sığorta qanunlarına
- ☐ ətraf mühitə dəyən zərərə görə cərimələrin toplanmasına
- ☐ əhalinin ətraf mühitə təsirinə

333 Keçirilmə metoduna görə monitorinq hansı növlərə bölünür?

- ☐ qlobal, kimyəvi, bioloji
- ☐ lokal, qlobal, şəhər
- ☒ yerüstü, aviasiya, kosmik
- ☐ kimyəvi, fiziki, bioloji
- ☐ regional, fiziki, biokimyəvi

334 Ekoloji sığorta hansı əsaslarla keçirilir?

- ☐ əmək və mülki
- ☒ könüllü və məcburi
- ☐ rəsmi və qeyri-rəsmi
- ☐ gizli və açıq
- ☐ şəxsi və ailəvi

335 Qeyri-mərkəzləşdirilmiş ekoloji sığorta fondunun maliyyə mənbələri:

- ☐ ali təhsil müəssisələri və məktəblərdir
- ☐ dövlət və Milli Məclisdir
- ☒ maddi istehsal sahələrinin müəssisə və birlikləridir
- ☐ hərbi və nəqliyyatdır
- ☐ əmək birlikləri və idarələrdir

336 Ekoloji sığortanın əsas məqsədi:

- ☒ müəssisəni vergidən azad etmək, dəymiş zərəri ödəmək
- ☐ müəssisəni vergidən azad etmək, sığortanın dəyərini ödəmək
- ☐ insanları maddi maraqlandırmaq, qurğuların işləməsini təmin etmək
- ☐ insanların istirahətini təşkil etmək, qurğuları təkmiləşdirmək
- ☐ müəssisələrə, insanlara və ətraf mühitə dəymiş zərəri ödəmək

337 AFR, İsveçrə, İngiltərə, Avstraliyada meşələrin qırılması nə ilə əlaqədardır?

- ☐ yağıntıların az olması ilə
- ☐ su ehtiyatlarının azlığı ilə
- ☐ havanın temperaturunun yuxarı olması ilə
- ☐ antropogen amillərlə
- ☒ “turşulu yağışlarla”

338 İri şəhərlərdə ekoloji vəziyyətin gərgin olması nə ilə əlaqədardır?

- ☒ antropogen təsirin yüksək olması ilə əlaqədar
- ☐ nəqliyyatın çoxalması ilə bağlı
- ☐ kənd təsərrüfatı ilə əlaqədar
- ☐ ərazi problemləri və təbii artımın aşağı olması ilə bağlı
- ☐ ekoloji təhlükəsizliyin gözlənilməsi ilə əlaqədar

339 Su ehtiyatlarından daha çox istifadə olunur :

- ☐ kənd təsərrüfatı və məişətdə;
- ☐ sənaye və məişətdə;
- ☐ doğru cavab yoxdur;
- ☐ kimya və metallurgiya sənayesində;
- ☒ kənd təsərrüfatı və sənayedə;

340 Azərbaycanda şoranlaşmış torpaqlar daha çox rast gəlinir:

- ☐ Samur-Dəvəçi ovalığında;
- ☒ Kür-Araz ovalığında;
- ☐ Qarabağ və Haramı düzlərində;
- ☐ Lənkəran ovalığında;
- ☐ Abşeron -Qobustanda;

341 Azərbaycanda torpaq sürüşməsinin intensiv olduğu yer:

- ☐ Qoşqar dağı;
- ☐ Qarabağ sıra dağları;
- ☒ Yan silsilə;
- ☐ Murovdağ
- ☐ Dərələyəz

342 Azərbaycanda külək eroziyasına məruz qalır:

- ☐ Arazboyu düzənliklər;
- ☐ Salyan düzü;
- ☒ Abşeron və Cənub-Şərqi Şirvan ;
- ☐ Acınohur
- ☐ Qanıx-Əyriçay vadisi;

343 Azərbaycanda səhrələşmənin izləri hiss olunur:

- ☐ Mil düzündə;
- ☒ cənub-şərqin Şirvan düzündə;
- ☐ Qarabağ düzündə;
- ☐ Samur-Dəvəçi ovalığında ;
- ☐ Gəncə-Qazax düzündə;

344 Araz çayını daha çox çirkləndirən ölkə:

- ☐ Gürcüstan;
- ☐ Türkiyə
- ☐ Azərbaycan
- ☐ İran
- ☒ Ermənistan;

345 Azərbaycanda tuqay meşələrinin əhəmiyyəti:

- ☒ su və tarla qoruyucu;
- ☐ sanitariya-qoruyucu;
- ☐ torpaq qoruyucu;
- ☐ mikroiqlim yaradıcı;
- ☐ doğru cavab yoxdur;

346 Şərq çinarının mühafizə olunduğu qoruq:

- ☐ Qarayazı
- ☒ Bəsitçay
- ☐ Hirkan
- ☐ İlisu
- ☐ Turyançay

347 Göy-göy qoruğunda mühafizə olunan iynəyarpaqlı ağac:

- ☐ Eldar şamı;

- ☐ Kükürd;
- ☒ Qarmaqvari şam;
- ☐ Qaraçöhrə
- ☐ Ardıc

348 Tuqay meşələrinin kəsilməsinin mənfi ekoloji nəticələrindəndir :

- ☒ torpaqların şoranlaşması;
- ☐ qrunt sularının səviyyəsinin aşağı düşməsi;
- ☐ torpaq eroziyası;
- ☐ torpağın sürüşməsi;
- ☐ qrunt suların səviyyəsinin qalxması;

349 Tuqay meşələrinin mühafizə olunduğu qoruq:

- ☐ Bəstiçay qoruğu;
- ☒ Qarayazı qoruğu;
- ☐ Hirkan qoruğu;
- ☐ Altıağac qoruğu ;
- ☐ Türyançay qoruğu;

350 Xəzərin ekoloji problemlərinə dair birinci Beynəlxalq Konfrans çağırılmışdır:

- ☐ 1992-ci ildə;
- ☐ 1990-cı ildə;
- ☒ 1991-ci ildə
- ☐ 1995-ci ildə;
- ☐ 1993-cü ildə;

351 Xəzərin çirklənməsinin mənfi ekoloji nəticələri:

- ☒ balıq ehtiyatlarındadır;
- ☐ duz ehtiyatlarındadır;
- ☐ neft hasilatındadır;
- ☐ su bitkilərinədir;
- ☐ molyuskalardır;

352 Daxili çayları daha çox çirkləndirir:

- ☐ qara və əlvan metallurqiya çirkab suları;
- ☒ dağ-mədən və məişət çirkabları;
- ☐ məişət və yünqül sənaye çirkabları;
- ☐ kimya və yeyinti sənaye çirkabları;
- ☐ yeyinti və sənaye çirkabları;

353 Azərbaycan daxilində ən çox çirklənmiş çaylar:

- ☐ Filizçay və Dəmiraparançay;
- ☐ Qəncəçay və Köndələnçay;
- ☐ Pirsaatçay və Qöyçay;
- ☐ Qusarçay və Lənkərançay;
- ☒ Qoşqarçay və Filizçay;

354 Xəzərin səviyyə təərəddüdünün başlıca səbəbləri:

- ☐ tektonik proseslər və çirklənmə;
- ☐ sürüşmələr;
- ☐ zəlzələlər;
- ☐ çirklənmə

- ☒ iqlim və tektonik proseslər ;

355 Xəzərə ən çox çirkab gətirən çay:

- ☐ Lənkəran çayı;
☒ Volqa çayı;
☐ Samur çayı;
☐ Kür çayı;
☐ Terek çayı;

356 Azərbaycan ərazisində Kür çayını çirkləndirən şəhərlər:

- ☐ Gəncə,Zərdab,İmişli
☒ Gəncə,Mingəçevir,Yevlax
☐ Şirvan,Göyçay,Ucar
☐ Kürdəmir,Şəmkir,Şirvan
☐ Mingəçevir,Salyan,Qazax

357 Azərbaycanda ətraf mühitin çirklənmə mənbələrindən deyil:

- ☒ yüngül sənaye
☐ əlvan metallurgiya
☐ yanacaq-energetika kompleksi
☐ kimya sənayesi
☐ tikinti materialları istehsalı

358 Qoruq nədir?

- ☐ doğru cavab yoxdur
☐ təbii komplekslərin qorunduğu və təsərrüfat fəaliyyətinə icazə verilən ərazidi
☐ canlıların orqanizmlərinin bərpa olunduğu sahədir
☒ bütün təbiət komplekslərinin təbii vəziyyətdə saxlanılan ərazidi
☐ mühafizə zolaqları olmayan ərazilərdir

359 Milli Park nədir?

- ☐ doğru cavab yoxdur
☒ mühafizə olunan təbii kompleksə malik ərazi olmaqla ekoturizmə icazə verilən sahədir
☐ iqtisadi baxımdan gəlir gətirməyən qoruq sahəsidir
☐ Ekskursiya obyektidir
☐ təsərrüfata yararlı mühafizə olunan ərazidir

360 Azərbaycan torpaqlarının dedredasiyası səbəblərindəndir:

- ☐ torpaq qoruyucu tədbirlər;
☒ yol, kanal, su anbarları tikintisi;
☐ torpaqların meliorasiyası;
☐ meşəsalma
☐ torpaqların rekultivasiyası;

361 Xəzərdə köçəri quşların mühafizə olunduğu qoruq:

- ☐ Şahdağ
☒ Qızılağac
☐ Hirkan
☐ Qobustan
☐ Şirvan

362 Xəzərə ən çox çirkab axıdan Azərbaycan çayı :

- ☐ Lənkərançay;
- ☐ Araz çayı;
- ☐ Qudyalçay
- ☐ Samur
- ☒ Kür çayı

363 Azərbaycanda atmosferin başlıca çirklənmə mənbələri:

- ☐ kənd təsərrüfatı
- ☒ sənaye müəssisələri və avtomobil nəqliyyatı
- ☐ bərk formalı tullantılar
- ☐ dağ-mədən işləri
- ☐ sənaye sahələri və kənd təsərrüfatı

364 Atmosferin çirklənmə səbəblərindən biridir:

- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☒ köhnə avtomobillər
- ☐ tullantıların kompleks emalı
- ☐ qaz-toz tutucu qurğuların geniş tətbiqi
- ☐ tramvay və trolleybusların geniş istifadə

365 Azərbaycanda atmosferin çirklənmə mənbələrindən deyil:

- ☐ istilik elektrik stansiyaları
- ☒ dağ-mədən sənayesi
- ☐ avtomobil nəqliyyatı
- ☐ kimya sənayesi
- ☐ əlvan metallurgiya

366 Xəzərin başlıca resursları aşağıdakılardır:

- ☐ maqnezium, su;
- ☐ bioloji, fiziki;
- ☒ mineral, bioloji;
- ☐ mineral, nəqliyyat;
- ☐ rekreasiya, duz;

367 Köçəri quşların və suitlərin mühafizə olunduğu qoruq:

- ☐ Zirə
- ☒ Abşeron
- ☐ Şirvan
- ☐ Qızılağac
- ☐ Geirgan

368 Azərbaycanda ətraf mühitin başlıca çirklənmə mənbələrindən biridir:

- ☐ su nəqliyyatı.
- ☒ neft sənayesi;
- ☐ yeyinti sənayesi;
- ☐ yüngül sənaye;
- ☐ tikiş-trikotaj istehsalı;

369 Azərbaycanda ekoloji problemləri yaradan təbii endogen proseslər:

- ☐ tektonik proseslər və eroziya.
- ☐ sürüşmələr
- ☐ aşımalar

- ☐ radioaktiv elementlərin parçalanması;
- ☒ palçıq və zəlzələlər;

370 Hirkan milli parkında qorunur:

- ☐ Qaraçöhrə və Qafqaz xurması;
- ☐ Paleogen dövrünün reliktd bitkiləri;
- ☒ III dövrün reliktd bitkiləri;
- ☐ IV dövrün bitkiləri ;
- ☐ Eldar şamı;

371 Azərbaycanda ekoloji proseslər səbəbindən yaranmır:

- ☒ zəlzələ
- ☐ aşırma
- ☐ eroziya
- ☐ sürüşmə
- ☐ aşırma

372 Azərbaycanda atmosfərə ən çox atılan kimyəvi maddələr :

- ☐ benzopirenlər
- ☐ ammoniyak
- ☐ sulfat turşusu;
- ☒ karbohidrogenlər
- ☐ dəm qazı;

373 Azərbaycanda ekoloji təhlükəsizliyin qorunub saxlanması üçün lazımdır:

- ☒ Xəzərin bioloji resurslarının qorunması.
- ☐ təbii ekosistemlərə intensiv təsirlər;
- ☐ ətraf mühitin çirklənməsinin təhlükəsizlik dərəcəsinin qiymətləndirilməsi;
- ☐ təbii resurslardan istifadənin genişləndirilməsi;
- ☐ təbiətdən istifadənin səmərəli təşkil problemləri;

374 Azərbaycanda ekoloji problemlərin başlıca qlobal səbəbləri

- ☐ doğru cavab yoxdur.
- ☐ səhrələşmə
- ☐ Xəzərin səviyyə təbəddüdü;
- ☐ kənd təsərrüfatının kimyalaşdırılması;
- ☒ istiləşmə

375 Xəzər daha çox çirklənmişdir?

- ☐ mirolementlərlə
- ☒ karbohidrogenlərlə
- ☐ metallurgiya sənaye çirkab suları ilə;
- ☐ məişət çirkab suları ilə;
- ☐ duzlar və turşularla

376 Sularına ağır çirkləndiricilər qazılmış Qoşqarçay, Filizçay respublikanın hansı sənayesinin inkişaf etdiyi ərazilərdən axır?

- ☐ energetika sənayesinin
- ☒ dağ – mədən sənayesinin
- ☐ neft – qaz sənayesinin
- ☐ metallurgiya sənayesinin
- ☐ kimya sənayesinin

377 Azərbaycanda ətraf mühitə mənfi təsir göstərən sənaye sahələrindən deyil:

- ☐ kimya;
- ☐ enerqetika.
- ☐ yanacaq;
- ☐ metallurgiya;
- ☒ selliloz-kağız;

378 Azərbaycanda təsərrüfat sahələri içərisində ətraf mühitə ən az təsir göstərən:

- ☐ nəqliyyat;
- ☐ mənzil-kommunal.
- ☒ səhiyyə;
- ☐ kənd təsərrüfatı;
- ☐ sənaye;

379 Sənaye müəssisələrini şəhər ətrafında yerləşdirirkən ilkin nəzərə alınan amillərdəndir:

- ☐ ərazinin təbii landşaftlarının dəyişmə vəziyyəti.
- ☐ ərazinin torpaq-bitki örtüyünün vəziyyəti;
- ☐ ərazinin ekoloji vəziyyəti;
- ☒ ərazidə hakim küləyin istiqaməti və gücü;
- ☐ ərazidə yağıntıların miqdarı və su mənbələri;

380 Aşağıdakılardan hansı üzvi tullantılara daxildir?

- ☒ ağac emalı, şərab, pivə istehsalı, dəri emalı müəssisələrinin, ət kombinantının tullantıları
- ☐ ağac emalı, şərab, çörək və çörək məmulatı, daş karxanalarının tullantıları
- ☐ dəri emalı müəssisələrinin, ət kombinantlarının, tikinti materilləri müəssisələrinin tullantıları
- ☐ şərab və pivə istehsalı, dəmir-beton məmulatı, tikəş fabriklərinin tullantıları
- ☐ ət kombinantının, ağac emalı müəssisələrinin, ayaqqabı fabriklərinin tullantıları

381 Təcrübədə tullantisız sənaye istehsalının yaradılması prinsip ilə nəyə əsaslanmalıdır?

- ☐ cihazlara, nəqliyyat vasitələrinə təmizləyici qurğulara
- ☒ avadanlıqlara, cihazlara, yeni texnoloji proseslərə
- ☐ yeni texnoloji proseslərə, xammala nəqliyyat vasitələrinə
- ☐ nəqliyyat vasitələrinə, əmək ehtiyatlarına cihazlara
- ☐ əmək ehtiyatlarına, maliyyə vəsaitinə, avadanlıqlara

382 Aşağıdakılardan hansı neft məhsulları ilə çirklənmənin xarakterik əlamətləri əks etdirir?

- ☐ sürətli buxarlandırma qabiliyyətinin olması, toksiki maddələrlə zəngin olması, yanacaq kimi istifadə olunması.
- ☐ torpaqda oksigen rejimini pozması, suyun transpirasiyasını çətinləşdirir
- ☐ neftin hasilatı, nəqli, emalı
- ☐ suyun keyfiyyətini pisləşdirməsi, oksigen rejiminə mənfi təsir göstərməsi, suyun üst qatlarının atmosferlə balanslaşdırılmış əlaqəsini pozması
- ☒ ətraf mühitin komponentlərini çirkləndirməsi, bütün akvatoriyada səpələnməsi, dib çöküntülərində toplanması

383 Kənd təsərrüfatında suvarma suyundan qeyri-səmərəli istifadənin əsas səbəbidir:

- ☐ suvarma sistemlərində baş verən su itkiləri
- ☐ suvarma sistemlərini lazımi səviyyədə olmaması
- ☐ suyun istifadəçilər arasında qeyri-bərabər bölüşdürülməsi.
- ☐ suvarma sistemlərinin təmiri üçün maliyyə vəsaitinin olmaması
- ☒ sudan istifadə qiymətlərinin onun sosial qiymətindən çox aşağı olması

384 əhalinin sıx yaşadığı yerlərə nəqliyyat vasitələrinin xüsusi qrafik əsasında buraxılması.

- ☐ ABŞ, Avstraliya, Yaponiya.

- ☐ Almaniya, Amerika, Yaponiya
- ☐ Yaponiya, Fransa, Böyük Britaniya
- ☐ Asiya, Avropa, Amerika
- ☒ Avropa , Amerika, Yaponiya

385 Avtomobil nəqliyyatının ətraf mühiti normadan artıq çirkləndirilməsinin qarşısını almaq üçün tələb olunur:

- ☐ aşağı gücə malik avtomobil mühərriklərindən istifadə etmək.
- ☒ yanacağın keyfiyyətini yaxşılaşdırmaq, texniki normativlərə cavab verməyən avtomobillərin istismarının və ölkəyə idxalının qarşısını almaq
- ☐ istehsal ilindən asılı olmayaraq bütün avtomobillərin texniki göstəricilərini yaxşılaşdırmaq
- ☐ istehsal ilindən asılı olmayaraq bütün avtomobillərin texniki göstəricilərini yaxşılaşdırmaq
- ☐ benzin mühərrikli nəqliyyat vasitələrinin sayının artırmaq

386 Kənd təsərrüfatında suyun itkisi səbəb olur:

- ☐ suvarma kanalları boyu yeraltı sualrın səviyyəsinin qalxmasına
- ☐ suvarma kanalları boyu torpaqların suvarılmasına
- ☐ məhsul artımına, bütün torpaqların suvarılmasına, otlaqların genişlənməsinə.
- ☒ yeraltı suların səviyyəsinin qalxmasına, torpaqların şoranlaşmasına və bataqlıqlaşmasına məhsul itkisinə
- ☐ torpaqların şoranlaşmasına və onların sahəsinin daim artmasına

387 Atmosferdə rütubətliyin səviyyəsinin artması ilə nəticələnir?

- ☐ kükürd anhidridinin artması ilə
- ☐ karbon qazının miqdarının artması
- ☒ kükürd turşusunun həcmnin artması ilə.
- ☐ radioaktiv tozların artması ilə
- ☐ ağır metalların artması ilə

388 Aşağıdakılardan hansı ekoloji sığorta tarifiinin həcminə daxil deyildir?

- ☒ normadan artıq təbiətdən istifadəyə və çirkləndirməyə görə köçürmələr.
- ☐ sığorta hadisələrinin xəbərdarlıq və qarşısının alınmasının maliyyələşdirilməsi fonduna köçürmələr.
- ☐ sığortaçının normativ gəliri.
- ☐ sığorta təminatının ödənilməsi üçün ehtiyat fonda köçürmələr;
- ☐ sığorta təşkilatının məsrəflərinin ödənilməsi.

389 Nəqliyyat vasitələrindən ayrılan tullantı qazların tərkibində hansı birləşmələr olur?

- ☒ karbon, kükürd, azot oksidləri və üzvi birləşmələr
- ☐ dəmir, kalsium, manqan oksidləri
- ☐ gümüş oksidləri
- ☐ dəmir, cıvə, kalsium oksidləri
- ☐ üzvi və qeyri-üzvi birləşmələr, su buxarı

390 Neft-qaz quyularının qazılması zamanı yaranan ekoloji problemlər:

- ☐ torpaqda və suda mikroorqanizmlər məhv olurlar
- ☒ gilli məhlul, neftli su dənizi və torpağı çirkləndirir
- ☐ dəniz suyunun şəffallığı və torpağın keyfiyyəti dəyişir
- ☐ dəniz suyunun rəngi, torpağın örtüyü dəyişir
- ☐ balıqların sayı artır, bitki aləmi genişlənir

391 Avtonəqliyyat tərəfindən çirkləndirmənin qarşısı nə ilə alına bilər?

- ☒ daxili yanma mühərriklərinin təkmilləşdirilməsi
- ☐ yüksək oktanlı yanacağın işlədilməsi

- ☐ yeni avtomobillərin istehsalı
- ☐ mühərrikdə süzgəclərin yerləşdirilməsi
- ☐ maşınlardan istifadənin məhdudlaşdırılması

392 Dağ-mədən sənayesinin yaratdığı ekoloji problemlər:

- ☐ rütubət çoxalır, görmə qabiliyyəti azalır
- ☐ Dağ-mədən sənayesinin yaratdığı ekoloji problemlər:
- ☐ suyun səviyyəsi aşağı düşür, smeq əmələ gəlir
- ☒ atmosfer və hidrosfer çirklənir, torpaqda sürüşmələr və uçqunlar baş verir
- ☐ duman yaranır, buludların vəziyyəti dəyişir

393 Monitoring nələri öyrənir?

- ☐ iqlim göstəriciləri
- ☐ əhalinin yerdəyişməsini
- ☐ maliyyə və vergi vəsaitləri
- ☒ ətraf mühitin hərtərəfli analizi
- ☐ potensial ehtiyatları

394 Aşağıdakılardan hansı sığorta hadisəsinə aid deyil?

- ☒ müəssisə işçilərinin əmək haqqlarının ödənilməsi ilə əlaqədar olan məsrəflər.
- ☐ çirklənmiş ərazinin təmizlənməsi və oranın abadlaşdırılması üçün məsrəflər.
- ☐ ətraf mühitdə həyat şəraitinin pisləşməsi ilə əlaqədar dəyən ziyan.
- ☐ əmlakın korlanması və məhv olunması üzündən dəyən zərərin kompensasiyası.
- ☐ ilkin təhqiqatlar və məhkəmə prosesləri ilə əlaqədar məsrəflər.

395 Sığorta müqaviləsi imzalanarkən hansı halda güzəşt nəzərdə tutulur?

- ☐ 3 ay müddətinə imzalandıqda.
- ☒ 2 il və daha çox müddətə imzalandıqda
- ☐ yarım il müddətinə imzalandıqda.
- ☐ müqavilə 1 illiyə imzalandıqda.
- ☐ 1,5 il müddətinə imzalandıqda.

396 Şlam, gilli məhlul, yuyucu mayelər ətraf mühitin hansı komponentinə daha çox zərər vurur?

- ☐ heyvanat aləminə.
- ☒ torpağa
- ☐ bitki örtüyünə
- ☐ su mənbələrinə
- ☐ atmosfərə

397 Üzvi tullantılara aşağıdakılardan hansı aiddir:

- ☐ dəri emalı müəssisələrinin, ət kombinatlarının, tikinti materiallarının müəssisələrinin tullantıları.
- ☒ ağac emalı, şərab, pivə istehsalı, dəri emalı müəssisələrinin, ət kombinatının tullantıları
- ☐ şərab və pivə istehsalı, dəmir-beton məmulatı, tikəş fabriklərinin tullantıları
- ☐ ət kombinatının, ağac emalı müəssisələrinin, ayaqqabı fabriklərinin tullantıları
- ☐ ağac emalı, şərab, çörək və şorək məmulatı, daş karxanalarının tullantıları

398 Aşağıdakılardan hansı neft hasilatı rayonlarında biki örtüyünə təsir faktorları hesab edilir?

- ☐ xam neft, məişət tullantıları.
- ☐ minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları, tikinti məhsulları
- ☒ xam neft, minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları
- ☐ xam neft, minerallaşmış sular, metal qırıntıları
- ☐ müxtəlif tərkibli qazma məhsulları, metal qırıntıları

399 İstehsal tullantılardan xammal, yarımfabrikat, yanacaq kimi istifadə edilməsi adlanır?

- ☐ denudasiya.
- ☐ detonasiya
- ☒ utilizasiya
- ☐ flotasiya
- ☐ akkumulyasiya

400 Sığorta müqaviləsinin tərkibinə daxil deyil:

- ☒ müəssisənin fəaliyyətinin ekoloji aspektlərinə münasibətdə müsbət beynəlxalq rəyin formalaşdırılması
- ☐ istehsal prosesinin xarakteri haqqında məlumatlar, xammal, materialların və istehsal olunan məhsulun növləri.
- ☐ müəssisənin istehsal fəaliyyəti haqqında məlumatlar.
- ☐ müəssisənin ünvanı, adı, ekoloji riskin xarakteri, illik dövriyyənin həcmi (manatla)
- ☐ ətraf təbii mühit haqqında məlumatlar, havaya, suya, torpağa atılan tullantılar haqqında məlumat, tullantıların risk dərəcəsi və onların qarşısının alınma tədbirləri.

401 Sığorta halı nədir?

- ☐ qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin sənaye müəssisələrinə vurduğu ziyanın həcmi.
- ☐ qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin həcmi.
- ☐ qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin təbii mühitə vurduğu iqtisadi-sosial ziyanın həcmi
- ☒ qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin təbii mühitə vurduğu iqtisadi-sosial ziyanın baş verdiyi proses.
- ☐ qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin əhaliyə vurduğu ziyanın həcmi.

402 Ekoloji risk dedikdə nəzərdə tutulur:

- ☐ sığorta hadisəsinin və itkisinin təkrarlanma ehtimalı.
- ☒ sığorta hadisəsinin və itkisinin yaranma ehtimalı.
- ☐ sığorta hadisəsinin və itkisinin baş verdiyi məkan.
- ☐ sığorta hadisəsinin və itkisinin yaranma vaxtı.
- ☐ sığorta hadisəsinin və itkisinin yarandığı hal.

403 Aşağıdakılardan hansı sığorta sisteminin əsas göstəricilərindən sayılır?

- ☐ sığorta tarifləri.
- ☐ sığorta ödənişinin həcmi
- ☒ sığorta təşkilatı
- ☐ sığorta riski.
- ☐ sığorta haqqı

404 Sığorta ödənişləri necə hesablanır?

- ☐ müəssisənin illik dövriyyəsinin istehsal xərclərinə bölünməsi yolu ilə.
- ☐ müəssisənin illik dövriyyəsinin illik mənfəətə vurulması yolu ilə.
- ☒ müəssisənin illik dövriyyəsinin tarif əmsalına vurulması yolu ilə.
- ☐ müəssisənin illik dövriyyəsinin tarif əmsalına bölünməsi yolu ilə.
- ☐ müəssisənin illik dövriyyəsinin illik mənfəətə bölünməsi yolu ilə.

405 Mineral güübrələrdən istifadənin mənfə cəhətləri hansılardır?

- ☒ torpağın degradasiyasına gətirib çıxardır, təbii münbitlik süni münbitliklə əvəz olunur.
- ☐ torpağın strukturunu pisləşdirir
- ☐ mineral maddələrin balansını və hava rejimini pozur
- ☐ torpağın su rejimini pozur, eroziyanı gücləndirir
- ☐ torpağın mexaniki tərkibini pozur, qida elementlərinin balansını pozulur

406 Aşağıdakılardan hansı avtomobil nəqliyyatının atmosferi çirklənməsini azaltmaq məqsədi daşıyır?

- ☒ şəhərlərdə piyada zonaları yaratmaq , nəqliyyat vasitələrinin buraya daxil olamsını qadağan etmək, elektromobillərin sayını çoxaltmaq
- ☐ əhalinin sıx yaşadığı yerlərə nəqliyyat vasitələrinin xüsusi qrafik əsasında buraxılması.
- ☐ yeraltı nəqliyyat şəbəkəsinin genişləndirilməsi
- ☐ dizel mühərrikli nəqliyyat vasitələrinin benzin mühərrikli avtomobillərlə əvəz edilməsi
- ☐ nəqliyyat vasitələrinin sayının azaldılması

407 Neft-qaz hasilatında ətraf mühiti çirkləndirən maddələrin düzgün ardıcılığı hansıdır?

- ☐ neft, turşular, duz, parafin, xlor turşusu
- ☐ bitum, yanacaq sürtkü materialları, xlor turşusu
- ☐ neft, qətran, neftli qum, mədən tullantı suları
- ☒ neft, yanacaq-sürtükü materialları, neftli qum, səthi aktiv maddələr, mədən tullantı suları kimyəvi həlledicilər, turşular, duz və s.
- ☐ parafinlər, müxtəlif qələvilər, sirkə, neftli qum

408 Aşağıdakılardan hansı çirklənmiş sulardan yenidən istifadənin səmərəliliyini əks etdirir?

- ☒ təmizləmə qurğularının tikintisinə xərc azalır, əkin sahələri əlavə su alır, süni gübrəsiz məhsuldarlıq artır, çay və dənizlərin sanitar vəziyyəti yaxşılaşır.
- ☐ mənzillərin su və itilik təchizatı yaxşılaşır, maliyyə vəsaiti azalır
- ☐ daşınma xərcləri azalır, əkin sahələri artır
- ☐ təmizləmə qurğularının tikintisinə xərc azalır, əlavə maliyyə vəsaiti tələb edilir, su mənbələrinin sanitar vəziyyəti yaxşılaşır
- ☐ su mənbələri qorunur, torpaqların eroziyası azalır, su itkisi minimuma enir

409 İES-lərdən atmosfərə atılan sulfat anhidridinin ətraf mühitə təsiri aşağıdakılardan hansıdır?

- ☐ metallarə korroziyaya uğrayır, istehsal müəssisələrində əmək məhsuladrlığı artır, bitkilər məhv olur.
- ☐ binaların fəsadı dağılır, sənaye müəssisələrinin istehsal gücləri azalır
- ☐ metallar korroziyaya uğrayır nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti çətin
- ☐ bitkilər məhv olur, xəstəliklər artır, tənəffüs çətinləşir
- ☒ metallar korroziyaya uğrayır, tikinti qurğuları aşınır, bitkilər məhv olur, xəstəliklər artır

410 Utilizasiya nədir?

- ☐ istehsal tullantılarından hazır məhsul kimi istifadə edilməsi və satılması
- ☒ istehsal tullantılarından xammal, yarımfabrikat, yanacaq kimi istifadə edilməsi
- ☐ istehsal tullantılarının basdırılması
- ☐ istehsal tullantılarının təmizlənməsi
- ☐ istehsal tullantılarının xüsusi poliqonlara daşınması və basdırılması

411 Neft hasilatı rayonlarında bitki örtüyünə təsir faktorları aşağıdakılardan hansıdır?

- ☒ xam neft, minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları
- ☐ müxtəlif tərkibli qazma məhsulları, metal qırıntıları
- ☐ minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları
- ☐ xam neft, minerallaşmış sular
- ☐ xam neft, məişət tullantıları

412 Tullantisız texnologiya və ya tullantisız istehsal dedikdə başa düşülür?

- ☐ ərazi istehsal komplekslərinin təşkili, məhsul istehsalı, iqtisadi rayonların ayrılması
- ☐ sahə istehsalat komplekslərinin təşkili və istehsal fəaliyyəti
- ☐ məhsul istehsalı, bütövlükdə regional sənaye istehsalat birliklərinin təşkili və istehsalın fəaliyyəti
- ☒ məhsul istehsalı, bütövlükdə regional sənaye-istehsalat birliklərinin, sahə-istehsalat komplekslərinin təşkili və istehsalın fəaliyyəti
- ☐ ərazi istehsal komplekslərinin yaradılması, məhsul istehsalı

413 Tullantı qazların zəhərli qazlardan tamamilə təmizləmək üçün hansı qurğulardam istifadə edilir?

- ☒ katalitik təmizləmə qurğularından
- ☐ detanator qurğularından
- ☐ bioloji təmizləmə qurğularından
- ☐ mexaniki təmizləmə qurğularından
- ☐ yaş və quru təmizləmə qurğularından

414 Azərbaycanın kimya, neft-kimya və neft emalı müəssisələrində xammaldan səmərəli istifadə edilməməsi və itkilərə yol verilmə əlaqədardır:

- ☐ əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadə edilməməsi, xammaldan israfçılıqla istifadə olunması, maşın və avadanlıqların gücündən lazımi səviyyədə istifadə edilməməsi
- ☒ qaz və toz tutucu avadanlıqların, qurğuların sıradan çıxması, onların fiziki və mənəvi cəhətdən amortizasiyaya uğraması
- ☐ mövcud avadanlıqların bitki və mənəvi cəhətdən amortizasiyaya uğraması
- ☐ texniki təchizatın aşağı səviyyədə olması qurğuların sıradan çıxması
- ☐ texniki təchizatın aşağı səviyyədə olması, yenidən qurma işləri aparılması üçün lazımi maliyyə vəsaitinin olmaması, ətraf mühitə normadan artıq zərərli tullantıların atılması

415 Havada kükürd turşusunun həcmının artmasının əsas səbəbidir?

- ☐ havadakı tozun miqdarı
- ☒ rütubətliyin səviyyəsi
- ☐ küləyin istiqaməti
- ☐ havanın temperaturu
- ☐ atmosfer təzyiqi

416 Külək elektrik stansiyalarının çatışmayan cəhəti nədir?

- ☐ alınan enerjinin maya dəyəri baha başa gəlir.
- ☒ qəbul olunmayan səs effekti yaradır
- ☐ elektromaqnit çirkləndirmə baş verir
- ☐ fiziki-coğrafi amillərdən asılıdır
- ☐ quraşdırılması baha başa gəlir

417 Günəş enerjisindən istifadənin mənfi cəhətləri hansılardır?

- ☐ ərazinin relyefi əhəmiyyətli rol oynayır
- ☐ maliyyə vəsaiti və işçi qüvvəsi tələb edir
- ☐ ərazinin relyefi əhəmiyyətli rol oynayır
- ☐ maya dəyəri baha başa gəlir, çox əməktutumludur.
- ☒ günəş akkumulyatorları geniş ərazi tutur, fiziki-coğrafi amillərdən asılıdır

418 Energetikanın ekoloji problemlərinin həlli strategiyasının əsas istiqamətləri hansılardır?

- ☐ tükenən və ekoloji baxımdan daha təmiz enerji mənbələrinin rolunu artırmaq
- ☐ energetika sənayesinin bütün müəssisələrində modernləşdirmə aparmaq.
- ☐ ənənəvi enerji mənbələrindən daha səmərəli istifadə etmək
- ☒ bərpa olunan ekoloji baxımdan daha təmiz enerji mənbələrinin rolunun artırmaq
- ☐ az tullantılı və tullantısız texnologiyaları daha da genişləndirmək

419 Aşağıdakı cavablardan hansı qara metallurgiya şlamlarından istifadənin iqtisadi səmərəliliyini əks etdirir?

- ☒ yeni yataqlar axtarılmır, külli miqdarda maliyyə vəsaitinə qənaət edilir, ətraf mühit çirklənmir
- ☐ yeni yataqlar axtarılır, külli miqdarda vəsait qoyulur, ətraf mühit çirkləndirilir
- ☐ yeni yataqlar axtarılmır, maliyyə vəsaiti artmır, ətraf mühit çirkləndirilmir
- ☐ nəqliyyat şəbəkəsi genişləndirilir, əmək ehtiyatları ixtisar edilir, məhsulun maya dəyəri aşağı düşür.
- ☐ daşınma xərcləri artır, xeyli işçi qüvvəsi tələb olunur

420 Aşağıdakılardan hansında tikinti materialları müəssisələrində tullantıların azalan sırası verilmişdir?

- ☐ toz və asılı maddələr, kükürd anhidridi, formaldehid
- ☐ hidrogen sulfid, toz və asılı maddələr, karbon qazı kükürd anhidridi
- ☐ azot oksidi, karbon qazı, kükürd anhidridi, hidrogen sulfid
- ☒ toz və asılı maddələr, karbon qazı, kükürd anhidridi, azot oksidi, hidrogen sulfid
- ☐ toz və asılı maddələr, kükürd anhidridi, formaldehid

421 Sulfat turşusu və bəzi kimyəvi məhsullar istehsalı zamanı meydana gələn ekoloji problemləri həll etmək üçün əsas prinsiplər hansılardır?

- ☐ istehsal sahələrinin genişləndirilməsi, maşın avadanlıqların güclərindən səmərəli istifadə edilməli, boşdayanma hallarına yol verilməməli
- ☐ əmək və maliyyə resurslarından səmərəli istifadə etmək, istehsal sahələrini genişləndirmək
- ☐ istehsal texnologiyasında əsaslı struktur dəyişiklikləri aparmaq, əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadə etmək
- ☐ qurğu və avadanlıqların gücünün artırılması, lazımi maliyyə vəsaitinin ayrılması
- ☒ qapalı istehsal texnologiyasından istifadə edilməli qurğu və avadanlıqların gücünü artırılmalı, istehsal texnologiyasında əsaslı struktur dəyişiklikləri aparılmalı

422 Fenol istehsalında tətbiq edilən əsas üsullar hansılardır?

- ☐ xlorbenzolun oksidləşməsindən, humolin hidrolizindən, benzol turşusunun oksidləşməsindən
- ☐ benzol turşusunun oksidləşməsindən humolun hidrolizindən, xlorbenzolun oksidləşməsindən
- ☐ xlorbenzolun oksidləşməsindən, humolun hidrolizindən, benzol turşusunun hidrolizindən
- ☐ humolun reduksiyasından, xlorbenzolun hidrolizindən, benzol turşusunun oksidləşməsindən
- ☒ xlorbenzolun hidrolizindən, benzol turşusunun oksidləşməsindən, humolun oksidləşməsindən

423 Qurğu və avadanlıqların gücünün artırılmasının müsbət cəhətləri hansılardır?

- ☒ kapital qoyuluşunun xüsusi çəkisi ümumi istehsal xərcləri və istismar xərcləri azalır
- ☐ maliyyə vəsaitinin həcmi azalır, əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadə edilir, məhsulun keyfiyyəti yüksəlir
- ☐ məhsulun keyfiyyəti artır, istismar xərcləri minimuma enir, iş vaxtı qısalar
- ☐ iş vaxtından və qurğuların gücündən səmərəli istifadə edilir, işçilərin gəlirləri artır
- ☐ əmək məhsuldarlığı artır, istismar xərcləri azalır, daşınma xərcləri çoxalır

424 Limanlarda Xəzərin sularının daha çox çirklənmə səbəbini göstərin.

- ☐ nəqliyyatın (su) çox olması
- ☒ neft və neft məhsulları daşıyan tankerlərin olması ilə
- ☐ sənaye müəssisələrinin sulara atdıqları çirkləndirici maddələrlə bağlı
- ☐ insan fəaliyyəti ilə
- ☐ «ölü zonalar»ın çoxluğu

425 Xəzərin 2-ci çirklənmə mənbəyi nədir?

- ☐ suyunun tərkibindəki mikroelementlər
- ☐ yaşayış yerləri
- ☐ heyvandarlığın, quşçuluğun, balıqçılığın inkişafı
- ☒ mədənlər, tankerlər, hidrotexniki qurğular
- ☐ palçıqlı sellər

426 Abşeron yarımadasında çirkləndirici göllərin əmələgəlmə səbəbini göstərin.

- ☐ ovalıqların çoxluğu ilə əlaqədar
- ☐ torpaqların yüksək məhsuldarlığı ilə əlaqədar
- ☐ torpağın cəmləşmə, humus qatının qalınlığına görə
- ☐ torpaqlara alüminium məhsullarının atılması ilə əlaqədar
- ☒ neft-qaz yataqlarının istismarı ilə əlaqədar

427 Araz çayı ən çox hansı çaylar vasitəsilə çirklənir?

- ☐ Samur, Filizçay

- ☐ Kür, Gilançay
- ☐ Qanix, Viləşçay
- ☒ Arpaçay, Oxçuçay
- ☐ Ağstafaçay, Qoşqarçay

428 Azərbaycanda qoruq, milli park və yasaqlıqların yaranma səbəbləri:

- ☐ heyvanat aləmini qorumaq
- ☐ hidrosferi qorumaq
- ☐ yaşıllıqları qorumaq
- ☒ təbii ərazi komplekslərini və canlı aləmi mühafizə
- ☐ meşə kompleksini qorumaq;

429 Azərbaycanda bitki örtüyünün yayılma qanunauyğunluğu asılıdır:

- ☒ relyef və iqlimdən;
- ☐ temperaturdan
- ☐ yağıntıdan
- ☐ relyefdən
- ☐ ərazinin mənimsənilmə səviyyəsindən;

430 Azərbaycanda təbii komplekslərin mühafizə üçün yaradılması zəruridir:

- ☐ yasaqlıqların
- ☐ ovçuluq təsərrüfatlarının;
- ☐ milli parkların;
- ☒ xüsusi mühafizə olunan ərazilər;
- ☐ qoruqların

431 Kür çayı daha çox çirkləndirir:

- ☐ suvarmadan qayıdan sularla;
- ☒ neft məhsulları və üzvü birləşmələrlə;
- ☐ kimyəvi aktiv maddələrlə;
- ☐ səthi aktiv maddələrlə;
- ☐ radioaktiv tullantılarla;

432 Azərbaycanda radioaktiv elementlərlə çirklənmiş torpaq sahələri:

- ☐ Ceyrançöldədir
- ☒ Abşerondadır
- ☐ Mil-Muğan düzündədir;
- ☐ sənubi şərq Şirvandır;
- ☐ Lənkəran ovalığında;

433 Azərbaycan torpaqlarına intensiv antropogen təsir səbəb olmuşdur:

- ☐ torpağın humus qatının optimallaşmasına;
- ☒ torpaq örtüyünün zədələnməsi və çirklənməsinə;
- ☐ bitkilərin növ tərkibinin dəyişməsinə ;
- ☐ torpağın məhsuldarlığının artmasına ;
- ☐ torpağın mexaniki tərkibinin dəyişməsinə

434 Torpaq ehtiyatlarının mühafizə yollarından deyil:

- ☒ intensiv istifadə ;
- ☐ torpaq kadastrı
- ☐ fitomeliorasiya
- ☐ rekultivasiya

- ☐ torpağın bonitet qiymətləndirilməsi;

435 Azərbaycanda meşələrin mühafizə yollarına aid deyil:

- ☐ yasaqlıq elan olunması;
☐ meşələrin qoruq elan edilməsi
☐ süni meşələrin salınması;
☐ meşə bərpa işləri;
☒ meşələrin nizamsız qırılması;

436 Azərbaycanın torpaq fondunun sıradan çıxması səbəbləri:

- ☐ deflyasiya və əlverişli su keçirmə;
☒ eroziya və şoranlaşma;
☐ aşınma və mexaniki tərkibinin dəyişməsi;
☐ humus qatının dəyişməsi;
☐ eroziya və humusun artması;

437 Azərbaycan gillərini daha çox çirkləndirən maddələr:

- ☐ doğru cavab yoxdur;
☐ mikroelementlər və duzlar
☐ ağır metal ionları;
☒ neft məhsulları və üzvü birləşmələr ;
☐ kimyəvi aktiv maddələr;

438 Abşeron göllərinin başlıca çirklənmə mənbələri:

- ☐ qara və əlvan metallurqiya sənayesi çirkəbləridir;
☐ ətrafında turizmin inkişafıdır;
☐ yüngül sənaye çirkəbləridir;
☐ yeyinti sənayesi çirkəbləridir;
☒ məişət və neft sənaye çirkəbləridir ;

439 Oxçuçayın başlıca çirkləndiriciləri?

- ☐ civə və qurqusun;
☐ makroelementlər
☐ radioaktiv tullantılar;
☐ neft məhsulları;
☒ mis və molibden

440 Azərbaycanın təbii su mənbələrinin çirklənmə amillərindəndir:

- ☐ doğru cavab yoxdur;
☐ istehsalat və məişət suları;
☐ təmizləyici qurğuların tətbiqi;
☐ sülardan səmərəli istifadə;
☒ su ehtiyatlarından sənayedə səmərəli istifadə;

441 Azərbaycan meşələrinə müasir antropogen təsir baş verir :

- ☐ doğru cavab yoxdur;
☐ sanitariya kəsilmədən;
☐ arıçılığın inkişafından;
☐ heyvanların otarılmasından;
☒ turizmin inkişafından;

442 Araz çayı ən çox çirkləndirir:

- ☐ civə və arsenlə;
- ☐ mikroelementlərlə
- ☐ üzvü birləşmələrlə;
- ☐ neft məhsulları ilə;
- ☒ mis və molibdenlə

443 Azərbaycanın təbii su mənbələrinin çirklənmə amillərindən deyil:

- ☐ təmizləyici qurğuların azlığı;
- ☐ kommunal-məişət çirkəbləri;
- ☒ kənd təsərrüfatının inkişafı;
- ☐ sənayenin inkişafı;
- ☐ şəhərlərin inkişafı;

444 Azərbaycan tranzit çaylarının çirklənmə səbəbləri:

- ☐ doğru cavab yoxdur;
- ☐ qonşu ölkələrdə sülardan səmərəsiz istifadə;
- ☒ qonşu ölkələrin sənaye və məişət çirkəbləri;
- ☐ kənd təsərrüfatının inkişafı;
- ☐ qonşu ölkələrdə təmizləyici qurğulardan səmərəli istifadə;

445 «Təbiəti mühafizə və təbiətdən istifadə haqqında» Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı neçənci ildə qəbul edilmişdir?

- ☐ 1994
- ☐ 1990
- ☐ 1991
- ☒ 1992
- ☐ 1993

446 Ətraf mühitin keyfiyyəti nədir?

- ☐ Atmosferin çirklənməsi.
- ☐ Meşələrin çirklənməsi
- ☒ ekoloji norma
- ☐ Torpağın çirklənməsi.
- ☐ Suyun çirklənməsi.

447 1976-cı ildə Obyektə təsir edən mühit necə adlanır?

- ☒ ətraf mühit
- ☐ Sənaye qovşaqları
- ☐ İnfrastruktur
- ☐ Sosial mühit
- ☐ İqlim mühiti

448 «Kioto protokolu» imzalanmışdır:

- ☒ «istilik effəkti» yaradan qazların atmosfərə atılmasının məhdudlaşdırılması üçün;
- ☐ təbii mühit sahəsində əməkdaşlıq üçün
- ☐ biomüxtəlifliyin qorunması üçün
- ☐ təbii resurslardan birgə istifadə üçün
- ☐ bərk formalı tullantıların məhdudlaşdırılması üçün

449 MAQATE.«Ətraf mühit və inkişaf» mövzusu üzrə BMT konfransı keçirilmişdir:

- ☐ 1972
- ☐ 2005

- ☐ 2002
- ☐ 1999
- ☒ 1992

450 Beynəlxalq ekologiya hüququnun obyekti:

- ☐ bəşəriyyətin yaşayış sahəsidir;
- ☐ hüquqi və fiziki şəxslərin fəaliyyət sahəsidir;
- ☐ təbii ehtiyatlardan istifadəni tənzimləyən normalar sistemidir.
- ☐ təbii ehtiyatlar haqqında qanunvericilik toplusudur;
- ☒ yer kürəsinin təbiəti və yerətrafi kosmik məkandır;

451 Beynəlxalq ekologiya hüququ:

- ☐ ətraf mühitin fiziki və digər təsirlərdən mühafizəsi sahəsində beynəlxalq hüquq normasıdır;
- ☐ inzibati xətəlara görə məsuliyyətdir
- ☐ beynəlxalq hüquq norma və prinsiplərinin pozulmasına görə beynəlxalq məsuliyyətdir;
- ☒ yer kürəsinin təbii ehtiyatlarından səmərəli istifadə və qlobal miqyasda ətraf mühitin zərərli təsirlərdən mühafizəsinin pozulmasına görə beynəlxalq məsuliyyətdir;
- ☐ insanla təbiətin qarşılıqlı təsirini tənzimləyən beynəlxalq hüquq normasıdır;

452 Tropik və subtropik ekosistemlərinin ekologiyasına insanların əmək fəaliyyətinin təsiri hansı proqramın tərkib hissəsidir?

- ☒ insan və hidrosfera
- ☐ insan və ətraf mühit
- ☐ demoqrafik partlayış
- ☐ hidroloji proqram
- ☐ tədqiqat proqram

453 MAB adlanan, 100-dən artıq dövlətin iştirak etdiyi müxtəlif istiqamətli proqram nə vaxt yaranıb və necə adlanır?

- ☐ 1975-ci ildə "Ekoloji təhlükəsizlik"
- ☐ 1960-cı ildə "Rütubətli tropika"
- ☐ 1965-ci ildə "Hidroloji onillik"
- ☒ 1970-ci ildə "İnsan və hidrosfera"
- ☐ 1972-ci ildə "Ətraf mühit və sağlamlıq"

454 YUNESKO hansı proqram həyata keçirir?

- ☒ insan və biosfer
- ☐ əhali və istehsal
- ☐ beynəlxalq təhsil problemi
- ☐ atmosferdə baş verən proseslər
- ☐ istehsal və istehlak

455 YUNEP-in səlahiyyətlərinə daxil deyil:

- ☒ ekoloji zərərin pulla ifadəsi
- ☐ ətraf mühitin mühafizəsinə monitoring
- ☐ çay hövzələrinə birgə istifadəyə nəzarət
- ☐ zəhərləyici kimyəvi maddələrin qeydiyyatı
- ☐ qlobal informasiya şəbəkəsinə

456 YUNEP-in idarəçilik şurasının səlahiyyətlərinə aid deyil:

- ☐ beynəlxalq əməkdaşlığa yardım
- ☐ müvafiq siyasətin həyata keçirilməsinə tövsiyələr vermək

- ☐ təbiəti mühafizə proqramlarına rəhbərlik
- ☒ ayrı-ayrı dövlətlərdə idarəçilik orqanlarının təşkili
- ☐ ətraf mühit haqqında informasiyaların beynəlxalq aləmə çatdırılması

457 1948-ci ildə yaranmış və qərargahı Parisdə yerləşən təşkilat hansıdır?

- ☒ YUNESKO
- ☐ VMO
- ☐ VOZ
- ☐ YUNEP
- ☐ FAO

458 BMT-nin ətraf mühitin mühafizəsi nizamnaməsinin məqsəd və vəzifələrinə aid edilmir:

- ☐ sosial və iqtisadi problemlərin həlli
- ☐ sağlamlığın qorunması
- ☒ dünya sərvətlərinin mənimsənilməsi
- ☐ insan hüquqlarının qorunması
- ☐ əhalinin yaşayış səviyyəsinin yüksəldilməsi

459 YUNESKO-nun təbiətin qorunması sahəsində fəaliyyət istiqamətidir:

- ☐ təbii ehtiyatların rentabellik məsələsi
- ☐ təbii ehtiyatlardan səmərəli və kompleks istifadəsi
- ☐ müvafiq siyasətin həyata keçirilməsi
- ☐ dünyada tullantısız və aztullantılı istehsalları yaratmaq
- ☒ təbiət abidələrinin uçotu və mühafizəsinin təşkili

460 ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində bynəlxalq əməkdaşlıq sənəddə öz əksini tapır?

- ☐ Hüquqi sənədlərdə
- ☐ Kioto protokolunda
- ☐ Helsinki konfransında
- ☐ Roma bəyannaməsində
- ☒ Stokolm bəyannaməsində

461 Roma klubu nun əsas məqsədi nədən ibarət olmuşdur?

- ☒ insanla təbiət arasındakı qarşılıqlı əlaqəni öyrənmək
- ☐ təbiətdə baş verən hadisələri öyrənmək
- ☐ istehsala yeni texnika və texnologiyanın tətbiqi
- ☐ insanalrın həyat tərzini öyrənmək
- ☐ təbii resursların yerləşməsinə öyrənmək

462 əhalinin ekoloji problemlərinin həlli üçün əsas kriteriya hansıdır?

- ☐ problemim qarşısının alınması metodları
- ☐ problemin ayrılıqda həlli
- ☐ Elmi-texniki tərəqqi
- ☐ İqtisadiyyatın inkişafı
- ☒ cəmiyyətin birgə səyi nəticəsində təminat

463 Roma Klubu hansı statusla fəaliyyət göstərmişdir?

- ☐ Yerli tənzimləyici qurumlar
- ☐ BMT-nin rəsmi təşkilatı
- ☒ beynəlxalq qeyri-dövlət təşkilatı
- ☐ İctimai-hüquqi təşkilat
- ☐ Xalqların koordinasiya edilmiş birlikləri

464 ətraf mühitin qorunması üzrə əməkdaşlığın ilk dövrlərində yaranan təşkilat hansıdır?

- ☐ 1950-ci ildə Rusiya, Ukrayna təşkilatı
- ☐ 1970-ci ildə Avropa birliyi təşkilatı
- ☐ təşkilat formalaşmamışdır
- ☐ 1960-cı ildə "Ekologiya" təşkilatı
- ☒ 1968-ci ildə "Roma Klubu" təşkilatı

465 Aktual hesab edilən təhlükəsizlik problemlərindən biri:

- ☐ Sənaye
- ☐ demoqrafik
- ☒ ekoloji
- ☐ İstilik
- ☐ Beynəlxalq

466 Ayrı-ayrı dövlətlərin yurisdiksiyasına daxil olan kateqoriyaya aid deyil:

- ☐ köçəri heyvan növləri
- ☐ dünya okeanı Antraktida
- ☐ atmosfer hövzəsi
- ☐ yaxın kosmos
- ☒ əhəlinin sağlamlıq problemləri

467 Təbii mühitin beynəlxalq hüquqi mühafizəsi obyektləri kateqoriyasına aiddir:

- ☐ Dövlətin qüdrətini əks etdirən
- ☐ dövlətin daxili səlahiyyətinə aid olan
- ☐ dövlətin ümumi mənafeyinə müdafiə edən
- ☐ əhəlinin mənafeyini müdafiə edən
- ☒ ayrı-ayrı dövlətlərin yurisdiksiyasına daxil olmayan

468 1962-ci ildə BMT-nin XVII Baş Məclisində hansı qətnamə qəbul edildi?

- ☐ dünya okeanının qorunması
- ☒ ekoloji inkişaf və təbiətin mühafizəsi
- ☐ təbii sərvətlərdən səmərəli istifadə
- ☐ dövlətlərin birgə fəaliyyəti
- ☐ atmosfer havasının qorunması

469 Vahid ekoloji məkan hansı zərurətdən yaranmışdır?

- ☐ əhəlinin artan tələbatı
- ☐ ətraf mühit qorunması iqtisadiyyatın bir hissəsidir
- ☐ mühitə müdaxilə həddən artıq çoxdur
- ☒ ətraf mühitin qorunması ümumbəşəri xarakterlidir
- ☐ təbii resurslar daha çox istismar olunur

470 Təbii mühitin beynəlxalq hüquqi mühafizəsi obyektləri kateqoriyasına aiddir?

- ☒ ayrı-ayrı dövlətlərin yurisdiksiyasına daxil olan
- ☐ dövlətlərin səlahiyyətindən kənar olan
- ☐ dövlətlərin birgə fəaliyyətinə daxil olan
- ☐ vahid qlobal əməkdaşlığın gətiriciləri
- ☐ hüquqi şəxslərin səlahiyyətlərinə daxil olan

471 60-cı illərdə qlobal problemlərə aid edilmirdi:

- ☐ əhəli artımı

- ☐ aclıq problemi
- ☐ su hövzələrinin qorunması
- ☐ ozon təbəqəsinin dağılması]
- ☒ sərhədlərin qorunması

472 1973-ci ildə BMT tərəfindən ətraf mühitin qorunması və təbii sərvətlərə münasibət sahəsində qəbul edilmiş proqram nə adlanır?

- ☐ YUNESKO
- ☐ FAO
- ☒ YUNEP
- ☐ VMO
- ☐ VOZ

473 5 iyun Beynəlxalq ətraf mühitin mühafizəsi günü hansı konfransda elan edilmişdir?

- ☐ Kiotoda
- ☐ Bermdə
- ☐ Ottavada
- ☒ Stokolmda
- ☐ Madriddə

474 ətraf mühit məsələsi üzrə BMT-nin konfransı nə vaxt və harada keçirildi?

- ☐ 1975-ci il Moskvada
- ☒ 1972-ci il Stokolmda
- ☐ 1965-ci il Osloda
- ☐ 1978-ci il Berlində
- ☐ 1970-ci il Romada

475 BMT-nin Baş Asambleyası tərəfindən təsdiq edilmiş və 28 oktyabr 1988-ci ildə çıxarılmış qətnamə necə adlanır?

- ☒ ümumdünya təbiət xartiyası
- ☐ beynəlxalq təşkilatların birliyi
- ☐ beynəlxalq ekologiya günü]
- ☐ ümumdünya təbiət günü
- ☐ beynəlxalq ekologiya xartiyası

476 Stokolm konfransının əsas məqsədi nədən ibarət idi?

- ☒ ətraf mühitin mühafizəsi haqqında bəyanat qəbul etdi
- ☐ əhalinin ərzaq təminatı müzakirə olundu
- ☐ əhalinin ərzaq təminatı müzakirə olundu
- ☐ təbiəti qorumanın hüquqi məsələlərinə baxıldı
- ☐ çirkəlmə mənbələrinə qarşı sanksiyalar müəyyən etdi

477 Maddi məsuliyyətin formalarına aid deyil:

- ☐ təminat
- ☐ restovrasiya
- ☐ restitusiya
- ☐ substitusiya
- ☒ subsidiya

478 Dövlətlərin qarşısında duran ekoloji hüquqi məsuliyyət hansıdır?

- ☐ hüquqi və şəxsi
- ☐ ekoloji və texniki

- ☐ kəmiyyət və keyfiyyət
- ☐ maddi və mənəvi
- ☒ siyasi və maddi

479 Qanunpozucu tərəfə qarşı inzibati, məcbureddici tədbirlər sistmi nə adlanır?

- ☐ subsidiyalar
- ☐ ödənişlər
- ☒ sanksiyalar
- ☐ vergilər
- ☐ nəzarətlər

480 Kənd təsərrüfatı bitkilərinin və heyvanlarının məhsuldarlığının aşağı düşməsinə ən çox nə səbəb olur?

- ☒ çirkab tullantı sularından suvarmada istifadə etdikdə
- ☐ hava şəraiti qeyri-normal olduqda
- ☐ torpaqda mikroorqanizmlərin miqdarı artıqda
- ☐ yaxşı qulluq edilmədikdə
- ☐ gübrələr düzgün verilmədikdə

481 Respublikanın su ehtiyatının 70 %-ə qədər hansı suların payına düşür?

- ☒ tranzit çayların
- ☐ yeraltı suların
- ☐ mineral suların
- ☐ termal suların
- ☐ dağ çaylarının

482 1 nəfərə düşən su ehtiyatının həcminə görə ən aşağı göstərici hansı zonadadır?

- ☐ Naxçıvan MR
- ☐ Quba – Xaçmaz
- ☒ Muğan – Salyan
- ☐ Abşeron yarımadasında
- ☐ Lənkəran – Astara

483 Suyun çoxlu miqdarda itkisi nəticəsində (torpaqda) nə kimi proseslər yaranır?

- ☐ mineral su ehtiyatları yaranır
- ☒ yeraltı suların səviyyəsi artır, təkrar şorlaşma və bataqlıqlaşma yaranır
- ☐ tullantı suların miqdarı azalır
- ☐ çayların, bulaqların sululuq həcmi artır
- ☐ torpaqlarda münbitlik artır, məhsuldarlıq çoxalır

484 Yeraltı suların neçə %-i Qusar maili düzənliyində toplanıb?

- ☐ 17%
- ☐ 8,3%
- ☐ 12%
- ☐ 29%
- ☒ 31 %-i

485 Respublikanın su ehtiyatının nə qədər yeraltı suların payına düşür?

- ☐ 7,4 km³
- ☒ 5,1 km³
- ☐ 6,3 km³
- ☐ 3,7 km³
- ☐ 4,8 km³

486 İçməli və dəniz suyunu çirkləndirən əsas mineral maddələr hansılardır?

- ☐ ammonyak, sulfat turşusu, formaldehid
- ☐ karbohidrogenlər
- ☐ kükürd suyu
- ☒ qurğuşun, arsen, cıvə, miss
- ☐ hidroqlu sulfid, karbon sulfid

487 Fəal çirklənmə zolaqları hansı ölçü ilə xarakterizə olunur?

- ☐ 8 h
- ☒ 50 h
- ☐ 10 h
- ☐ 2 h
- ☐ 20 h

488 Zərərli maddələrin nisbi nisbi təhlükə əmsalı nəyə təsir edir?

- ☐ Havada olan su buxarının həcmi.
- ☐ Havada olan tozun həcmi.
- ☐ Havanın təzyiqi.
- ☒ atmosferin çirklənməsindən dəyən zərərə
- ☐ Havanın kimyəvi tərkibi.

489 Su hövzələrinin çirklənməsindən çirkab suların həcmi nədən asılıdır?

- ☐ Suyun kimyəvi tərkibi.
- ☐ Su sərfi.
- ☒ su hövzələrinə dəyən zərərdən
- ☐ Yağıntıların miqdarı.
- ☐ Yağıntıların tərkibi.

490 Havaya atılan zərərli maddələrin həcmi nədən asılıdır?

- ☐ Havada olan tozun həmindən.
- ☐ Havanın kimyəvi tərkibindən.
- ☐ Havanın təzyiqindən.
- ☒ çirklənməyə dəyən zərərdən
- ☐ Havanın tərkibində olan su buxarlarının həcmindən.

491 MDB ölkələri içərisində uran istehsalı və ixracına görə hansı dövlət fərqlənir?

- ☐ Belarus
- ☐ Ukrayna
- ☐ Azərbaycan
- ☒ RF (Rusiya)
- ☐ Türkmənistan

492 Göydərə filiz yatağı hansı ehtiyatın istehsalı üçün əlverişlidir?

- ☐ kvarsın
- ☐ qrafitin
- ☐ asbestin
- ☒ xromun
- ☐ fosforitin

493 Zəylik alünit yatağından başqa respublika ərazisində digər hansı alünit yataqları var?

- ☐ Göydərə yatağı (Kəlbəcər)

- ☐ filizçay yatağı (Balakən)
- ☐ Paragaçay yatağı (Ordubad)
- ☒ Seyfəli yatağı (Şəmkir)
- ☐ Meğri-Ordubad zonasındakı yataq

494 Alunit yataqlarına görə Azərbaycan dünyada neçənci yeri tutur?

- ☐ 1-ci
- ☒ 2-ci
- ☐ 3-cü
- ☐ 4-cü
- ☐ 5-ci

495 Daşkəsən mədəninə dəmir istehsal edilərkən, hansı qiymətli ehtiyatın itkisinə yol verilir?

- ☐ xromun
- ☐ kobalt filizinin
- ☐ volframın
- ☒ alunitin
- ☐ mis ehtiyatının

496 Faydalı qazıntı yatağını istismar etmək üçün nəyi müəyyən etmək lazımdır?

- ☐ təbii ərazi kompleksini
- ☐ yumşaq süxur kütlələrini
- ☒ xammal ehtiyatını, zərərli komponentlərin miqdarını
- ☐ geomorfoloji prosesləri, yüksəklik qurşaqlarını və iqlim şəraitini
- ☐ landşaft zonallığını

497 Faydalı qazıntıların ehtiyatına nə deyilir?

- ☐ nazik torflu torpaqlar
- ☐ dövlət kompleksləri
- ☐ kaynazoy yaşlı çöküntü süxurları
- ☒ yer qatlarındakı mineral xammal
- ☐ palçıq vulkanları

498 Təbii ehtiyatlarda iqtisadi qiymətləndirmənin əhəmiyyəti nədən ibarətdir?

- ☐ təsərrüfat dövryyəsinə cəlb edir
- ☒ ayrı-ayrı təbii ehtiyatlardan istifadənin faydalılığını müəyyən etməyə imkan verir
- ☐ insanın iştirakı olmadan formalaşaraq təbii mühiti təşkil edir.
- ☐ əhalinin tələbatlarını ödəyir
- ☐ insan əməyinin nəticələrini göstərir

499 Təbii ehtiyatların iqtisadi qiymətləndirilməsinə hansı göstəricilər daxildir?

- ☐ təbii resursların xüsusiyyətlərinin müxtəlifliyi
- ☒ kapital qoyuluşunun xüsusi çəkisi, əmək məhsuldarlığı, səmərəliliyinin səviyyəsi
- ☐ hasilatın, emalın, daşınmanın dəyəri
- ☐ oragen qurşaqlar, kimyəvi xammallar
- ☐ təbii ehtiyatların çoxməqsədli istifadə xarakteri

500 Potensial ehtiyatlar hansı sərvətlərə aid edilir?

- ☐ ilkin olaraq tək-tək nümunələr məlum olan və sənaye ehtiyatı az olan ehtiyatlar.
- ☒ istifadə olunmayan, ehtiyatı tam dəqiqləşməyən sərvətlər
- ☐ təbiətdə istifadə edilən və istifadəsi mümkün olan resurslar
- ☐ dəqiq kəşfiyyat aparılmış, sərhədləri tam dəqiqləşdirilmiş ehtiyatlar

- ☐ yayım şəraitinin ümumi əlamətlərini təmin edən kəşfiyyat və öyrənilmə dərəcəsinə malik ehtiyatlar

501 Mineral komponentlərin çoxluğu ilə seçilən, müalicə edən, fiziki – kimyəvi xassələrə malik sular nə adlanır?

- ☐ yeraltı sular
☐ termal sular
☐ tullantı suları
☐ dəniz suları
☒ mineral sular

502 Respublikanın qərb rayonları hansı faydalı qazıntı ehtiyatı ilə zəngindir?

- ☐ c) kolçedan filizləri
☐ b) tikinti materialları
☐ a) molibden
☐ bənt
☒ neft

503 Davamlılığı, yaxşı döyülməsi, istiliyi normal keçirməsi və s xüsusiyyətlərə malik hansı təbii ehtiyatdır (faydalı qazıntıdır?)

- ☐ qurğuşun
☐ molibden
☐ polad
☒ mis
☐ asbest

504 Dəniz suyunun şirinləşdirilməsi kimi tədbirlərdən ən çox hansı ölkələr istifadə edir?

- ☐ Avropa ölkələri, RF-sı
☒ Səudiyyə Ərəbistanı, BƏƏ, Küveyt, Yaponiya
☐ Türkiyə Cümhuriyyəti, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyəti
☐ Latın Amerikasının ölkələri, Avstraliya
☐ Okeaniya, ABŞ, Kanada

505 Ümumi su ehtiyatının neçə faizi şirin su ehtiyatıdır?

- ☐ 3,4%
☐ 5,6%
☐ 1,8%-i
☐ 2,1%-i
☒ 2,5%

506 Yer kürəsinin ümumi su ehtiyatları nə qədərdir?

- ☐ 1153 milyon km³
☐ 1021 milyon km³
☒ 1386 milyon km³
☐ 1564 milyon km³
☐ 1278 milyon km³

507 Çıxarılmış, zibillənmiş torpaqlar hansı regionlarda daha çoxdur?

- ☐ Quba-Qusar
☐ Samur-Dəvəçi, Zaqatala-Lahıc
☐ İsmayılлы – Qəbələ
☒ Naxçıvan MR, Daşkəsən – Qazax, Abşeron
☐ Lənkəran-Astara

508 Şoranlaşmış torpaqlar ən çox hansı ərazidə yayılmışdır?

- ☐ Lənkəran-Astara zonasında
- ☐ Abşeron yarımadasında
- ☐ Kiçik Qafqazın şimal-şərq yamacında
- ☐ Naxçıvan Muxtar Respublikasında
- ☒ Kür-Araz ovalığında

509 Torpaqlarımızda şoranlaşmaya əsas səbəb nə olmuşdur?

- ☐ su anbarlarının çay dərələrində yaradılması ilə əlaqədar
- ☐ alp çəmənliklərindən düzgün istifadə edilməsindən
- ☐ dağlıq zonaların kifayət qədər rütubət qəbul etməsi və soyuq iqlim ilə əlaqədar olaraq
- ☒ suvarma əkinçiliyinin inkişafı, suvarma qaydalarına düzgün riayət edilməməsi ucbatından
- ☐ dolu yağış günlərin illik miqdarının çox olması ilə

510 Respublika ərazisində külək eroziyası ən çox hansı ərazilərdə geniş yayılmışdır?

- ☐ Lənkəran-Astara zonasında
- ☐ Culfada, Kəngərlidə
- ☐ Quba-Qusar ərazisində
- ☒ Abşeron yarımadasında, Cənub-Şərqi Şirvanda
- ☐ Gəncə-Qazaxda

511 Dağlıq ərazilərdə eroziya proseslərinin artmasının əsas səbəbin göstərin:

- ☐ nəqliyyatın və əmək resurslarının hesabına
- ☐ mexaniki artımı, miqrasiyanın rolu
- ☒ heyvandarlığın inkişafı, meşələrin qırılması
- ☐ mebel və tikinti materialları sənayesinə görə
- ☐ istehsal və əhalinin məhdud ərazidə toplanması

512 Azərbaycan Respublikası torpaq fondu nə qədərdir?

- ☐ 10,7 milyon ha
- ☐ 1,2 milyon ha
- ☐ 3,4 milyon ha
- ☐ 6,1 milyon ha
- ☒ 8,6 mly ha

513 Arıdlaşma nədir?

- ☒ torpaqda nəmliyin azalması
- ☐ zibilliklərin artması
- ☐ hasilat sənayesinin inkişafı
- ☐ yeraltı suların çoxalması
- ☐ torpaq əmələ gəlmə prosesində intensiv mikroorqanizmlərin çoxalması

514 Deqradasiya nədir?

- ☐ plastik kütlə, kauçuk müxtəlif lif istehsalı
- ☐ iqtisadi səmərə, kooperasiya
- ☐ mineral – xammal hasilatı, mineral gübrə istehsalı
- ☒ eroziya, çirklənmə, şoranlaşma
- ☐ yarımfabrikat istehsalı karbohidrogen xammalı

515 Torpaq fondunun böyüklüyünə görə fərqlənən hansı ölkələri tanıyırsınız?

- ☐ Latviya, Belarusiya

- ☒ Afrika, MDB, Xarici Asiya, Şimali, Cənubi Amerika
- ☐ BƏƏ, Azərbaycan, Gürcüstan, Küveyt, Koreya
- ☐ Özbəkistan, İraq, Suriya
- ☐ İspaniya, Almaniya

516 Çox məqsədli istifadə xarakterinə malik hansı təbii ehtiyatları tanıyırsınız?

- ☐ rekreasiya ehtiyatları
- ☐ kosmik resursları
- ☐ tikinti materialları
- ☒ su, torpaq, meşə
- ☐ bitki və heyvanat aləmi

517 Neft və qaz ehtiyatı neçə metr dərinlikdə müəyyən edilmişdir?

- ☐ 500 metr
- ☐ 200 metr
- ☒ 3000 metr
- ☐ 1000 metr
- ☐ 800 metr

518 Son illər hansı rayonlarda zəngin neft yataqları kəşf edilib istismara verilib?

- ☐ Zəngəzur ərazisində, Qapıcıq-Soyuqdağ hissəsində
- ☐ Qusarçayın yaxınlığında (Kuzun kəndi ətrafında)
- ☐ Acınohurda alçaq tirələrin güney yamaclarında (Türyançay hissəsində)
- ☒ Şərqi Gürcüstanda, Şəmkirdə (Tərsdöllər)
- ☐ Böyük Qafqazın şimal-şərq yamacında (Gil-gil çay dərəsində)

519 Faydalı qazıntılar nəyə deyilir?

- ☒ cəmiyyətin müxtəlif tələblərini təmin etməyə lazım olan mineral süxurlara
- ☐ maqtafik, metamorfik, həm də çöküntü mənşəli süxurlara
- ☐ yüksək dağların daha çox rütubətlənən yamaclarına
- ☐ mülayim soyuq iqlim şəraitində yaranan meşə landşaftına
- ☐ yüksək təzyiqli sahələrə doğru üfüqi istiqamətdə havanın yerdəyişməsinə

520 Sürüşmə hadisəsi neçə baş verir?

- ☐ coğrafi təbəqənin eynicinsli sahələrində
- ☐ rütubətli havada tədricən çürüyən nazik torflu torpaqlarda
- ☒ sukeçirən qumlu laylarda qrunut sularının sürüşərkən təbəqə yaratması nəticəsində
- ☐ kontinental hava kütlələrinin temperaturu aşağı salması ilə əlaqədar
- ☐ qidalanma xüsusiyyətləri və sululuq dərəcəsinə görə

521 Ərazimizin neçə faizini dağlar tutur?

- ☐ 30%-ni
- ☐ 50%-ni
- ☒ 60%-ni
- ☐ 40%-ni
- ☐ 10%-ni

522 Təbii ünsürlərə nələrə aid edirlər?

- ☐ litosfer
- ☐ təbii şərait
- ☒ su, torpaq, hava və s.
- ☐ ozonosfer

☐ biosfer

523 Təbii ehtiyatlar bu istehsalda iştirak edir:

- ☒ Maddi nemətlər istehsalı;
- ☐ Sosial sahələr;
- ☐ İstehsalın kooperasiyasında.
- ☐ İstehsalın təmərküzləşməsində;
- ☐ Emal sahəsinin dərinləşməsi;

524 Təbii resurs anlayışına aiddir:

- ☐ Müxtəlif texnoloji avadanlıqlar;
- ☐ Sənaye müəssisələri.
- ☒ İnsanların istifadə etdiyi ehtiyatlar;
- ☐ Əmək ehtiyatları;
- ☐ Faydalı qazıntılar;

525 Təbii ehtiyatların qiymətləndirilməsinin ən əsas üsulu budur:

- ☐ Məsrəf.
- ☐ Gəlir
- ☒ Renta.
- ☐ Kapital.
- ☐ İcarə.

526 Son 10 illiklərdə ətraf mühitə çirkləndiricilərin atılması nəticəsində ozon müdafiə qatı neçə faiz nazıqlaşmışdır?

- ☐ 3%
- ☐ 2%
- ☐ 1%
- ☒ 5%
- ☐ 4%

527 Məlumatlara görə,neolit inqilabi dövründə yer kürəsində meşələrin ümumi sahəsi nə qədər olmuşdur?

- ☐ 50 mlrd.ha
- ☐ 63 mlrd.ha
- ☐ 48 mlrd ha
- ☐ 80 mlrd ha
- ☒ 75 mlrd.ha

528 Küləyin enerji potensialının neçə faizi texniki istifadəyə tam yararlıdır?

- ☐ 0,8%
- ☐ 1,1%
- ☐ 2,3%
- ☒ 1,5%
- ☐ 3%

529 Dəniz suyunun başlıca resurslarından biri hansı ehtiyatdır?

- ☒ xörək duzu
- ☐ maqnezium
- ☐ kükürd
- ☐ brom
- ☐ uran

530 İl ərzində Yer səthinə nə qədər günəş enerjisi daxil olur?

- ☐ 1,12 x 3¹⁰ kvт.саат
- ☐ 1,24 x 4¹¹ kvт.саат
- ☒ 1,56 x 10¹¹ kvт.саат
- ☐ 1,37 x 5¹² kvт.саат
- ☐ 1,37 x 5¹² kvт.саат

531 Real ehtiyatlara aid edilən komponentlər hansılardır?

- ☐ Neft, qaz ehtiyatları
- ☐ İqlim və kosmik resurslar
- ☐ Təbii-resurs potensialı
- ☐ Dəmir filizi
- ☒ Əmək və istehsal prosesinə cəlb olunanlar

532 Təbii halda toplanmış faydalı qazıntıya təbii ehtiyat deyilir

- ☐ Balıq ehtiyatları
- ☐ Günəş və külək enerjisi
- ☐ Karbohidrogenlər
- ☒ Hazırda istifadə olunmayan və ya cüzi miqdarda istifadə olunan sərvətlər
- ☐ Su ehtiyatları

533 Aşağıda təbii ehtiyatlar haqqında məlumat verilmişdir. Bunlardan hansı cavab düzgün deyil?

- ☒ Təbii halda toplanmış faydalı qazıntıya təbii ehtiyat deyilir
- ☐ Faydalı qazıntı yataqlarının kəşfi, onların çıxarılması və zənginləşdirilməsi ilə məşğul olan sənaye sahələrinə maddən sənayesi
- ☐ Faydalı qazıntıyı örtən və onun daxilində qat və damar şəkilində olan süxurlara boş süxurlar deyilir
- ☐ Təbii şəraitdə əmələ gələn və cəmiyyətin müxtəlif tələblərin təmin etməyə lazım olan mineral və süxurlara faydalı qazıntı deyilir
- ☐ Yer qatlarındakı mineral xammalın miqdarına onun ehtiyatı deyilir

534 İqtisadi resurs nəyə deyilir?

- ☐ təbii ehtiyatlardan və enerjiden səmərəli istifadədir.
- ☐ tullantıların əmələ gəlməsinin texniki azaldılmasıdır
- ☐ məhsulun və enerjinin istehsal üsuludur
- ☐ ətraf mühitin keyfiyyət normatividir
- ☒ istehsalda bir neçə dəfə şəklini dəyişmiş xammaldır

535 Potensial sərvətlər dedikdə nə başa düşürsünüz?

- ☒ hazırda istifadə olunmayan yaxud cüzi miqdarda istifadə olunan sərvətlərdir.
- ☐ cəmiyyətin müəyyən inkişaf mərhələsində insanı əmək və istehsal prosesinə cəlb edən sərvətlərdir
- ☐ çoxməqsədli istifadə xarakterinə malik ehtiyatlardır
- ☐ tərkibi mürəkkəb olmayan, eyni tərkibli sərvətlərdir
- ☐ təkrar emaldan keçən resurslardır

536 Dünyanın nəhəng qaz hövzələrində ümumi ehtiyatın neçə faizi cəmlənmişdir?

- ☐ 85%
- ☐ 80%
- ☒ 70%
- ☐ 60%
- ☐ 90%

537 Dünya okeanının bioloji resursları bəşəriyyətin heyvan zülalına olan tələbatının neçə %-ni ödəyir?

- ☐ 25%
- ☐ 15%
- ☐ 10%
- ☐ 8%
- ☒ 20%

538 Dünya ölkələri arasında daha çox kömür ehtiyatına malikdir ?

- ☐ Avstraliya,Yaponiya,İslandiya
- ☒ MDB ölkələri ,ABŞ,ÇXR
- ☐ CAR,/Niger,Braziliya
- ☐ Cənubi Kaliforniya,Meksika və İran körfəzi ölkələri
- ☐ Kanada,Namibiya

539 Hansı ölkələr daha çox becərilən torpaq sahələrinə malikdir?

- ☐ Fransa,Norveç,Sinqapur,belçika və s.
- ☐ Niderland,Monqolustan,Misir,Əlcəzair
- ☐ Avstraliya,Türkmənistan,Anqola
- ☐ Afrika,Braziliya,Yaponiya,Qatar
- ☒ ABŞ,Hindistan,RF,ÇXR,Kanada və s.

540 Dünya torpaq fondunun ümumi sahəsini göstərin:

- ☐ 15,1mlrd.ha
- ☐ 20 mlrd.ha
- ☐ 17,1 mlrd.ha
- ☒ 14,9 mlrd.ha
- ☐ 12,3mlrd.ha

541 Otlaq və çəmənliklər ümumi torpaq fondunun neçə %-ni təşkil edir?

- ☐ 18%
- ☐ 10%
- ☒ 24%
- ☐ 22%
- ☐ 15%

542 Birbaşa istifadə oluna bilən alternativ enerji mənbələri hansılardır?

- ☒ yeraltı isti su və ya buxar-su qarışığı
- ☐ neft
- ☐ uran
- ☐ dağ süxurlarının daxili istiliyi
- ☐ qaz

543 Faydalı qazıntıların istismarı və emalı zamanı ətrafa milyonlarla ton bərk tullantı atılmasına baxmayaraq,onların yalnız neçə %-i istifadə olunur?

- ☐ 18-20%
- ☒ 10-12%
- ☐ 7-8%
- ☐ 4-5%
- ☐ 14-16%

544 Təbii şərait dedikdə nə başa düşürsünüz?

- ☐ təbii resurslar bolluğu, əhəlinin əmək vərdişi, dəniz dalğalarının enerjisi və s.
- ☐ günəş, geotermal, külək və s. enerjisi

- ☐ xammal və enerji bazası, təbii komponentlər
- ☒ coğrafi mövqe, iqlim, daxili sular, relyef vəs.
- ☐ aqroiqlim, rekreasiya, istifadə olunan potensial resurslar

545 Müxtəlif məqsədli istifadə olunan ehtiyatlarda rəqabət xassəli hansı sahələri (sahəni) göstərmək olar?

- ☐ ixtisaslaşdırılmış sahələr
- ☒ əkin sahələrini
- ☐ kommunal-təsərrüfat sahəsini
- ☐ doğru cavab yoxdur
- ☐ geoloji-kəşfiyyat sahələrini

546 Mintsə görə maddi istehsal ehtiyatlarına nələr aiddir?

- ☐ atom enerjisi və planetar enerji mənbələri.
- ☐ idman, istirahət, müalicə və s. istifadə olunan ehtiyatlar
- ☐ əhalinin həyat vasitələri kimi istifadə etdiyi ehtiyatlar
- ☒ sənaye və kənd təsərrüfatında istifadə olunan ehtiyatlar
- ☐ bitki və fauna ehtiyatları

547 Şimal meşə qurşağının ən böyük meşə sahələri hansı ölkələrin ərazisindədir?

- ☐ ÇXR,Yaponiya,Vyetnam
- ☒ RF,Kanada,ABŞ
- ☐ Zair,Hindistan,Venesuela
- ☐ Afrika.Nepal,Haiti
- ☐ Fransa,İtaliya,Niderland

548 Bioloji ehtiyatlar baxımından dünyada nə qədər bitki;agac və kol növləri məlumdur?

- ☒ 500 mindən çox;30 mindən artıq
- ☐ 300 mindən çox;25 mindən artıq
- ☐ 200 mindən çox;20 mindən artıq
- ☐ 100 mindən çox;10 mindən artıq
- ☐ 400 mindən çox;28 mindən artıq

549 Dünyada suyun əsas istehlakçısı hansı sahədir?

- ☒ kənd təsərrüfatı
- ☐ mənzil-kommunal təsərrüfatı
- ☐ məişət təsərrüfatı
- ☐ sənaye sahələri
- ☐ meşə təsərrüfatları

550 Ümumi su ehtiyatının neçə %-i Dünya okeanının duzlu sularının payına düşür?

- ☐ 59,3%
- ☒ 96,4%
- ☐ 81,2%
- ☐ 70%
- ☐ 68%

551 Yer kürəsinin ümumi su ehtiyatı neçə mln.kub km-dir?

- ☐ 1418 mln kub km
- ☐ 1271 mln.kub km
- ☐ 1124 mln.kub km.
- ☐ 1015 mln.kub km.
- ☒ 1386 mln.kub km

552 Su resurslarının cəmi neçə faizi içmək üçün yararlıdır?

- ☐ təqribən 5%-i
- ☒ təqribən 3%-i
- ☐ təqribən 12%-i
- ☐ təqribən 1%-i
- ☐ təqribən 4%-i

553 Səhralar sünyanın neçə mln. kv.km. sahəsini tutur?

- ☒ 8mln.kv.km
- ☐ 6mln.kv.km
- ☐ 5mln.kv.km
- ☐ 4 mln.kv.km.
- ☐ 7mln.kv.km

554 Nəhəng neft hövzələrinin hər birində neft ehtiyatı nə qədərdir?

- ☐ 80 mln. ton
- ☐ 450 mln. ton
- ☒ 500 mln. ton
- ☐ 100 mln. ton
- ☐ 50 mln. ton

555 Geoloq alimlərin hesablamalarına görə,neft-qaz yataqları dünyanın neçə mln.kv.km-ni tutur?

- ☐ 83mln.kv.km
- ☐ 62mln.kv.km
- ☐ 50 mln.kv.km.
- ☐ 40 mln kv.km.
- ☒ 77mln.kv.km

556 Təbii resurslar nəyə deyilir?

- ☐ cəmiyyətlə təbiəti əlaqələndirən amillərdir.
- ☒ cəmiyyətin tələbatının ödənilməsi üçün istifadə olunan təbii elementlərdir
- ☐ qeyri-maddi istehsal sahələrində zəruri olan komponentlərdir
- ☐ ətraf mühitin xassələrinin məcmusudur
- ☐ insanın həyat fəaliyyətinə təsir edən amillərdir

557 Təbii otlaq və çəmənlik sahələrinə görə hansı ölkə üstünlük təşkil edir?

- ☐ ÇXR
- ☐ ABŞ
- ☐ Misir
- ☒ Avstraliya
- ☐ Hindistan

558 Becərilən torpaq sahələri ümumi torpaq fondunun neçə %-ni təşkil edir?

- ☒ 11%
- ☐ 9%
- ☐ 8%
- ☐ 7%
- ☐ 10%

559 Uranın potensial ehtiyatı dünya üzrə nə qədərdir?

- ☐ 12mln.t

- ☐ 8mln.t
- ☐ 6 mln.t
- ☐ 4 mln.t
- ☒ 10mln.t

560 Dəniz və okeanların dibindən hər il neçə mln. ton neft çıxarılır?

- ☐ 300mln.ton
- ☒ 700mln.ton
- ☐ 400mln.ton
- ☐ 200mln.ton
- ☐ 150 mln.ton

561 Təbii resursların renta metodu necə aparılır?

- ☐ təbii reursların istifadə olunma xüsusiyyətlərinə görə qiymətləndirilir.
- ☒ ayrıca təbii resurslardan alınan effektdə görə qiymətləndirilir
- ☐ təbii resursların istifadəsinə görə xərclər və onların istifadəsindən alınan xeyirə görə qiymətləndirilir
- ☐ təbii resursların istifadəsinə çəkilən xərclərə görə aparılır
- ☐ təbii resursların mənimsənilməsinə sərf olunan vəsaitə görə aparılır

562 Təbii resursların iqtisadi qiymətləndirilməsi dedikdə nə başa düşürsünüz?

- ☐ cəmiyyətin tələbatının ödənilməsində xidmət edən təbii elementlərdir
- ☐ təbii resursların mənimsənilməsinə sərf olunan vaxt
- ☐ təbii resursların müxtəlif növlərinə olan tələbatdır
- ☐ bəşəriyyətin sosial-iqtisadi inkişafıdır
- ☒ təbii resursların qiymətli və xeyirli istehlak xüsusiyyətlərinin pulla ifadəsidir

563 Müasir dövrdə təbii şəraitin sürətlə dəyişməsinin qarşısını almaq üçün nə etmək lazımdır?

- ☐ təbii resursların istifadəsinə görə xərclər və onların istifadəsindən alınan effektdə görə qiymətləndirilmə aparılmalıdır.
- ☐ təbii ehtiyatların cəmlənməsi, keyfiyyət tərkibi, məhsul hasilatına çəkilən xərclər və s. hesablanmalıdır
- ☐ təbii ehtiyatları təsərrüfata yararlıq cəhətdən qiymətləndirmək lazımdır
- ☒ təbii şərait imkanlarını elmi cəhətcə əsaslandırmaq və təbii müvazinəti gözləmək lazımdır
- ☐ nəqliyyat şəraiti, ətraf mühitin mühafizəsi imkanları, xeyirli istehlak xüsusiyyətləri və s. nəzərə alınmalıdır

564 Kömür ehtiyatının neçə %-dən çoxu şimal yarımkürəsində cəmlənmişdir?

- ☒ 90%-dən çox
- ☐ 35%-dən çox
- ☐ 70%-dən çox
- ☐ 50%-dən çox
- ☐ 85%-dən çox

565 Dünyanın geoloji kömür ehtiyatı nə qədərdir?

- ☐ 5,2 trln t – 7 trln. t
- ☐ 17,2 trln t – 22 trln. t
- ☒ 14,8 trln t – 30 trln. t
- ☐ 10 trln t – 17 trln. t
- ☐ 8 trln t -10 trln. t

566 Dünya kömür ehtiyatı və istifadəsi neçənci ildən öyrənilib?

- ☐ 1932
- ☐ 1914
- ☐ 1910

- ☐ 1900
☒ 1924

567 Yanacaq faydalı qazıntılar əsasən hansı sahələrdə cəmlənmişlər?

- ☐ platformaların qədim kristallik qalxanlarında
☐ müxtəlif tektonik zonalarda
☒ qədim platformanın kənar və daxili əyilmələri sahələrində
☐ geosinklinal-orogen qurşaqlarda
☐ şimal yarımkürəsində.

568 Mineral reursların istehlakı hər il neçə % artır?

- ☒ 5%
☐ 3%
☐ 2%
☐ 1%
☐ 4%

569 Sənaye kondisiyası dedikdə nə başa düşürsünüz?

- ☐ yeni yataqların mənisənilməsi, ümumi geoloji ehtiyatların kəşf olunub istehsal astanasında dayanması, istehsalın mürəkkəbliyi.
☐ kəşfiyyat zamanı faydalı qazıntı yataqlarının sənaye əhəmiyyətli qrupları
☐ xammal bazasının ölkə üzrə ehtiyatı
☐ sənayenin mineral xammala olan tələbatı
☒ mineral xammalın minimal ehtiyatı, faydalı və zərərli komponentlərin istismara xələl gətirməyən miqdarı

570 Faydalı qazıntı yatağı nəyə deyilir?

- ☐ istifadədə olan torpaqların agro-texniki üsullarla becərilmiş sahələri.
☐ antropogen təsir ilə əlaqədar olaraq ətraf mühitin çirklənmiş sahələri
☐ filizlərin zənginləşdirilməsində istifadəsində iştirak edən zərərli komponentlər
☒ yer təbəqəsinin müxtəlif hissələrində təbii halda toplanmış faydalı qazıntılar
☐ rütubət tutumundan asılı olmayaraq torpağın dərin şumlanmış hissələri

571 Boş süxur nəyə deyilir?

- ☒ faydalı qazıntıyı örtən və onun daxilində qat və damar şəklində olan sahələr.
☐ müalicəvi palçıq mənbələri
☐ hələlik antropogen təsirə az məruz qalan sahələr
☐ əvəz edilən və əvəzi olmayan sərvətlər
☐ çoxillik əkmə sahələrindən yuyulan torpaqlar

572 Təbii ehtiyatlar istifadə formasına görə neçə qrupa ayrılır?

- ☐ 6
☐ 4
☒ 2
☐ 3
☐ 5

573 Təbii ehtiyatların maddi tərkibi nədən asılıdır?

- ☒ məhsuldar qüvvələrin inkişaf səviyyəsindən və cəmiyyətin təbiət haqqında elmi biliyindən
☐ təbii ehtiyatların xassələrinin öyrənilmə səviyyəsindən
☐ təbii ehtiyatlardan istifadənin iqtisadi səmərəsindən
☐ təbii varlığın istifadəsinin texniki imkanından
☐ təbii komplekslərin daxili və ərazi əlaqələrindən

574 Təbii ehtiyatlar anlayışının məzmunu, əhəmiyyəti və təsnifatı haqqında hansı alimlərin xüsusi tədqiqatları vardır?

- ☐ Reymers N.F., Zudin E.Q., Serov Q.P.
- ☐ Runov T.Q., Boekova İ.N., Nefedoza T.Q.
- ☐ Aslanov N.Q., Bayramov Y.M.
- ☐ Brodskiy A.K., Boqolyubova C.A.
- ☒ Qerasimov İ.P., Sauşkin Y.T., Mints A.M.

575 Okean sularında neçə mlrd. ton biokütlə vardır?

- ☐ 20 mlrd t
- ☐ 50 mlrd t
- ☒ 30 mlrd t
- ☐ 40 mlrd t
- ☐ 10 mlrd t

576 Faydalı qazıntı dedikdə nə başa düşürsünüz?

- ☐ otlaq və çəmənliklər, meşə və kolluqlar əkin sahələri.
- ☐ tədrici landşaft dəyişiklikləri (seysmik aktivləşmə və s.)
- ☐ təbii-texniki şəraitin, hidroloji rejimin və tektonik rejimin pozulması
- ☐ ətraf mühitdə baş verən dəyişmələr (torpaq və bitki degradasiyası)
- ☒ təbii şəraitdə əmələ gələn mineral və süxurlar (cəmiyyətin müxtəlif tələblərini təmin edən)

577 Təbii resursların iqtisadi cəhətdən qiymətləndirilməsinə hansı göstəricilər daxildir?

- ☐ cəmiyyətin iqtisadi, sosial-ekoloji maraqları, texnoloji layihələrin hazırlanması, ekologiyalaşdırılmış iqtisadiyyat və s.
- ☒ hasilatın, emalın dəyəri, kapital qoyuluşunun xüsusi çəkisi, əmək məhsuldarlığının səviyyəsi və s.
- ☐ tənzimləmə mexanizmi, iqtisadi-ekoloji səmərəliliyi, ekstensiv inkişaf və s.
- ☐ ətraf mühitə təsiri, potensial problemlərin üzə çıxarılması, keyfiyyət amili və s.
- ☐ istehsal, istehlak, texnologiya, insanların sosial-iqtisadi inkişaf səviyyələri və s.

578 hal-hazırda dünyada neçə növ faydalı qazıntı və neçə növ qiymətli daşlar mövcuddur?

- ☒ 250; 200
- ☐ 150; 250
- ☐ 100; 150
- ☐ 80; 100
- ☐ 200; 280

579 Hazırda dünyada içməli su ehtiyatı nə qədərdir?

- ☐ 8000 m³
- ☒ 20.000 m³
- ☐ 15.000 m³
- ☐ 10.000 m³
- ☐ 25.000 m³

580 Dünya okeanının təbii ehtiyatları neçə mlrd əhalini qida ilə təmin edə bilər?]

- ☐ 40-60 mlrd
- ☐ 25-40 mlrd
- ☐ 15-20 mlrd
- ☐ 10 mlrd]
- ☒ 30-50 mlrd

581 Okean suları biokütləsinin neçə mlrd t-u balıqlar və iri dəniz heyvanlarıdır?

- ☐ 1,5 mlrd t
- ☐ 5 mlrd t
- ☐ 4 mlrd t
- ☒ 3 mlrd t
- ☐ 2 mlrd t

582 Təbii rekreasiya ərazilərinə nələr aid edilir?

- ☐ dəniz,göl sahilləri
- ☐ mineral bulaqlar,palçıq vulkanları
- ☐ çay sahilləri,çimərliklər, mineral bulaqlar,palçıq vulkanları
- ☒ yaşıllıq zonaları.qoruqlar,milli parklar
- ☐ meşə örtüyü,müalicəvi palçıq mənbələri

583 Təsərrüfat fəaliyyətinin ekoloji ekspertizası:

- ☐ ekoloji maarifləndirmə vasitəsidir.
- ☐ ekoloji təhsilin bir formasıdır.
- ☒ dövlət ekoloji nəzarətinin əsas funksiyalarından biridir.
- ☐ iqtisadi siyasətin əsasıdır.
- ☐ demoqrafik siyasətin tərkib hissəsidir.

584 Ekoloji ekspertizanın əsas prinsipləri hansılardır?

- ☒ imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, müstəqillik, komplekslilik
- ☐ müstəqillik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət, riskin azaldılması.
- ☐ enerjiyə qənaət, müstəqillik, imperativ, aşkarlıq.
- ☐ peşəkarlıq, müstəqillik, aşkarlıq, imperativ.
- ☐ imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət.

585 Aşağıdakı cavablardan hansı ekoloji auditin predmetinə aid deyil?

- ☐ ekoiqtisadi, ekohüquqi sahələrdə təbiəti və ətraf mühitin mühafizə qanunvericiliyinin gözlənilməsi.
- ☐ təbiəti mühafizənin məqsəd və vəzifələrinin müəyyən edilməsi.
- ☐ təbii resurslardan səmərəli istifadə olunması.
- ☐ ekoloji siyasətin hazırlanması.
- ☒ təbii mühitin fiziki halının qiymətləndirilməsi.

586 Ekoloji audit nədir?

- ☐ çirkənməyə görə ödənişlərin icrasının yoxlanılmasıdır
- ☐ antropogen təsir dərəcəsinin yoxlanılmasıdır
- ☐ təbiətdən istifadəçilərin maliyyə fəaliyyətinin yoxlanılmasıdır
- ☒ təbii resurslardan istifadə və bərpası üzrə hesabatların düzgün tərtib edilməsi və daxil olmaqla təbiətdən istifadəsi tərəfindən ekoloji tələblərin ətraf mühitin mühafizəsi normalarının və qaydalarının gözlənilməsi məqsədilə onların təsərrüfat və digər fəaliyyətinin yoxlanılmasıdır.
- ☐ təbiətdən istifadəyə görə ödənişlərin yerinə yetirilməsinin yoxlanılmasıdır.

587 Ekoloji audit ilk dəfə hansı ölkədə tətbiq olunmağa başlamışdır?

- ☐ Almaniya
- ☐ Fransa
- ☐ Yaponiya
- ☐ Rusiya
- ☒ ABŞ

588 İctimai ekoloji ekspertiza nədir ?

- ☐ ekspertizaya daxil deyildir
- ☐ əhalinin öz fəaliyyətidir

- ☒ ictimaiyyətin istəyi ilə yaranmış qeyri-dövlət strukturudur
- ☐ ictimaiyyətin istəyi ilə yaranmış dövlət strukturudur
- ☐ dövlət qanunlarını icra edən orqandır

589 Aşağıdakı ifadələrdən hansı müəssisənin ekoloji pasportuna aid edilmir?

- ☐ İstehsal tullantılarının kəmiyyət və keyfiyyət xarakteri.
- ☐ İstehsal olunan məhsulun kəmiyyət xarakteri.
- ☐ İstifadə olunan vəsaitlərin keyfiyyət və kəmiyyət xarakteri.
- ☐ Müəssisədə istifadə olunan texnologiyalar haqda məlumat.
- ☒ Həlli vacib olan ekoloji problemlər haqqında məlumat.

590 Dövlət ekoloji ekspertizası kim tərəfindən maliyyələşir?

- ☐ maliyyələşmə aparılmır
- ☐ sifariş verən müəssisə və bank
- ☐ Dövlət bankı
- ☒ dövlət büdcəsi və sifarişi
- ☐ əhalinin könüllü vəsaiti

591 Ekoloji menecmentin vəzifələrinə aid deyil:

- ☐ təbiətə dəyən mənfi antropogen təsirin xəbərdar edilməsi
- ☐ optimal ekoloji-iqtisadi uyğunluğun müəyyən edilməsi
- ☐ bütün sahələrin ekoloji uyğunluğu
- ☐ ekoloji cəhətdən tam təhlükəsiz istehsal prosesinin təşkili
- ☒ ekoloji-iqtisadi fəaliyyətin maliyyələşməsi

592 Balans, nəzarət, uçot və audit hansı funksiyasına aiddir?

- ☐ doğru cavab yoxdur.
- ☒ ekoloji menecmentin əsasıdır;
- ☐ ekstrapolyasiya, kartoqrafik;
- ☐ qiymətləndirmə, təhlil;
- ☐ planlaşdırma, proqnozlaşdırma və monitoring;

593 Təbii resurslardan istifadədə ekoloji-iqtisadi problemlərin idarə olunmasını öyrənən elm sahədir:

- ☐ faydalı qazıntıların hasilatı, emalı və istifadəsini təmin edən sahədir.
- ☐ təsərrüfatın inkişafını və planlaşdırılmasını təmin edən sahədir;
- ☒ ekoloji menecmentdir;
- ☐ cəmiyyətin idarə olunmasını özündə birləşdirən bir sahədir;
- ☐ təbiətdən istifadə tədbirlərinin uçotu və nəzarətini təmin edən elm sahəsidir.

594 Proqram planlaşdırılması ekoloji auditin əsas mərhələsinə daxil olmasının səbəbi:

- ☐ zərurət yarandıqda ekoloji audit proqramına əlavə mütəxəssislərin cəlb edilməsi.
- ☒ ekoloji auditin əsas mərhələsinə daxil deyil
- ☐ proqram məlumatların təklifi.
- ☐ ekoloji audit proqramının nəticələri ilə bağlı konkret təklif və tövsiyələrin hazırlanması.
- ☐ proqram materiallarının reallaşması ilə bağlı planın tərtib olunması və onun icrasına nəzarət edilməsi.

595 Sosial müdafiə təşkilatlarının ekoloji auditdə iştirak etmələrinə yardım göstərən təşkilatlar hansıdır?

- ☒ ekoloji audit aparılmır
- ☐ regionlar
- ☐ transmilli korporasiyalar
- ☐ dövlət idarələri.
- ☐ bələdiyyələr

596 Ekoloji audit sisteminin yaradılmasında iştirak etmir:

- ☐ kommersiya bankları.
- ☐ ekoloji banklar.
- ☐ ekoloji fondlar.
- ☐ yerli hakimiyyət orqanları və bələdiyyələr.
- ☒ səhiyyə müəssisələri

597 Sifarişçinin lazım olan sənədləri təqdim etmədikdə yoxlamadan imtina etmək auditorun hansı fəaliyyətinə aiddir?

- ☐ fəaliyyətə uyğun deyil
- ☐ auditorun səlahiyyətinə
- ☒ ekoloji auditorun hüquqlarına
- ☐ auditorun vəzifəsinə
- ☐ ekoloji auditorun işinə

598 Nəzarət obyektı üçün informasiya modelinin seçilməsi ekoloji auditin hansı fəaliyyətinə aiddir?

- ☐ audit keçirən müəssisə və regionda istifadə olunan təhlükəli predmetlərdən istifadənin azaldılması.
- ☒ ekoloji auditorun vəzifəsinə uyğun deyil
- ☐ dəyən zərərin aradan qaldırılması üzrə təkliflərin hazırlanması.
- ☐ müəssisədə vəziyyətin təhlili.
- ☐ ətraf mühitə səmərəli təsir etmək üçün təklif və tövsiyələrin verilməsi.

599 Eko-iqtisadi,eko-hüquqi sahələrdə təbiəti və ətraf mühiti mühafizə sahəsində qanunvericiliyin gözlənilməsi auditin hansı funksiyasına aiddir?

- ☐ audit aparən qururun formalaşması
- ☐ istehsal sahələrinin təşkil olunması.
- ☒ ekoloji auditin predmetinə.
- ☐ ekoloji audit proqramının məqsəd və vəzifələrinin müəyyən olunması.
- ☐ sifarişçi ilə müqavilə bağlanması.

600 Auditor xidmətinə aid deyil:.

- ☐ maliyyə hesabının auditı
- ☐ daxili audit
- ☐ kənar audit
- ☒ bitkinlik auditı
- ☐ əməliyyat auditı

601 Auditor xidmətinə aid deyil:

- ☐ daxili audit
- ☒ könüllü audit
- ☐ kənar audit
- ☐ uyğunluq auditı
- ☐ məcburi audit

602 Təbiəti mühafizə tədbir və proqramları üçün maliyyə resurslarını səfərbər hansı auditor vəzifəsi ilə uyğundur?

- ☐ məlumatların məxvi saxlanması.
- ☐ sənədlərin qorunub saxlanması.
- ☐ auditor yoxlamasını və məsləhət xidmətlərini keyfiyyətlə həyata keçirmək.
- ☐ auditin aparılmasında mövcud qanunveriliyin tələblərinə riayət etmək.
- ☒ auditor vəzifəsinə uyğun deyil

603 Təbii mühitin fiziki halının qiymətləndirilməsi auditin hansı fəaliyyətinə uyğun deyil:

- ☐ ekoiqtisadi, ekohüquqi sahələrdə təbiəti və ətraf mühitin mühafizə qanunvericiliyinin gözlənilməsi.
- ☐ təbiəti mühafizənin məqsəd və vəzifələrinin müəyyən edilməsi.
- ☐ təbii resurslardan səmərəli istifadə olunması.
- ☐ ekoloji siyasətin hazırlanması.
- ☒ ekoloji auditin predmetinə

604 İlk dəfə audit tətbiq edən dövlətlər sırasındadır:

- ☐ Rusiya
- ☐ Almaniya
- ☐ Yaponiya
- ☐ Fransa
- ☒ ABŞ

605 1995-ci il iyunun 20-də Azərbaycan Respublikasının hansı qanunu qəbul edilmişdir?

- ☐ 1994-cü il iyunun 10-da.
- ☐ 1997-ci il fevralın 28-də.
- ☐ 1996-cı il sentyabrın 5- də.
- ☒ auditor xidməti haqqında
- ☐ 1995-ci il mayın 4-də

606 Ekoloji auditorun xidməti hansı sahələrə ayrılır?

- ☐ audit siyasətinin öyrənilməsi
- ☐ müəssisədə vəziyyətin təhlili
- ☐ ilkin və yekun xidmətlər
- ☒ müqavilə tələb edən və etməyən
- ☐ istehsalın səmərəli təşkili

607 Auditor xidməti haqqında AR – nın Qanununda auditor yoxlamasının hansı növləri göstərilir?

- ☒ məcburi və könülü
- ☐ növləri yoxdur
- ☐ uçot və yoxlama
- ☐ müxtəlif xidmətlər
- ☐ adi və mürəkkəb

608 Auditor aşağıdakılardan hansına rəy vermir?

- ☐ ayırma
- ☐ təsnifat
- ☒ müşahidə
- ☐ əsaslılıq
- ☐ qiymətləndirmə

609 Auditor sözünün latınca mənası nədir?

- ☐ izah edən
- ☐ yoxlayıcı
- ☒ dinləyici
- ☐ əks etdirən
- ☐ məruzəçi

610 Audit haqqında ilk sənət neçənci ildə aşkar edilmişdir?

- ☐ 1330 – cu ildə

- ☐ 1800 – ci ildə
- ☐ 1050 - ci ildə
- ☒ 1130 – cu ildə
- ☐ 1755-ci ildə

611 Ekoloji risk konsepsiyası nədir?

- ☐ müsbət konsepsiya yoxdur
- ☐ insanlara təsir edən amilləri öyrənmək
- ☒ insanlara mənfi təsirin minimuma endirilməsi
- ☐ layihələrin vaxtında hazırlanması
- ☐ Tullantıların izn həddinin müəyyən edilməsi

612 Ekoloji menecmentin inkişaf amillərinə daxildir:

- ☐ ekoloji planlaşdırma və proqnozlaşdırma.
- ☐ ekoloji mühitə kompleks təsir;
- ☐ ekoloji yönümlü subsidiyalar;
- ☐ ekoloji ödənişlər;
- ☒ ekoloji şəraitin monitorinqi, təsir və resursların mövcudluğu;

613 Menecmentdə ekoloji fəaliyyətin təşkilinə aid deyil:

- ☐ idarəetmə prosedurlarının hazırlanması;
- ☐ xüsusi səlahiyyətli məsul şəxs və bölmələrin müəyyənləşdirilməsi.
- ☒ ekoloji fəaliyyətin planlaşdırılmasına maraqlı tərəf və şəxslərin cəlbə;
- ☐ tələblərin müəyyənləşməsi və daxili sənədləşmənin hazırlanıb tətbiqi;
- ☐ vəzifə öhdəliklərinin və məsuliyyətin bölgüsü;

614 Ekoloji menecmentdə işçi heyətinin idarə olunması yollarından deyil

- ☐ işçilərin fəvqəladə vəziyyətdə fəaliyyətə hazırlanması.
- ☐ işçilərin motivizasiya edilməsi;
- ☐ işçilərin məlumatlandırılması;
- ☒ işçilərin attestasiyası;
- ☐ işçilərin ekoloji maarifləndirilməsi;

615 Ekoloji menecmentin vəzifələrinə aid deyil:

- ☐ müəssisənin «yaşıl imicinin» yaradılması.
- ☒ ekoloji öhdəlik və siyasətin təşkili;
- ☐ ekoloji uyğunluğun təmini;
- ☐ təhlükəsiz istehsal prosesinin təşkili;
- ☐ istehsalın təkmilləşdirilməsi;

616 Ekoloji menecment konsepsiyasında mühüm rol oynayan funksiya:

- ☐ səmərəlilikdir
- ☒ idarəetmədir
- ☐ yerləşdirmədir
- ☐ təhlükəsizlikdir;
- ☐ tullantıların utilizasiyasıdır;

617 Ekoloji menecmentin inkişaf amillərindən deyil: Ekoloji subsidiyalar; Ekoloji şəraitin monitorinqi; Ekoloji təsir və resursların mövcudluğu; Ekoloji ödənişlər; Ekoloji cərimələr.

- ☒ 1, 4, 5.
- ☐ 3, 4, 5;
- ☐ 1, 3, 5;

- ☐ 2, 4, 5;
- ☐ 1, 2, 4;

618 Ekoloji menecment sisteminin elementləri: Fəaliyyətin auditi və nəzarət; Ekoloji siyasət; Fəaliyyətin təşkili və reallaşdırması; Təbiətdən istifadənin planlaşdırılması; Ekoloji subsidiyalar.

- ☐ 1, 3, 5.
- ☒ 2, 3, 4;
- ☐ 3, 4, 5;
- ☐ 1, 2, 3;
- ☐ 1, 4, 5;

619 Ekoloji audit hansı ekoloji fəaliyyətlə uyğundur?

- ☐ məlumatların təhlilidir.
- ☐ ekoloji monitorinqin bir hissəsidir
- ☐ ekoloji ekspertizaya uyğundur
- ☒ ekoloji menecmentin bir elementidir
- ☐ proqnozlaşdırma

620 Ekoloji menecmentin funksiyalarından biri aşağıdakıdır:

- ☐ doğru cavab yoxdur.
- ☐ ekoloji öhdəlik;
- ☒ planlaşdırma
- ☐ balanslaşdırma
- ☐ ekoloji siyasət;

621 Ekoloji menecmentin vəzifələri: Müəssisənin yaşıl imicinin yaradılması; Təhlükəsiz istehsal prosesinin təşkili; İstehsalın təkmilləşdirilməsi; Ekoloji öhdəlik və siyasətin təşkili; Ekoloji planlaşdırma və proqnozlaşdırma

- ☐ 1, 4, 5.
- ☐ 2, 3, 4;
- ☒ 1, 2, 3;
- ☐ 2, 4, 5;
- ☐ 3, 4, 5;

622 Ekoloji menecmentin əsasını təşkil edir:

- ☐ doğru cavab yoxdur.
- ☒ balans, nəzarət, uçot və audit;
- ☐ ekstrapolyasiya, kartoqrafik;
- ☐ qiymətləndirmə, təhlil;
- ☐ planlaşdırma, proqnozlaşdırma və monitorinq;

623 Ekoloji menecment konsepsiyasına aid deyil:

- ☐ elmin metodologiyası və rolu.
- ☐ ekoloji menecmentin təşkili;
- ☒ texnoloji, sosial ,innovasiya prosesi;
- ☐ ekoloji menecmentin prinsipi;
- ☐ ekoloji menecmentin funksional həcmi;

624 Ekoloji menecmentin prinsipləri aşağıdakılardır: Məqsədyönlülük; Təfəkkürə əsaslanma; İqtisadi təhlil; Səmərəlilik; Ardıcılıq.

- ☐ 1, 2, 3.
- ☒ 1, 2, 5;

- ☐ 2, 4, 5;
- ☐ 1, 3, 5;
- ☐ 3, 4, 5;

625 Ekoloji menecmentin məqsədi:

- ☐ müəssisə və təşkilatlarda təbiəti mühafizə fəaliyyətini yaxşılaşdırmaqdır.
- ☐ hüquqi və fiziki şəxslərin təbiətdən istifadə fəaliyyətində hüquqlarını təmin etməkdir;
- ☐ təbiətdən səmərəli istifadə və resurs qoruyucu fəaliyyətdə beynəlxalq və milli aktların tələblərinə əməl etməkdir;
- ☒ idarəetmədə iqtisadi və ekoloji maraqları təmin etmək və təhlükəsiz əmək şəraiti yaratmaqdır
- ☐ təbiəti mühafizə problemlərinin həlli üçün menecmentdən istifadə maraqlarını artırmaqdır;

626 Ekoloji menecment nədir?[Yeni sual]

- ☐ cəmiyyətin idarə olunmasını özündə birləşdirən bir sahədir;
- ☐ təbiətdən istifadə tədbirlərinin uçotu və nəzarətini təmin edən elm sahəsidir.
- ☐ təsərrüfatın inkişafını və planlaşdırılmasını təmin edən sahədir;
- ☒ təbii resurslardan istifadədə ekoloji-iqtisadi problemlərin idarə olunmasını öyrənən elm sahəsidir;
- ☐ faydalı qazıntıların hasilatı, emalı və istifadəsini təmin edən sahədir.

627 Ekoloji menecmentin əsasına aid deyil:

- ☐ doğru cavab yoxdur.
- ☐ ətraf mühitin keyfiyyətinin idarə olunması;
- ☐ ekoloji uçot və audit;
- ☐ ekoloji balans və nəzarət;
- ☒ ekoloji planlaşdırma və proqnozlaşdırma;

628 Ekoloji auditin əsas mərhələsinə daxil deyil:

- ☐ proqram materiallarının reallaşması ilə bağlı planın tərtib olunması və onun icrasına nəzarət edilməsi.
- ☐ proqram məlumatların təklifi.
- ☐ ekoloji audit proqramının nəticələri ilə bağlı konkret təklif və tövsiyələrin hazırlanması.
- ☐ zərurət yarandıqda ekoloji audit proqramına əlavə mütəxəssislərin cəlb edilməsi.
- ☒ proqramın planlaşdırılması.

629 Auditin qanunvericilik vətəni hansı ölkə hesab olunur?

- ☐ Portuqaliya
- ☒ B.Britaniya
- ☐ İspaniya
- ☐ Fransa
- ☐ Yaponiya

630 Ekoloji audit hansı sahələrdə aparılır?

- ☒ sosial müdafiə təşkilatları.
- ☐ regionlar
- ☐ transmilli korporasiyalar
- ☐ dövlət idarələri.
- ☐ bələdiyyələr

631 Ekoloji audit sisteminin yaradılmasında iştirak etmir.

- ☐ kommersiya bankları.
- ☐ ekoloji banklar.
- ☐ ekoloji fondlar.
- ☐ yerli hakimiyyət orqanları və bələdiyyələr.
- ☒ təhsil müəssisələri.

632 Ekoloji auditorun hüquqlarına aid deyil?

- ☐ sifarişçi lazım olan sənədləri təqdim etmədikdə yoxlamadan imtina etmək.
- ☐ ekoloji audit aparılmasına başqa auditorları cəlb etmək.
- ☐ ekoloji audit aparılan obyektlərin ekoloji və maliyyə fəaliyyəti ilə bağlı sənədlərlə tanış olmaq.
- ☐ bağlanmış müqaviləyə uyğun olaraq auditin forma və metodlarının sərbəst müəyyənləşdirmək.
- ☒ ekoloji audit aparılmasına başqa auditorları cəlb etmək.

633 Aşağıdakılardan hansı düzgün cavabdır?

- ☐ ekoloji auditor ekoloji prosesi idarə edən şəxsdir.
- ☒ ekoloji auditor mövcud qanunvericiliyə əsasən ekoloji auditor fəaliyyəti göstərmək hüququna malik olan hüquqi və ya fiziki şəxsdir.
- ☐ ekoloji auditor ekoloji monitorinq həyata keçirən hüquqi şəxsdir.
- ☐ ekoloji auditor ekoloji sahibkarlıqla məşğul olan fiziki şəxsdir.
- ☐ ekoloji auditor ekoloji bazarı tənzimləyən şəxsdir.

634 Aşağıdakılardan hansı auditorun vəzifəsinə aid deyil?

- ☐ sənədlərin qorunub saxlanması.
- ☐ auditor yoxlamasını və məsləhət xidmətlərini keyfiyyətlə həyata keçirmək.
- ☐ auditin aparılmasında mövcud qanunveriliyin tələblərinə riayət etmək.
- ☒ Təbii mühafizə tədbir və proqramları üçün maliyyə resurslarını səfərbər etmək.
- ☐ məlumatların məxfi saxlanması.

635 Aşağıdakılardan hansı ekoloji audit sisteminin funksiyalarına daxil deyil?

- ☒ nəzərdə tutulan fəaliyyəti həyata keçirmək barədə son qərarın qəbulu.
- ☐ ekoloji auditor xidmətinin keçirilməsinin keyfiyyətinə nəzarət.
- ☐ ekoloji auditor kadrlarının hazırlanması, onların peşə və ixtisas səviyyələrinin artırılması.
- ☐ ekoloji auditin aparılmasında qanunvericiliyə əməl olunmasını təmin etmək.
- ☐ ekoloji auditor fəaliyyəti ilə məşğul olmaq istəyən fiziki və hüquqi şəxslərə lisenziyaların verilməsi.

636 Ekoloji auditorun vəzifələrinə daxil deyil?

- ☐ audit keçirən müəssisə və regionda istifadə olunan təhlükəli predmetlərdən istifadənin azaldılması.]
- ☒ nəzarət obyekti üçün informasiya modelinin seçilməsi.
- ☐ dəyən zərərin aradan qaldırılması üzrə təkliflərin hazırlanması.
- ☐ müəssisədə vəziyyətin təhlili.
- ☐ ətraf mühitə səmərəli təsir etmək üçün təklif və tövsiyələrin verilməsi.

637 Ekoloji audit neçə mərhələdə aparılır?

- ☐ 2
- ☒ 5
- ☐ 4
- ☐ 6
- ☐ 3